

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő

Dr. PAP ZOLTÁN

Szerkesztői munkatárs

EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 704.

Százezer korona.

Budapest, február 14.

A kávéházi törzsasztal mellett megszólal a kapuczinermésség:

— Jó ma szegénynek lenni, mert meghalt egy Rotschild.

Az elmésség azt a százezer koronát tánczolja körül, melyet a bécsi Rotschild-ház fejének halála alkalmából ma a budapesti szegények között osztottak szét. A százformájú kávéházi biráskodás ugyanis sokalja is, kevesli is ezt a százezer koronát. Az egyik párt azt mondja, hogy tizezer szegény embert kell tíz koronájával megvásárolni, hogy egy halott Rotschild számára kinyissák a menyország kapuját. A másik párt meg azt mondja, hogy a Rotschild-birodalom jobban is megerőltethetné magát, mikor a dinasztia feje meghalt. Senki sincs meglepedve, legalább nem egészen s ebben az az érdekes, hogy szimbolikusan megvan az átlagítélkezésben a nagy pénznevek viselőinek egész tragédiája.

Mert a pénz, vagy ezt a rettentő hatalmasságot megfelelő ortografiai díszszel állítsuk be: a Pénz megadhatja a maga kiváltságát a világnak minden kényelmét, beállíthatja olyan mesehősnek, akinek vágya kulcs, mely minden ajtót megnyit, kívánsága hadsereg, mely minden akadályon keresztül is győzedelmeskedik, de tud aztán a Pénz átkos is lenni. Mert jaj a Pénz emberének, ha véletlenül nem

átlagember s nem olyan szürke legény, akinek éppen csak a vagyon, a rettentő nagy vagyon adja meg a fényt és a ragyogást. A legenda, az irodalom és a történelem egyaránt tud a Pénz martinjairól, akiknek előkelőbb lelke megropant a nagy vagyon átka alatt. Buddha királyfi, aki királyi ágyban egy isten lelkével született, megszökött a Pénz átkozott birodalmából, hogy apostoli lelke iránt hitet keltsen s hogy minden földi hatalomból kivetkőzve mutathassa meg isteni hatalmát a lelkek fölött. Tolsztoj Nikolajevics Leo; mikor nagy lelke szerint hirdetni akarta az egyszerű élethez való visszatérést, lemondott grófi származásának és grófi vagyonának előnyeiről és beállott parasztnak. Mert ki hinne az olyan apostolnak, aki gazdag és kiválasztotta a Pénznek? Vagy ott vannak azok a finom leánylelkek, melyeknek minden öröme és boldogsága megmérgezi az a megoldhatatlan probléma, hogy önmagukért szeretik-e vagy a pénzükért. És ott vannak a magasabb rendű férfilelkek, melyek a maguk erejével szeretnének hódítani és minden bódításukhoz hozzátapad a kétség, hogy vajjon nem-e a Pénznek köszönhetik azt, amit egyéni tulajdonságaikkal akartak kivívni. Nagy belső tragédiák magja van a Pénz aranyhájába ágyazva.

Azt mondják, hogy ez a ma elföldelt Rotschild is egy fájdalmas lelket hurczolt a Pénz minden kényelmével kényeztetett testében. Pedig az ő fáj-

dalmait talán inkább csak alsórangú emberi hiúságok okozták. Száz és száz milliójának hadseregénél is erősebb fedezetét alatt reszketett attól, hogy valahol egy gunyos szóval illetik nevét, származását, vagyonának provenienciáját, dinasztiajának specialitását. És ez a hiúság aggodás is elegendő volt, hogy megutáltassa vele a Pénz állandó kegyelmét, mely elárasztotta. Futott a sportba, a fotografálás passziójába, a sakk magányába, hogy egy forintos nyereség vagy veszteség hétköznapi izgalmában felejthesse milliómos voltát. De hát milyen keserűségek labdája lett volna ez a szegény gazdag ember, ha véletlenül nagy és gazdag lelkű, nagy és gazdag gondolkodású! Minden szegény ember gazdag szeretne lenni, de jaj, de sok gazdag ember szeretne szegény lenni — mondta egyszer egy nagy német bankár, aki pszichológus is volt. És az bizonyos, hogy a nagy pénzek országában erősebb lélekre van szükség, mint a szegénység világában. Hogy valaki a nagy pénzek országában kellő méltósággal, okossággal és stratégiával tudjon dirigálni, ahöz hadvezérnek, költőnek, bölcsnek, mérnöknek, doktornak, aztán még kegyetlennek is, kegyelmesnek is kell lennie. Az amerikai milliárdörök, akik mérhetetlen alapítványokkal a kulturát, ipartelepikkel a munkaalkalmakat, ösztönzéseikkel az emberiség-fejlesztő felfedezéseket próbálják gyarapítani s akik mindezt azzal a jelszóval kezlik, hogy

A vörös barát.

Irtta: Móricz Pál.

(Utánnomás tílos.)

Olyan a sovány barát, mint a száraz keszeg. Tüskés a kedve, halszájkás a nyelve. A napsugárral szemben a sötétséget, a kéllelhetetlen itélkezést példázza az ilyen fekete, sovány barát. Péter Melicher Nepomuk János, a szegedi vörös barát, a kövér barátok fajtájához tartozott. Mint a felkelő nap, úgy ragyogott és mosolygott gömbölyű, kövér arca. A megértő szeretet és érzékeny részvét piros rózsái nyiladoztak a nyugodalmas, szelid, elégtelenségtől kihizott barát-arcról.

A szép, vörös Nepomuk Péter a régi, jó Francziskánus-barátoknak volt televér mintaképe. Szívében teljesen magyar, de nyelvére kicsinyég tótos volt a barát. Zamatos, derűs beszédjeivel úgy elkenegette a beteg lelkekről a bánatot, mint némely öreg tudós parasztasszony a testi daganatot. Hanem szerettek is a vidám vörös barátot. A nép, asszonyai barátságából szöttek, fontak neki fehérneműt. A szegedi magyar alsóvárosban dísznőtor, névnap, kézfogó, lakodalom, keresztelő sem esett meg a vörös barát nélkül. A vörös barátok a sok józai eszem-iszomtól hasban is meggyarapodott a tekintélye és amikor a rendi konvent Péter gvardiának is megválasztotta Melichert, a szegedi barátok kony-

hájának fel Gyöngyösre híre futott. Anyira, hogy mikor a Francziskánusok a gyöngyösi kolostorban provinciális választásra gyülekeztek, a barátok eleji Nepomuk Péterre bízták az étlap szerkesztését és a konyha főfelügyeletét, mert a vörös barát az esztendő minden évszakában, minden napjára más és más izletes fogásokat tudott tálatatni. Ameddig Péter Melicher volt az alsóvárosi gvardián, a szegedi halászok — nagypénteken — a legszebb tokot, bármilyen nagy is volt az a hal, a barátoknak szolgáltatták be. Némely szenátor és a szindikusz dícsérték is az ilyen bőjtös fejedelmi falatokat. A kitünő konyhának és pincézének meg is volt a hatása, midőn egyszer a provinciális — a magisztrátusnál — a vörös barát némely rebesgetett eszelekedeteit firtatta, a magisztrátus urai felháborodva tiltakoztak a rágalmak ellen. Pedig azon időből, 1800 s valahányból maradt fent a „Szent Ferencz inge” néven emlegetett csodás esete.

A vörös barát idejében ugyanis olyan hitű menyecskek virágoztak a szegedi alsóvárosban, akik némely női betegségek és fogyatkozások felől csodahatásosnak tartották a kegyes Szent Ferencz ingét. Az az ing volt ez, amelyikben a Péter gvardián a kereszteléseket végezte. Erről az ingről regélték, hogy például fiatal nőknek keresztelésük ellen jótékony hatása. Ha hiában várták a gölyát, az iczipiezi gyerekfőkötőt hiába kö-

tötte a menyecske, a várván-várt rózsástestű, sírókás kis áldást is meghozta a Szent Ferencz inge az alsóvárosi kopogó papucos, villogós szemű menyecskek hite szerint... Egyszer azután megtörtént, hogy az alsóvárosi egyik gazduram éjszakán idején váratlanul állított haza a hétszámos mezej munkából. Sokáig dörömbölt az ajtón, megkocogtatta az ablakot is, olyan nehezen ébredt fel a menyecske. Némileg morgolódott is a gazda. Azután csak elaludt. Hajnalodásig nem emelte föl fáradt fejét. Am ekkor ugyan dörzsölte a szemét. Elsőbb azt hitte, hogy káprázik? A párna alól házi szövésű hosszú barátingét húzott ki.

— Tecca, te! Hé, — költögette a feleségét, — hát ez mi?

A villogós szemű menyecske hízlekedő macska módjára simult férjéhez.

— Ez bizony, lelkem, a Szent Ferencz inge...

A füstös arcu gazda megcsóválta fejét: — Mintha szögedi kendőből szöttek volna, olyan a fogása.

A menyecske szempillája megrezsent:

— Fáj a keresztosontom.

— Hát osztán?

— Osztán az Annus néni azt javasolta, hogy a Szent Ferencz inge hasznos a bajom ellen.

— No, lám! No, lám, — fejét csóválta és hümmögött a gazda.

tökéletesebb világot akarnak maguk után hagyni, mint aminőt születésük alkalmával itt találtak: csak pedzik a problémát, de meg nem oldják. A Pénz igazi bölcsői és hősei még nem születtek meg. De a Pénz mártírjait már láthattuk. A Pénz nagy kegyeltjei, akik költők, művészek vagy csak egyszerűen szeretetre vágyó emberek szerettek volna lenni s akiknek ehhez való talentumuk meg is volt: nyögték az átkot és meg is törtek alatta, hogy a nagy pénzük miatt nem hitt a világ sem tehetségük hamisítatlanságában, sem sikerük őszinteségében, sem törekvésük szépségében.

A Pénz problémája az élet és a világ legnagyobb problémája. Akik valaha szegény gazdagokról és gazdag szegényekről irtak és gondolkodtak, csak egy-egy vékony ágát érintették ennek a nagy problémának. De most, amikor megint meghalt Pénz-oroszország egy fejedelme s mikor azt is rovására magyarázták volna, ha nem emlékezik meg százezer koronával a szegények egy napjáról, de úgy sem menekül, hogy megemlékezett róluk is százezer koronával: most megint aktuális a nagy pénz kegyeltjeinek dolga. A holt Rothschild százezer koronája csak egy akciókártya. És ezt az akciókártyát talán így lehet megfogalmazni:

— A szegény embernek bocsánatot kell kérnie, hogy él, a gazdag embernek bocsánatot kell kérnie, hogy meghal.

Budapest, február 14.

A képviselőház ülése. A képviselőház legközelebbi ülése holnap, szerdán délelőtt tíz órakor lesz. Napirend: a bankjavaslat és interpellációk.

Aehrenthal Budapesten. Gróf Aehrenthal Lexa Alajos közös külügyminiszter ma reggel Bécsből Budapestre érkezett, hogy részt vegyen az osztrák delegációk ülésén.

A vezérkari főnök a királynál. Conrad vezérkari főnök ma délelőtt tizenegy órakor hosszabb külföldi hírlapokon jelent meg ő felségénél.

— Azért hoztam ki a vörös barátot, — meleg, pirult arcát a férfi arcához szorította a menyecske. Onozó Márton gazda megvakargatta lehetséges nagy füleit, végül még huszast is adott Vecsernyés Anas szomszédnak, mikor a vörös barátot visszaküldötték Szent Ferencz esodatevő ingjét.

A szegényebb emberek is szerették a vörös barátot. Sohasem szorította szigorúan a papberek behajtását. Ha jó szóval, szép szóval kérelték, mindjárt elérzékenyült a vörös barát:

— Na, jól van! Na, nem kell nekem a pézed. Majd távászra hozol egy pár szopos esirkéskét, há — el nem felejtetted...

Az első nagy szomorúság akkor érte a vörös barátot, mikor öreg napjára kiképzett a gvardiánságból. Még a vén kolostorban is idegenesen érezte magát, mert az új, a fiatal gvardián keménykalapot viselt. Híntón hordoztatta magát. Keveset gondolt a konyhára. Az öreg vörös barát panaszait az alsóvárosi híres Ambrózy patikusnál sóhajtozta el. Oda szeretett kijárni. A vendégszerető patikusnak konyhája, pinczéje kitünő volt és egy-egy pompás ebéd után a bőséges nagy karosszékekben hátradőlt a barát. Kővér kezét kerek hasán összekulcsolta és miközben hüvelykujjával malmozott, egész ártatlan lelkét kitérte a patikus uri barátjának:

— Láttatok már barátot híntón?

A politikai zsüri.

— Tóth János bejegyezte indítványát. —

Barabást képviselővé választották.

Budapest, február 14.

A parlamenti körök érdeklődését természetesen a még mindig függőben levő Lukács—Désy-affér tartja lekötve. Az ügy tisztázására a már bejelentett kétirányú eljárás ma megtörtént. Egyrészt összeült a négytagú politikai zsüri, amely holnap dönt, Tóth János, a függetlenségi Kossuth-párt alelnöke pedig bejegyezte indítványát, amelyet szombaton fog megokolni s amelyben követeli a kiegyezés titkos aktáinak közzétételét, mert a párt a Ház plénuma előtt emelt vádat ott kívánja tisztázni. Kétségtelennek látszik immár, hogy az ügyből a párt makulátlanul s diadalmasan fog kikerülni. A Kossuth-párt ma egyébként azt az örvendetes eseményt is elkönnyelheti, hogy volt alelnökét, Barabás Bélát, a párt jeles és köztiszteletben álló tagját ismét képviselővé választották, Szilágyi-somlyón.

Hírünk itt következnek:

A Lukács—Désy-affér.

Lukács László pénzügyminiszter, illetőleg a munkapárt, amint ezt már megírtuk, gróf Tisza Istvánt és báró Üchritz Zsigmondot küldötte ki bizalmi férfiaként abba a zsüribe, amelynek az a feladata, hogy az 1907-iki gazdasági kiegyezés titkos bank-aktáiba betekintsenek. Désy Zoltán tudvalevően Gál Sándor és Baross János képviselőket nevezte meg.

Gróf Tisza ma délután két óra felé a Házban felkereste Gált s így szólt hozzá:

— Megjöttem. Társam, báró Üchritz most érkezik Bécsből Budapestre. Azt hiszem, hogy kettőkor vagy negyed háromkor itt lesz. Akkor összeülhetünk. Ha nincs kifogástok, akkor a dolgot még ma elintézzük.

Gál kijelentette, hogy várja báró Üchritz és nincs kifogása, ha az ügyet még ma elintézik. Délután egyenyed háromkor érkezett meg a Házba báró Üchritz. A bizalmiférfiak erre nyomban összeültek és megállapították, hogy a titkos akták megtekintésére ma délután négy órakor gyűlnek egybe báró Üchritz Magyar-utca 24. szám alatt lévő lakásán.

— Hogyne! Hiszen Kiesóvszky gvardián ur is mindig híntón jár, — Ambrózy patikus szeretett évödni a vörös barátal.

— A mi hátsunk bánja azt a híntót! Mert báránál a fő a jó ebéd... — a vörös barát közben tubákot esipett a szelencéjéből. Egy pohár finom boroskával is leöntötte hamarán száraz torkát, azután újabb kesergőbe kezdett: — Hát a reesegős esizma! Hát a subiczkos czipó! Hát a keminy kalap — barátának való? Fápápus neki! A való a barátának.

Régi magyar mondás, hogy az irigység a kolostorban születik. Irigykedés és káröröm tényleg sokszor fellurjanzanak a kolostorok vastag, hideg, penészes falai között. Azonban a vörös barát nevezetes volt arról is, hogy sohasem irigyelt senkit sohasem kárörvendezett semmin. Azaz, hogy vén napjaira — egyszer mégis — beleesett a kaján-ság bűnébe.

A rátarti fiatal gvardián virággyalakkal, rózsafákkal, diszeserjékkel ékesítette fel a kolostor belső udvarát. A vastag, magas épületesfalaktól árnyékolt hűvös udvarnégyesegben virágos kertet akart teremteni a gvardián. Am, a napfénytől elzárt helyen alig fakadtak, halaványan bimbóztak, gyöngön illatoztak a kolostori szomorú virágok. Pedig már a nyár megaranyozta a kalászatokat. Sarló alá megérett a buza. Porosak ilyenkor az országutakat. A szegedi nevezetes havi buscu-napja augusztusra esik. Porzik az or-

A négy megbízott megállapodás szerint találkoztak. Az ugynevezett titkos aktákat báró Skerlecz Iván miniszterelnöki minisztertanácsos hozta el s nyomban távozott. A tanácskozás este fél hat óráig tartott, amikor félbeszakították és báró Üchritz lakásáról távoztak. A bizalmiférfiak hét órakor ismét összejöttek tanácskozásuk folytatása céljából. Majd este fél kilenc órakor a tárgyalást ismét megszakították azzal, hogy a végleges döntést holnapra halasztják. Gróf Tisza háromnegyed kilenc órakor megjelent a nemzeti munkapárt körében s az ott jelen volt párttagokkal csak annyit közölt, hogy a tárgyalás folytatását holnapra halasztották. Gróf Tisza azután visszavonult Lukács László pénzügyminiszterrel s hosszabb beszélgetést folytatott vele. A megbízottak holnap délután fél két órakor ismét Üchritz lakásán ülnek össze.

Désy megbízottai a Pannónia-szállodába mentek, ahol a volt államtitkár lakik. Baross János csupán annyit mondott tudósítónknak, hogy a tárgyalás igen komoly, s hogy holnap fejezik be. Gál Sándor valamivel többet közölt.

— Ma teljesen átvettük az egész anyagot, — szökött, — s holnapra csupán a jegyzőkönyv megszerkesztése maradt.

— Mi most Méltóságod impressziója? — kérdezte munkatársunk.

— Az, hogy Désy eljárása teljesen korrekt!

— Szóval, Désy felül maradt?!

— Még nem maradt senki sem felül, sem alul!

— Ha az anyaggal egészen elkészültek, miért nem volt lehetséges már ma a jegyzőkönyv megszerkesztése, s vajjon ez a jegyzőkönyv közös lesz-e?

— Ennek a jegyzőkönyvnek a megszerkesztése nem oly könnyű munka, mert lesznek pontok, amelyekben véleményeink nagyon elágaznak, de azért alkalmasint közös lesz.

A Lloyd-klubban folytatott beszélgetésben résztvett Lukács László pénzügyminiszter is és egyes részleteket illetőleg nyilatkozott az ugynevezett titkos aktákról. A kvótafőlemelésről azt mondta, hogy sehol sem találta annak nyomát, hogy ez ellenérték volna a bankkredítésben főtartott szabad készlet. Beszélte a készletek fölvételének dolgáról is, s azt hangoztatta, hogy nem talált arra sem bizonyítékot, hogy a volt kormány ragaszkodott a készletek fölvételéhez, s hogy sokkal jobb kiegyezést tudott volna kötni, — amint Sztérenyi állította, — ha ettől a követelésétől eláll. Végül ismét azt erősítette, hogy a Benedikt-formula az osztrák kormánynak szolgál totitékul Magyarországgal szemben.

szágrut. A kányargó Tiszamentéről, erdős hegyek rejtett völgyeiből templomi zászlót bontva, szent mámorba kábító, pogányosan édes melódiaju zsoltárokat énekelve, tizezrével öznölik a nép. A mezőn fűzjek esattog-nak. Kesernyés levelét a folyóba hajlitja a fűzfa. Napégette arzu hívő nép, férfiak s nők, ifjak s öregek, — énekel, virággal öznölnek a szegedi Francziskánus-barátok kolostorához. Még a törökvilágból esodásan fentartott, tűz- és vízveszedelmek között ép-ségben maradt „fekete Mária“-kép az a tö-megeket vonzó regés ereklye, mely az a egyszerű lelkekben felszítja a képzelőerőt és ut-nak indítja a bénákat, a betegeteket is. A sok ezernyi bucsus nép ilyenkor tarka táborút a kolostornál. Még a folyosókon, a kolostor belső kertjében is ezrével szoronganak. Az éjszakát a gyöngécske virággyalok, lankadt rózsafák között töltötték az időtájit is a bucsusok és midőn másnap eltávoznak?

— Hehe, he! — a vörös barát rengett a kacagástól. Kővér kezét elégedetten dörzsölgette. Hamiskásan hunyorgott Ambrózy patikusra, — esudát látta az in Kiesóvszky páter kollégam! Hát láttatok tik annyi ruza virág? Én, nem! Még a szökőkútban is volt virág. Még micsodá jószáru ruza! Hánem, a tuskije nem volt neki... Hehe, he! Fápápus való a barátának, a való neki!

A munkapárt tagjai természetesen nagyon szívesen hallgatták Lukács Lászlót.

A Ház elé a titkos aktákkal!

A Kossuth-párt tegnap esti értekezletén tudvaleg elhatározta, hogy indítványt lép képviselőház elé a *titkos kiegyezési akták* előterjesztése iránt. Az indítvány megtételével a párt Tóth János volt államtitkár bízta meg. Tóth János ma délután bejött a képviselőházba és nyomban bejegyezte indítványát a Ház indítványkönyvébe, majd ezeket mondotta a folyosón:

— Az indítványt bejegyeztem. Az elnökséggel abban állapodtam meg, hogy a *megokolást a képviselőház szombati ülésére tűzik ki*. Indítványomat tehát szombaton okolom meg.

Az indítvány azt hangoztatja, hogy Lukács Lászlónak Kossuth Ferencz ellen tett vádjai nem felel meg a valóságnak, ennél fogva föltétlenül szükséges, hogy Lukács László előterjessze azt a titkos szerződést, amelyre vádját alapította. A miniszter által följajánlott bizonyítási mód nem egyeztethető össze a parlamentarizmussal és alkotmányos fölfogással, az az eljárás pedig, hogy egy miniszter nyilatkozzon, de titokban akar bizonyítani, nem egyeztethető össze a miniszteri állás erkölcsi tekintélyével. Ennél fogva a Ház szólítsa föl Lukács Lászlót, hogy az általa titkosnak jelzett, de részéről az e hónap 9-iki ülésben fölhasznált és tartalmilag részben ismertett idevonatkozó iratokat terjessze a képviselőház elé, hogy azok a nemzet ítélete alá el ne vonassanak.

Tóth János indítványát holnap reggel olvassák föl a Házban.

A Kossuth-párti képviselők azt hangoztatták ma a folyosón, hogy mindaddig harcolni fognak Lukács László ellen, míg csak a titkos akták nyilvánosságát ki nem csikarják. A harc eszközeiben nem igen lesznek változások. Elmondták a függetlenségi képviselők, hogy a koalíziós kormány igazolására az előző delegáció ülésének idején gróf Apponyi Albert gróf Khuen-Héderváry miniszterelnök utján kérényt nyújtott be a királyhoz, hogy a *legutolsó koalíziós koronatanács jegyzőkönyvét nyilvánosságra hozhassa*. Gróf Héderváry azonban később azt közölte vele, hogy *ő felsége a kért engedelmet megtagadta*. A Kossuth-párt most megragadja az alkalmat, hogy a nyilvánosság elé juttassa ama titkos aktákat, amelyek az igazát bizonyítják.

A bankvita.

A bank-vita közeledik az első szavazás felé, bár a záróbeszéd a folyó hetet még jóformán igénybe veszik. Azután kell majd eldönteni azt a kérdést, hogyan történjen a *részletes tárgyalás*. A függetlenségi pártok semmi esetre sem fogják könnyen eltilni azt, hogy a lejárt, érvényüket veszített bankstatutumok minden parlamenti tárgyalás nélkül jussanak be a törvénykönyvbe.

A képviselőház folyosóján ma délelőtt gróf Andrássy Gyula a következő kérdést intézte Justh Gyulához:

— Meddig tart még a bankvita?

— Nem tudom. — felelte Justh. — Magyarországon sokáig fentartani a közérdeklődést, csak botrányokkal lehet. Mi pedig nem akarunk botrányokat csinálni. De úgy hiszem, legalább két hélig még eltart a vita. Ha csak incidensek nem jönnek közbe.

— Az elnökkel nem egyeztetek meg a részletes vita dolgában?

Nem. Az elnöknek az az álláspontja, hogy a bankstatutumnak csak azokat a pontjait akarja tárgyalatni, amelyeket módosítottak. Ez pedig képtelenség. Ha már nem bírjuk megcsinálni az önálló bankot, legalább a statutumon kell javítani. Ha azután valaki mégis megcsinálhatja egyszer az önálló bankot, könnyebb legyen a dolga. Sajnos, ez a valaki már aligha lesz én. És legkevésbé — Lukács Lászlóval . . .

Egy képviselő közbevetette, hogy a súly nem ezen a kérdésen van, hanem a véderővitán.

— Ha a véderővitában győz a kormány. — mondotta — nyolcz évig az ördög sem mozdíthatja

ki a helyéből. Ha nem győznek, hat hónapig sem maradnak.

— Ez nem éppen jó proféczia. — válaszolt Justh. — mert sohasem lehet egy Kormányról megjövendőlni, meddig él. Akármilyen szilánkba megbotolhat. De azt még kevésbé mondhatni, hogy ha nem marad felül, csak hat hónapig él. Mert — nyomban elkergeti a császár . . .

Időközi választások.

Az Ugron Gábor halálával megüresedett szilágysomlyói kerületben ma volt a választás, amely rendben folyt le. Déli tizenkét órakor ez volt a szavazatok számaránya: *Barabás Béla* Kossuth-párti 609, *Deleu Viktor* nemzetiségi 149 és *Keller Samu* Justh-párti 66. Egy órakor így oszlottak meg a szavazatok: *Barabás* 715, *Deleu* 190 és *Keller* 95. Délután 1 órakor: *Barabás* 889, *Deleu* 216, *Keller* 152. Délután fél 3 órakor *Barabás* 1006, *Deleu* 438, *Keller* ekkor a választási elnök-nél írásban bejelentette, hogy a választástól visszalép. A választás szután *Barabás* és *Delen* közt folyt tovább. *Barabás* állandóan nagy szótöbbséggel vezetett. 4 órakor a szavazatok aránya ez volt: *Barabás* 1250, *Deleu* 600. A választás este fél kilenc órakor végződött *Barabás Béla* *impozáns győzelmével*. *Barabásra* leszavaztak 1587-en, *Déleura* 911-en. *Kellernek*, amikor visszalépett, 216 szavazata volt. *Barabást* tehát 460 abszolút szótöbbséggel választották meg a kerület képviselőjévé. A választás eredményének kihirdetése után *Barabás* az erkélyről beszédet intézett a választókhöz, akik óriási lelkesedéssel fogadták a győzelmet. A választás napján semmiféle rendezvény nem történt és a Kolozsvárt állomásozó 62. gyalogezred kivézenyelt zászlóaljának, meg a Szilágysomlyóra összpontosított 80 csendőrnök semmi dolga sem akadt.

Hazai Samu honvédelmi miniszter holnap, szerdán reggel a keleti pályaudvarról *Losoncra* utazik, hogy mint a nemzeti munkapárt képviselőjelöltje programbeszédét elmondja. A minisztert a nemzeti munkapártnak mintegy harmincz tagja kíséri el *Losoncra*. Még a délelőtt folyamán elmondja a honvédelmi miniszter programbeszédét.

A *fiumei* központi választmány ma délután ülést tartott, amelyen a fiumei választás napját márczius 8-ára tűzték ki. Választási elnök dr. *Bel-len* András városi tiszti főügyész, helyettese dr. *Pezder* Antal lesz.

Justh Gyula nyilatkozata.

Gróf *Batthyány* Tivadar és *Holló* Lajos, a függetlenségi és 48-as párt alelnökei részéről közölt nyilatkozatot egyes lapok akként tárgyalják, mintha az dezavualása volna annak, amit *Justh Gyula*, a párt elnöke a képviselőház február 10-iki ülésén *Lukács* Lászlóval folytatott tárgyalásaira vonatkozólag elmondott. Ezzel kapcsolatban a függetlenségi és 48-as párt vezetőségében támadt megbeszélésről is hírt adnak, különösen utalva arra, hogy a párt tagjainak egy része rossz néven veszi *Justhtól*, hogy az ugratásuknak engedett, amikor *Lukács*sal folytatott tárgyalásait a képviselőházban előadta. Erre vonatkozóan a Pol. Hir. illetékes helyről nyert megbízás alapján ezeket közli:

Teljesen alaptalan az a feltevés, mintha gróf *Batthyány* és *Holló* tegnapi nyilatkozatukkal *Justh* kijelentését, bár részben is, gyengíteni kívánták volna, sőt kifejezetten utaltak nyilatkozatukban arra, hogy *Justh* a *Lukács*sal folytatott beszélgetésekről „annak idején hasonló formában előttük és mások előtt is említést tett.” *Justh* a maga részéről kijelenti, hogy gróf *Batthyány*nak és *Holló*nak a *Lukács*sal folytatott tárgyalásnak minden fázisáról egészen olyan értelemben referált, mint ahogy e tárgyalásokat a képviselőház február 10-iki ülésén ismertette és amit azon beszédében mondott, azt az első szótól az utolsóig fentartja. Ama gyanúsítás szemben, hogy *Justh*ot bármely oldalról jövő ugratás vitte volna bele abba, hogy *Lukács*sal folytatott tárgyalásait a képviselőházban előadja, a Pol. Hir. a legilletékes helyről nyert felhatalmazás alapján kijelenti, hogy a gyanúsítás teljesen alaptalan. *Justh* arra való tekintet nélkül, hogy kinek kellemes, kinek nem: indítatva érezte magát, hogy felszólaljon, amikor *Lukács* beszédében ezeket mondotta: „Hogy én az önálló banknak voltam a híve, arról, azt hiszem, az én t. képviselőtársam

nem volt meggyőződve, mert hiszen azok a tárgyalások, amelyeket vele többször folytattam, meggyőzhették őt arról, hogy nekem aggyalaim vannak e tekintetben, amelyeket soha sem előtte, sem mások előtt nem titkoltam.” Minthogy *Justh* felfogása szerint, — amelynek beszéde bevezető részében kifejezést is adott — a pénzügyminiszter előadása azt a látszatot kell, hogy ébresztsen mindenkiben, hogy ő, ki az önálló bank álláspontján volt, *Lukács*sal, aki a közös bank álláspontján maradt mindvégig, tárgyalta volna — elodázhatatlanul szükségesnek tartotta, közvetlenül *Lukács* felszólalása után a tárgyalások lefolyását a maguk teljességében a képviselőházban feltárni. E szempontokat, amelyek *Justh*ot vezették, méltányolták a párt tagjai is és így minden oly híresztelés, amely a párt tagjai között vagy a pártvezetőségben előállott meghasonlásról ad számot, semmi komolyabb alappal nem bír.

A katonai büntető eljárás.

A katonai büntető perrendtartásról ellentmondó hírek érkeznek Bécsből. A „Neue Freie Presse“ ma illetékes helyről azt jelenti, hogy a nyelv dolgában még nincs megállapodás, mert az osztrák kormány ragaszkodik a német szolgálati nyelvhez. A „Zeit“ viszont azt közli, hogy illetékes körökben nagy aggodalommal néznek a magyar tárgyalási nyelvnek a katonai büntető eljárás terén a területi alapon való bevezetése elé, azonban sikerült a kérdés körül minden ellentétet eloszlatni anélkül, hogy az osztrák érdekek kárt szenvedtek volna. Egyébként a magyar katonai büntető eljárás nyelve a 9-es bizottság programjában is benne volt s legmagasabb helyen ahhoz hozzájárultak még annak idején.

A horvát helyzet.

A hivatalos „Narodno Novine“ ma a leghatározottabban megegyezik a horvát országgyűlés elnapolásáról és feloszlásáról szóló híreket és kijelenti, hogy az országgyűlés minden körülmények között együtt marad, s a pártok magatartásukkal fogják megmutatni, mennyiben fogják fel komolyan feladatukat és mily mértékben olgathasson. Az eszéki csoport lapja, a „Narodna Obrana“ mai számában hevesen támadja a horvát-szerb koalíciót 1906. évi felirata miatt, mivel benne a „horvát“ név mellett a „szerb“ név is szerepelt.

A Staresevic-párt ma benyújtott felirata a királyi hitlevél harmadik pontjára hivatkozva követeli Bosznia és Hercegovina, valamint Dalmácia Horvátországhoz való csatolását.

Dr. *Benecics* Ferencz képviselő, akit mint a horvát-szerb koalíció jelöltjét választottak meg a sidi kerület képviselőjévé, ma a horvát-szerb koalíció elnökségének a koalíció kötelékéből való kilépését jelentette be.

Gróf *Draskovics* Iván horvát képviselő, akit a magyar képviselőház a legutóbb jegyzővé választott, ma délelőtt jegyzői tisztének elfoglalását jelentette be *Berzeviczy* Albert házelnöknek.

Budapest, február 14.

Bosnyák képviselők báró Buriánál. A Budapestben tartózkodó bosnyák képviselők, akikhez ma *Damjanovics* Hadzi-Riszto szerajevói alpolgármester és *Csuresics* Fehim effendi szerajevói polgármester csatlakoztak, holnap délelőtt 11 órakor tisztelegnek báró *Burián* közös pénzügyminiszter-nél s átadják neki az országos bizottság által szerkesztett két memorandumot, melyekben a bosnyák vámjáruék emelését és az 1879-ik és 1880-ik évi törvényeknek szabadelvűbb törvényekkel való helyettesítését kérik. A bosnyák vasutakról és a bosnyák-hercegovinai takarékpénztár dolgában a képviselők csak szóbeli kérelmet fognak a miniszter elé terjeszteni. Ma este a bosnyák képviselők a Continéntál-szállóban értekezletet tartottak, melyer a további teendőket beszélték meg.

Mandic, a boszniai tartománygyűlés alelnöke, aki a tartománygyűlés küldöttségét vezeti, azt mondja, hogy a küldöttség utjának ezéja az, hogy juttassanak a közös vámbevételekből 214—315 millió koronát Boszniának és hogy Magyarország ne zsákmányolhassa ki a vámtarifában Boszniát anynyira, mint idáig.

Ugyanakkor, amikor a delegációk milliókat szavaznak meg Bosznia javára eső kiadásokra, kétségkívül a szemérmelenség nem kis foka kell ahhoz, hogy még mi zsákmányoljuk ki ezt a kitartott tartományt.

A katonai terhek ellen. Pozsonyból jelentik: A pozsonyi szociáldemokrata munkásság látogatott népgyűlést tartott. A népgyűlés határozati javaslatot fogadott el, amely tiltakozik a közös hadügyminiszter és a tengerészeti vezetéség követelése ellen. A népgyűlés kimondotta továbbá, hogy a parlamenti ellenzék csak abban az esetben támogatja, ha a népjogokért a legmesszebbmenő küzdelmet fejt ki.

Rövid záróbeszéd.

— Négy szónok egy napon. —

A képviselőház ülése.

Budapest, február 14.

A képviselőház mai ülése minden különösebb emóció nélkül folyt le. Négy ellenzéki szónok mondotta el záróbeszédét, az ötödik nem élt a zárszó jogával. A záróbeszéd között elsőnek a Kelemen Samu hangzott el, amelyet általános figyelemmel hallgattak végig. Kelemen Samu, mint mindig, úgy ma is, érdekes és szellemes volt, bár az ellenzéki padokon sokan érthetetlennek tartották, hogy beszédében miért támadta meg gróf Andrássy Gyulát. Ekvüle még Lovászy Márton, Kovács Gyula és gróf Batthyány Tivadar mondta el záróbeszédüket. Mindannyian röviden beszéltek és határozati javaslatukat fentartották.

Részletes tudósításunk a következő:

Kelemen Samu záróbeszéde.

Berzeviczy Albert elnök egynegyvedtizenegykor megnyitja az ülést.

A mult ülés jegyzőkönyvét felszólalás nélkül hitelesítették és áttértek a napirendre, a bankvita záróbeszédének folytatására.

Kelemen Samu határozati javaslatában arra kéri utasítani a kormányt, hogy tegyen előterjesztést a készfizetések tényleges felvétele iránt. A széles mederű vita olyan dolgokat is felkevert, amelyek nem a tárgyhoz tartoznak. Ezeket a dolgokat is szóvá óhajtja tenni. Első sorban tiltakozik a váddal szemben, mintha ők obstruálnának. Elvi ellensége minden obstrukciónak. Az obstrukció csak ultima ratio lehet. Az a súlyos vád is felmerült a vita folyamán, hogy a koalíció, tehát a függetlenségi párt még a kiegyezésnél lehetetlenül tette az önálló bank felállítását. E vádak egy részére Déry Zoltán már felelt, tehát azokkal nem foglalkozik. Azt fejegette, hogy sem titkos, sem nem titkos kormánymegállapodásokkal nem lehet elintézni oly dolgokat, amelyek a törvényhozás hatáskörébe tartoznak. Ennélfogva, ha a Benedikt-formula e kereten túllépett, nem kötheti semmiképpen sem a törvényhozást. Azonban a formulában tulajdonképpen semmi nincs, amely megkötne a nemzet kezét az önálló bank felállítás tekintetében. Nem terjeszkedik ki az állítólagos titkos aktákra, mert ez a házban kívül most elintézés alatt van. Azonban leszögezi azt a sajnálatos beismerést, amely Déry és Wekerle hírlapi nyilatkozataiban van, amely szerint meg volt az esetleges megállapodás a közös bank szabadalmának megújítása esetére is. Ha valaki előre nyilatkozik a leszorulásról, az sikeres harcot nem vívhat. Szól a néppárt részéről megindított harczról, amely nem írásra, hanem fejre megy. (Helyeslés jöbfelel.) Nem tudja, hogy mi van a memorandumokkal, sokkal igénytelenebb tagja volt a pártnak. Utal azonban arra, hogy a néppárt annak idején valóságos „Telefon hírmondó”-t létesített. (Derűtség.) A telefon megmaradt, de a hírmondó elfogyott. (Derűtség.) A pártjánál a bankkérdésben a memorandum szerint a célszerűségi kérdés lépett előtérbe. Előbb valósítsák meg az általános választójog s az új parlament döntőn a bankkérdésben.

Huszár Károly: Mi van az 1911. január 1-iki terminussal?

Kelemen Samu: A pénzügyminiszter hite az volt, hogy az új parlament a közös bank alapjára helyezkedik s akkor az alkotmányosság elvei szerint a bankönállóság hívei meg fognak hajolni a többségi akarat előtt. Szólók az ellenkezőjét hittek s viszont azt remélték, hogy akkor Lukács fog az önálló bank alapjára helyezkedni. Legjobban megleszi őt Andrássy állásfoglalása. Andrássy a koalíció felirata szerint az önálló gazdasági be rendezkedés alapján vállalt kormányt. Az első ház kiküldött egy bankbizottságot az 1911. január 15-én.

felállításának gyakorlati előkészítése végett. Andrássy ma felfedezi magában a régi Andrássyt, hogy ő a régi elve alapján a közös bank híve. A készfizetések kérdésében szembeállítja a pénzügyminiszter és a miniszterelnök álláspontját. Lukács eleinte azt mondotta, hogy nem sikerült teljesen a programját végrehajtani. Khuen pedig azt mondja, hogy teljesen sikerült. Kéri a kormányt, hogy ne pályázzék az okosabbnak arra a fajtájára — amely enged. Tiszta bizalmi szempontból elfogadja a javaslatot. Miután azonban szóló nem viseltetik bizalommal a kormány iránt, a javaslatot nem fogadja el, hanem kéri határozati javaslatának elfogadását. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Lovászy fenntartja javaslatát.

Lovászy Márton élt ezután a zárszó jogával. Első sorban az előadóval polemizált, aki szóló érveit csupán feltevésekkel akarta megerősíteni. E föltevéseit cizálta sorra. Az nincs megállapítva, hogy a legutolsó választásnál a nemzet többsége a közös bank mellett döntött. Ha maga a nemzet igazi akarata és a nemzet milliói fognak így dönteni, akkor ő is meg fognak e döntés előtt hajolni. De elvárják, ha a nemzet a gazdasági önállóság mellett fog dönteni, elvárja, hogy az elő ne gördítsenek akadályokat. Utal arra, hogy a koalíció ideje alatt Wekerle foglalkozott az általam önálló bank eszméjével is s erről csak akkor tett le, amikor az akadályait látta. Tehát a bécsi vétón hiúsult meg ez is. Az előadó érvei nem győzték meg, hogy az önálló bank veszedelmes. Fenntartja tehát álláspontját s határozati javaslatát, amelyben arra kéri utasítani a kormányt, hogy terjeszsen be kimutatást a bank váltóleszámitolási üzletéről, annak feltüntetésével, hogy mennyi jutott a fővárosi és vidéki pénzüzeteknek, mennyi közvetlenül a kereskedelemnek, iparnak és mezőgazdaságnak. A törvényjavaslatot nem fogadja el. (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Gróf Somssich Tihamér nem volt jelen és így nem élt a zárszó jogával.

Egy rendreutasítás.

Kovács Gyula záróbeszédében azt kívánta, hogy az Osztrák-Magyar Bank az eddiginél nagyobb összeget fektessen bele a jelzáloghitelbe. Az is fontos, hogy a kisbirtokosok olcsó hitelhez jussanak a bank révén. Erre vonatkozólag a pénzügyminiszternek pressziót kellene kifejtenie az Osztrák-Magyar Bankra. Polemizál Hantos Elemérrel s kijelenti, hogy ő adatait rosszhiszeműen csoportosította, amikor azt mondotta, hogy az Osztrák-Magyar Banknak több az alaptőkéje, mint az összes vidéki pénzüzeteknek.

Berzeviczy Albert elnök rendreutasította Kovácsot e kifejezésért.

Kovács Gyula ezután rátért a titkos akták ügyére. Ha Kossuth — ugymond — félre akarta vezetni a nemzetet, az a legsúlyosabb elbirálás alá esik. Ha pedig Lukács tévedett vaskosan e kérdésben, akkor neki kell levonni a következtetést. A titkos akták ügyét itt tartja tisztázandónak a házban. Az aktát le kell tenni a Ház asztalára. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Elnök az ülést tíz percre felfüggesztette.

Batthyány a bankközösség ellen.

Gróf Batthyány Tivadar a szünet után kijelenti, hogy nem obstruozik, hanem részletes szakaszerű vita folyt a nemzet felvilágosítására. Bebizonyították — ugymond — hogy az önálló banknak más akadálya nincs, mint a királyi vétó. Leszögezni óhajtja, hogy a vitához nem tartozó anyagot, a kiegyezés ügyét elsőnek Hegedüs Lóránt hozta a vitába. Ami a vita másik ideidobott anyagát illeti, azt olyan részről vetették föl, amely e tulajdonképeni vitában nem is vett részt. Szóló azonban megmarad a vita tulajdonképeni anyagánál. Nem akar Tiszával vitázni, mert tévedéseire már tegnap rámutatott Földes. Az önálló bank ellen felhozott érvek közül a kamatláb emelkedésének ügyét nem látja bizonyítva. Szerényen hivatkozott Kornfeldre, hogy szerinte 45 millió kárral járna a kamatlábnak egy perccenttel való emelkedése. Az ország azonban ennél jobban megsínyli a közösséget. A czukorkartell több kárt okoz az országnak. Ugyanazt cselekedte a szénakartell is. A haditengerészeti költségek emelkedését s a vaskartell is jobban megsínyli az ország, mint az esetleges kamatlábemelés megsínylené. A munkapárt argumentumai az önálló bank ellen csakis a vétót akarják eltakarni. Határozati javaslata értelmében követeli, hogy a kormány oly törvényjavaslatot terjeszsen elő, amely megfelel azon ígéretnek, amelyet e tárgyban a választások előtt a választóknak tett. Követeli az általános, egyenlő és titkos választói jogot is, mert a kormány ezt is beígérte a választások előtt. Végezetül határozati javaslatának elfogadását kéri. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Elnök a vitát holnapra halasztja és az ülést három órákor berekeszti.

A delegációk.

— A magyar pénzügyi albizottság ülése. —

Bosnyák-vita az egyesült négyes albizottságban.

Montecuccoli a flottaprogramról.

Budapest, február 14.

Ma erős napjuk volt a delegációknak. A magyar pénzügyi albizottság, a magyar négyes albizottság és az osztrák hadügyi albizottság tartottak üléseket.

A magyar pénzügyi albizottság báró Harkányi Frigyes elnöke alatt befejezte tanácskozásait.

A magyar négyes albizottságban érdekes boszniai vita fejlődött ki. A bosnyák költségvetést Papp Géza előadó ajánlotta elfogadásra és erőlyesen visszautasította azokat az osztrák delegációból eredő kísérleteket, amelyek el akarták homályosítani Magyarországnak Boszniához való történelmi jogát. Az ezután keletkezett vitában Sággy Gyula, Batthyány Tivadar, Issekutz Győző, Bakonyi Samu, Chorin Ferenc, Nagy Ferenc, vettek részt és gróf Khuen-Héderváry miniszterelnök és báró Burián István közös külügyminiszter is fől-szóaltak. Báró Burián a delegátusok aggodalmára kijelentette, hogy ő gondosan meggátol minden olyan változást, ami Bosznia későbbi alkotmányjogi helyzetének törvényhozási rendezése előtt prejudikálhatna, ezzel a pusztá kijelentéssel azonban szemben áll az a tény, hogy Boszniát teljesen Ausztria javára, osztrák érdekek szolgálatában kormányozzák. Ez a delegációs vita is csak arra volt jó, hogy a magyar álláspont tömérdék érelmét az orvoslás minden reménye nélkül föltárja.

Az osztrák delegáció hadügyi albizottságában a tengerészeti költségvetést tárgyalták. Természetes, hogy a horribilis tengerészeti költségvetések az osztrák delegációnak sem tetszenek. Gróf Montecuccoli tengerészeti főparancsnok a vita folyamán nagyobb védőbeszédet mondott a flottaszaporítás érdekében. Kijelentette, hogy egy flottatörvény neki is kellemes volna, de ha ezt a két törvényhozó tesztet elé terjesztenék, a javaslat elfogadása hosszú időbe telnék s addig nem lehet várakozni az építkezéssel. Amint látható, Montecuccoli a kényelmesebb és könnyebb oldalán fogja meg a dolgokat. A legnagyobb cinizmus kell ahoz, hogy egy felelős állásban levő kormányfő ilyen kijelentéseket tegyen: ugyan ezzel az indoklással teljesen be lehetne szüntetni minden alkotmányosságot, mert a miniszter uraknak kétségtelenül ez lenne a leggyorsabb és legkényelmesebb.

Az osztrák hadügyi albizottság különben ma végeztet az általános vitával. A tárgyalásokat holnap folytatják.

Részletes tudósításunk a mai delegációs eseményekről a következő:

I.

A magyar delegáció.

A pénzügyi albizottság ülése.

A közös ügyek tárgyalására kiküldött magyar országos bizottság pénzügyi albizottsága ma délután fél 5 órákor báró Harkányi Frigyes elnöklésével és Beöthy László előadása mellett tárgyalta a közös pénzügyminiszterium, a közös legfőbb számszék és a vámjövődék 1911. évi előirányzatát.

Jelen voltak: báró Burián István közös pénzügyminiszter, Plener Ede, a közös számszék elnöke és a szakelőadók, továbbá Hoffman Hugó altábornagy és Okrugic hadügyminiszteriumi osztályfőnökök.

Beöthy László előadó: Ismerteti a költségvetési előirányzatokat, amelyek nagyban és egészben az eddigi keretekben mozognak és azokat elfogadásra ajánlja.

Az albizottság az előirányzatokat általánosban vita nélkül és a részletekben Beöthy László előadó ismertetése alapján, Tallián Béla, báró Solymossy Ödön s Sággy Gyula hozzászólása és Könyig pénzügyminiszteri osztályfőnök felvilágosításai után elfogadta, ugyszintén az előző országos bizottság által elfogadott határozati javaslatok értelmében megújította azon határozatokat.

amelyek a közös pénzügyminiszteriumnak Budapestre leendő áthelyezésére, 2. a közös legfőbb számvevőszék személyzetében magyar állampolgárok alkalmazására és 3. a közös pénzügyminiszterium kezelésé alatt levő alapok pénzének lehetőleg magyar állampapírokban való elhelyezésére vonatkoznak.

A második kérdésre, vagyis a magyar alkalmazottak számarányára nézve megjegyzi az előadó, hogy a közös pénzügyminiszter erre vonatkozólag adott válaszában jelezte, hogy ugyanazon arány áll fenn, mint 1910-ben. Az alapok tekintetében pedig azt közölte a pénzügyminiszter, hogy a magyar értékekben való elhelyezés első feltétele, hogy ezen alapok a kötvényezés alól felszabaduljanak. Ehez meg kellett nyerni a közös hadügyminiszter hozzájárulását, ami folyamatban is van, s mihelyt a pénzügyi helyzet kedvező lesz, az alapok egy része magyar papírokban fog elhelyeztetni.

A közös vámjövődék előirányzatára vonatkozólag

Böthy László előadó ismertetvén a múlt évi eredményeket, előadta, hogy a múlt évi tényleges eredmény nagy mértékben túlszárnyalta az előirányzatot.

Az 1910. évi vámjövődéki forgalomra nézve a következő adatokat sorolja fel: Megállapított tiszta vámjövődélem gyanánt 160.911.929 K. és ezzel szemben befolyt 227.237.368 K., vagyis 66.325.439 K-val több, mint amennyi előirányozva volt és pedig befolyt Ausztriában 28.384.902 K-val, Magyarországon pedig 37.857.505 K-val több, mint amennyi előirányozva volt.

Az előadó a vámtevételek örvendetes emelkedésére nézve felvilágosítást kér a kormány jelenlevő képviselőjétől, mire

König pénzügyminiszteri osztályfőnök a következőket adta elő: A vámbevételi többlet a nagymérvű gabonabehozatal eredménye, mert a múlt évben körülbelül 5 1/2 millió métermáza különféle gabona került behozatalra.

A vámbevételeknél az a kívánság is felmerült, amelynek a jelentésben is kifejezés fog adni, hogy az előirányzat minden tekintetben az osztrák kormányával egyöntetűen történjen a pontos elszámolhatóság érdekében.

Végül a jelentés hitelesítésével az elnököt és az előadót bízták meg.

Az egyesült négyes albizottság.

Láng Lajos megnyitja az egyesült négyes albizottság ülését és a szót Papp Géza előadónak adja át.

Papp Géza előadó ismertette a Bosznia és Herzegovina területén levő parancsnokságok, csapatok és intézetek 1911. évi rendkívüli szükségletét, kiemeli, hogy a költségvetés, mely elég jelentékeny, csaknem valamennyi czinnél feltehető. Oka ennek részben a drágaság, részben pedig a legénység létszámának felemelése. A költségvetést a közös pénzügyminiszter a szerajevói tartománygyűlés elé terjesztette, de az eddig még nem tárgyalta le. A közös pénzügyminiszter a múlt évi delegáció elé terjesztette Bosznia- és Herzegovinának az 1908. és 1909. évi közigazgatási állapotáról szóló jelentését, ezt azonban az idő rövidsége miatt az 1910. évre vonatkozólag még nem állíthatta össze, hogy az be lenne mutatható.

A legutóbbi delegáció óta a tartománygyűlés több közérdekű ügyet intézett el. Örömmel konstatació, hogy a tartománygyűlés főképpen a mezőgazdasággal összefüggő kérdésekkel foglalkozott. 1910-ben keresztülvitték ott a népszámlálást, amely azelőtt 15 évvel történt utoljára és hozzávetőleges számításokkal 20 százalékos gyarapodás mutatkozik, a lakosság száma körülbelül 1.900.000.

Szükségesnek tartja az előadó, hogy az ottani állapotok, melyek az alkotmányos élet megnyitja által ott létesítettek, egy darab ideig változatlanul fennmaradjanak, mert csak hosszabb megfigyelésből lehet majd megítélni a szükséges módosításokat.

A legutóbbi delegáció előadói jelentésében a négyes albizottságban folytatott tárgyalások alapján egy pár nevezetes megállapodás vétett föl, és ezek érdemesek arra, hogy rájuk ez alkalommal is visszatérjen az albizottság. Fentartandónak véli szólni az álláspontot, hogy Magyarországnak Bosznia és Herzegovinára vonatkozó történelmi joga épségben tartassék, és ez idő szerint ne történjen semminemű intézkedés, ami a tartományok hovatartozásának, illetőleg a hovatartozásának végleges rendezésének praesudicálhatna. Ez a kérdés egyébként nem is tartozik a delegáció illetékessége alá, de az 1880:VI. s.-cz. alapján állva, nem hagyhatja ezt a delegáció érintetlenül. Azon nyilatkozatokkal szemben, melyek a magyar történelmi jogoknak csak bizonyos, nem érdemleges súlyt akarnak tulajdonítani, megjegyzi az előadó, hogy történelmi jogainknak alapjai az ezen joron sarkalló elévülhetetlenségben gyökereznek. A magunk

jogairól nem mondtunk le, azokról nem is mondtunk le. (Helyeslés. Ugy van!)

Szükségesnek tartotta ezt szólni ezen a helyen kifejezni, szemben azokkal a felfogásokkal, melyek a részben elhangzottak.

Fentartandónak véli végül az előadó azt az álláspontot, melyet a legutóbbi delegáció négyes albizottsága elfoglalt a tartományoknak legfontosabb közigazgatási kérdésében, a kmet ügyének mikénti rendezésében, t. i. hogy a megváltás fakultatív módon oldassék meg.

Az előadó ezután annak a felfogásának ad kifejezést, hogy a delegáció ezidő szerint is csak helyesítheti azt a politikai irányt, melyet a közös pénzügyminiszter Boszniában és Herzegovinában követ és a miniszter iránt való elismerés kifejezésre jutásával ajánlja a költségvetés elfogadását. (Általános élénk helyeslés.)

Sághy Gyula: Helyesli, hogy az előadói szék-ből történt egy deklaráció Magyarországnak Bosznia és Herzegovinára vonatkozó történelmi jogait illetőleg; e részben nem lehet eltérés a magyar képviselők közt, (Helyeslés.) törekedni kell ezen kérdések menőre előbb való megoldására, mert a halasztással csak el fog homályosulni ez a jog.

Gróf Batthyány Tivadar meg kívánja állapítani, hogy sem az albizottság, sem a delegáció nincs hivatva Bosznia és Herzegovina hovatartozásának közjogi részét eldönteni. Az osztrákok nem jó szolgálatot tesznek, szólni szerint, még a dinasztának sem, ha történelmi jogainkat holmi történelmi regiszterekbe, levéltárakba akarják visszaszorítani és le akarják azokat kicsinyelni.

Végül azt a kívánságát fejezi ki, hogy a boszniai vezető személyiségek liberálisabb felfogást tanúsítsanak a tartománygyűlés határozatával szemben és számoljanak azzal, hogy a tartományoknak igazi alkotmányos életet kell élniük. A költségvetést a múlt delegációban kifejtett indokok alapján nem fogadják el.

Issekutz Győző, mint az 1887:XII. t.-cz. ismerője és követője nem óhajt foglalkozni ezen tényleg anektált, de el nem intézett sorsu tartományok belügykérdéseivel, mert ha ezt tenné, ezáltal feljogosítaná Ausztria országos bizottságát is, hogy ugyanezzel a kérdéssel a maga részéről is foglalkozzék. Az 1867. XII. t.-cz. követőinek nem szabad erre az álláspontra helyezkedniük akkor, midán magának a törvényhozásnak sincs még joga ezen tartományok sorsának intézésébe befolyjni.

Bakonyi Samu előtte szólni fejtegetéseire megjegyzi, hogy nem osztja nézetét, mely szerint szigorú, demarkacionális határvonalat akart megállapítani a delegáció hatáskörére vonatkozólag Boszniát illetőleg, miután az 1880. VI. t.-cz. a közös természetű ügyeknek kiterjesztését foglalja magában. Ez okból nem sikerül megtartani a delegáció azt a hatáskörét, melyet az 1867. XII. t.-cz. megállapít.

Ami pedig a nagyhatalmi állás kérdését illeti, szólni e tekintetben megfordítva látja adolgot, mert minél tovább tartjuk itt függőben Bosznia közjogi hovatartozásának rendezését, annál nehezebb lesz ezt a kérdést megoldani. Bosznia-Herzegovina költségvetésével magával az idő szerint foglalkozni nem lehet, mert amint a szólni omlitette, az idő rövidsége miatt ez a költségvetés a bizottság előtt nem felszlik, éppen azért szükséges, hogy egyes kérdésekre nézve az illetékes tényezőktől az albizottság tájékoztatást nyerjen. A harmadik kérdés pedig már Magyarország érdekeit is szorosan érinti és ez a vasutóépítés kérdése. Felvilágosítást kér e tekintetben a közös pénzügyminisztertől, de még inkább a miniszterelnöktől, aki erről a kérdésről már egy ízben nyilatkozott. Azóta azonban már mult el annyi idő, amely alatt ezt a kérdést dülőre lehetett volna juttatni. Pártállásánál fogva különben a költségvetést nem fogadják el.

Chorin Ferencz: Ami a katonai költségeket illeti, felvilágosítást óhajt arra nézve, hogy mi szükség van Boszniában még folytonosan azokra a nagy hadi készletekre.

Ami a közjogi szempontból felvetett kérdéseket illeti, e tekintetben gróf Batthyány Tivadar részéről két kifogás emeltetett. Az egyik, hogy ő szüknek tartja a boszniai tartománygyűlés hatáskörét és annak kitágítását kéri. Véleménye ezerrint addig, amíg Bosznia-Herzegovina hovatartozása teljesen tisztázva nincsen, azt teljes alkotmányossággal felruházni nem lehet, addig igenis, felelősségre kell vonnunk a közös pénzügyminisztert, amivel nem vét a bizottság az 1867: XII. törvényezikk ellen, mert igenis, a pénzügyminiszter felelősséggel tartozik a delegációnak minden olyan ténykedéséért, amely esetleg Magyarország alkotmányával ellenkezik. Nem fogadhatja el Issekutz álláspontját sem, hogyha ezekkel a kérdésekkel foglalkozunk, a bizottság tullepi azokat a kereteket, melyeket az 1867: XII. t.-cz. megállapít. A bizottságnak ez az eljárása a tények hatalma alatt történik, hiszen tudjuk, hogy közbe Bosznia-Herzegovinát anektáltuk. A költségvetést különben elfogadják.

Issekutz Győző és gróf Batthyány Tivadar szavaik helyreigazítása czimén szólalnak föl.

Nagy Ferencz Issekutz Győző felfogásával szemben nem tartja helyesnek a bosnyák ügyek tárgyalásának egyszerű mellőzését.

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök: Azzal a közmondással kezdi, hogy Qui bene distinguit, bene docet. A delegáció szoritkozozék a maga törvényes hatáskörére és ne foglalkozzék közjogi kérdésekkel. A másik delegációban történeteket se igyekeztek ez a delegáció reflexiók utján ellensúlyozni s épp oly kevéssé zavartassa magát azok által ezen delegáció a maga állásfoglalásában. A bosnyák ügyek mai állapotán az anxiós törvény életbeléptetése nem fog változtatni, minthogy az nem lesz egyéb a souverainitás kiterjesztésének törvénybeiktatásánál, ami természetesen a delegáció hatáskörén sem fog változtatni. Issekutz aggodalmát alaptalannak mondja, mert ez a törvény a közjogi rendezésnek semmi tekintetben sem fog praesudicálni. A törvény beizikelyezése azért kívánatos, hogy ne csak az uralkodó tényén alapuljon az anektált tartományokhoz való viszonyunk, hanem a törvényhozás hozzájárulásával is szentesítessék a király souverainitási jogának kiterjesztése. Bakonyinak a bosnyák vasutakra vonatkozó fejtegetéseire megjegyzi, hogy most, miután a bosnyák vasutak kérdése a dalmát vasutakkal való kombinációból kikapcsolatott, annak megoldása jelentékenyen meg van könnyítve.

Báró Burián István közös pénzügyminiszter válaszol a vitában elhangzottakra. Sághy Gyula és Chorin Ferencz kérdésére, hogy miért tartatik fenn még ma is magasabb létszámú hadsereg az anektált tartományokban, azért tartja indokoltnak a maga részéről válaszolni, mert a kérdés összefüggésbe hozatott az ottani viszonyok konszolidációjával. Szerinte azonban ez nem képezi az indokát a magasabb csapatlétszámnak, mert bizvást lehet mondani, hogy a bosnyák viszonyok teljesen konszolidálva vannak, az egész ottani lakosság elfogadta a mostani helyzetet, ahoz ragaszkodik és sem nyílt, sem lappangó ellenségeskedéssel nem találkozik. A magasabb létszámnak megvannak tisztán katonai indokai. E tartományok exponált fekvésüknek fogva ugyszólván külön szinterét képezik a katonai berendezkedésnek és ezért kell, hogy egy tetemesebb katonai erő legyen ott.

Az elhangzott államjogi problémákra nem kíván reflektálni, mert a közös kormányt nem tartja kompetensnek ehhez hozzászólni és nem is aktuálisak.

Ide fűzhetem megjegyzéseimet a t. bizottsági tag urnak azon vádjára vonatkozólag is, hogy a kormányzat rideg elbánásban részesíti a bosnyák tartománygyűlésben mutatkozó tevékenységet, vagy az ott jelezte véleménynek vagy akaratauk nyilvánítását. Igaz, hogy az ottani tartománygyűlésben olykor felhangzott ilyen vád, de ez csak azt jelenthette, hogy egyik-másik esetben nem teljesítettük az illető csoportnak az akaratát.

Jelenleg szintén ilyen nehéz pillanatot élünk, amennyiben az ortodoxok kijelentették, hogy nem akarják tárgyalni a budgetet. Én azonban nem teszek le arról a reményről, hogy most is sikerüljen fog őket meggyőzni, hogy nincs komoly okuk a panasza.

Amint az osztrák delegációban is kijelentetem, fő kötelességemnek tartom azt, hogy meggátoltam minden praesudicium létesítését a jövődéli megoldások tekintetében. (Helyeslés.) Nekünk kötelességünk a paritás teljes szemmelartása. Az igaz, hogy mindenféle áramlatok törek-szenek érvényesülésre, de ezeknek semmiféle praktikus érvényesülését meg nem engedjük és nem is lehetne konstataálni olyan tényeket, amelyek ezt a vádat igazolnák. (Élénk helyeslés.)

Miután még a közös hadügyminiszterium részéről Hoffmann Hugó osztályfőnök megindokolta, a magasabb hadi állomány további fentartásának szükségességét, az albizottság általánosságban és Papp Géza előadó ismertetése alapján vita nélkül részleteiben is elfogadta a Boszniára és Herzegovinára vonatkozó szükségletet és a négyes-albizottság jelentésének a hitelesítésével az elnököt és az előadót bizta meg.

II.

Az osztrák delegáció.

A délelőtti tárgyalás.

Az osztrák delegáció hadügyi bizottsága ma délelőtt gróf Merveldt elnöklésével folytatta a flotta-előirányzat tárgyalását. Jelen voltak: báró Bienerth miniszterelnök, Schönaich hadügyminiszter, Montecuccoli tengerészeti parancsnok.

Exner a tengerészeti mérnökök helyzetéről beszél és a tisztekkel való teljes egyenjogúsítást kívánja. Aztán a hadihajók építésének történetét vázolja, kiemeli, hogy a bécsi hajókisérleti állomás létesítése biztosítva van, bár a haditengerészet

százezer koronás dotációjára alig fedezi az intézet költségeinek hatodrésztét. A Dreadnought-építést helyesli, de azt nem érti, miért kell titkolni a witkoviczi gyárral kötött szerződést. Kifejti ezután, hogy a vaskartell nem okozható meg az építési költségek emelkedése. A magyarországi megrendelést illetően, mint technikus, némi aggodalommal látja, hogy egy csak most épülő ipartelep mindjárt megbiznak a modern technika legnehezebb feladatával, de ez az aggodalma elmúlt azóta, hogy a Danubius a Ganz-gyárral egyesült. Egyébként is helyes, ha fentartjuk a jó viszonyt Magyarországgal.

Stanek szeretné, ha a kormány tagjai jobban szemügyre vennék a vidéki lakosság nyomoruságos helyzetét és akkor elmenne a kedve az óriási követelésekkel előállani. Polemizál a miniszterelnök tegnapi beszédével, aki a többi közt azt is mondta, hogy a kereskedelmi hajórajt is támogatni fogja a haditengerészet fejlődése. Ez nem áll. A kereskedelmi hajózás nem szorult a hadihajók támogatására. Bizonyítja az a tény, hogy a Balkán-államok, amelyeknek nem kell tartaniuk a német és angol hadihajóktól, éppen Németországgal és Angliával igen élénk összeköttetést tartanak fenn, míg a velük szomszédos Ausztria ki van zárva a kereskedelmi forgalomból. Nem a flotta erején múlik a dolog, hanem az ipar és kereskedelem előzékenységén és ügyességén. Ausztria új fegyverkezése Berlinből indult ki, mert meg lehet jósolni, hogy Németország és Anglia előbb-utóbb összeütközik és akkor flottáknak a Földközi-tengeren jelölik ki szerepét. De, hogy az megállja-e ott helyét, arra még a most követelt költségek nem elegendők. Határozati javaslatot nyújt be, hogy a katonai több-követelésekről és a flotta kiadásairól való tárgyalásokat *öszre halasszák*. Addig rendezzék az ország kulturális és gazdasági kérdéseit.

Petelenz ma is azon állásponton van, hogy erős véderőre van szükség, de követeli a kormánytól, hogy tegyen minden intézkedést, ami a lakosság gazdasági helyzetét emelheti.

Sramek rámutat arra, hogy az osztrák miniszterelnök és pénzügyminiszter beszédei homályban hagyták a delegátusokat afelől, hogyan képzik őket a sok millióra rugó követelések fedezésére. Óhajta, hogy Ausztria-Magyarország erőiesen ragadja meg a kezdeményezést a leszerelés kérdésében.

Elnök a tárgyalást délután három óráig felfüggeszti.

A délutáni tárgyalás.

Dobernig, Zazvorka, gróf Clam-Martinic és dr. Potenz felszólalásai után

gróf Montecuccoli tengerészeti parancsnok reflektált a vitában elhangzottakra. Egy flottatörvény igen kellemes volna a tengerészeti vezetőségre, csak hogy egy ilyen javaslatnak a tető alá juttatása a parlamenti testületekben kétségtelenül hosszú ideig tartana s eladdig nem lehetne független hagyni az építési programot. A trieszti Stabilitamento építkezési időtartama megfelel a modern kor követelményeinek. Harmincz hónapot alatt elkészít egy csatahajót, de ha kell, rövidebb idő alatt is. Ami a Danubius hajógyárat illeti, bizonyára furcsa, hogy egy voltaképpen még nem is létező hajógyárnak adnak át hajóépítést. Azonban biztosítékot nyújtottak, hogy ez év végéig meg lesz Fiumében a csuzda s ezt el kell hinni. A hajógyár azután a jövő év kezdetével megkezdheti a negyedik páncélos építését, amire akkor sem kerülhetne előbb sor, ha Triesztben épülne, mert a negyedik csuzda csak ez év végével szabadul fel. Rekompensációkra, az esetre, ha a Danubiusnál nem építenének, soha szó nem volt, mivel biztosra veszik, hogy ez a hajógyár meg tudja építeni a hajót. A pólai hajógyárat meg kellene építeni, mert a tengerészeti vezetőségeknek szüksége van egy modern hajógyárra. A világ minden haditengerészetének abban a helyzetben kell lennie, hogy esetleg maga építhesse hajóit, annál is inkább Ausztria-Magyarország, ahol a magán hajógyárak katonailag védtelen helyeken fekszenek. Fölvilágosítást ad a pólai védőzát emeléséről s annak költségeiről, valamint a töltény-hüvelgyártásról, amire a végről volt szükség, hogy a hüvelgyárosok által fölvert áratok lenyomják, s ez sikerült is. A hajókat nem fogják egyszerre építeni. Legközelebb a csatahajók és a cirkálók, 1912-ben a nyílt tengeren járó torpedó-naszádok, 1913-ban pedig a tenger alatti hajók kerülnek sorra. Beszédét azzal fejezi be, hogy a monarchia bizonyára óhajta a békét, de készen kell állania, hogy a többi államok között, amelyek mind fegyverkeznek, helyt állhasson. A tengerészeti parancsnokság kötelessége gondoskodni a flotta haderejéről s harcalkésztségéről, amennyire ezt viszonyaink megengedik.

Lovag Kozłowski és gróf Montecuccoli ismételt felszólalása után dr. Schlegel előadó ismételt ten elfogadásra ajánlja az előirányzatot.

Stanek és Ellenbogen határozati javaslatát elvetik, illetve Ellenbogen amaz indítványa fölött, hogy terjesztessék be külön flottatörvényt, csak ak-

kor döntenek, ha a tengerészeti költségvetés mértuma fölött fognak szavazni.

A legközelebbi ülés holnap délelőtt fél tízkor lesz, amikor a részletes tárgyalást kezdik meg.

Budapest, február 14.

A horvát felirati vita. A horvát országgyűlés mai ülésén elsősorban több indítványt a megfelelő bizottságokhoz utaltak. Ezután áttértek a *felirati vitára*. Fölvasták a felirati bizottság jelentését és a bizottság által elfogadott unionista felirati javaslatot, amelyet dr. Spevec szerkesztett. Külön felirati javaslatokat terjesztettek be: dr. Mazuranics a horvát-szerb koalíció nevében, Vucetics a jogpárt nevében, dr. Starcevic a Starcevic-párt megbízásából és Radics István a parasztpárt nevében. Miután Radics felirati javaslata vasolta, hogy Radics felirati javaslatát egy beszéd keretében fölolvashassa, de a ház ne szavazzon róla. Radics a házszabályokhoz szólva, ellenezte az elnök javaslatát. Rövid vita után az elnök kijelentette, hogy nincs kifogása az ellen, ha eltérnek az eddigi szokástól. Vucetics ezután fölolvasta a jogpárt feliratát. A fölirat e párt ismert közjogi álláspontját domborította ki, mely oda irányul, hogy valamennyi horvát országterületet a monarchia keretében egyesítsék. Mazuranics olvasta föl aztán a horvát-szerb koalíció fölirati javaslatát, amely bírálja a horvát kormány egész autonóm politikáját, valamint azt a politikáját is, amelyet Magyarországgal szemben folytat. Az *elitő bíráló* után a fölirati javaslat szerint az országgyűlés regnikoláris küldöttsége kiindulását kéri a Magyarországhoz való viszony rendezését céljából. A királyi leirat ezt megígéri ugyan, a koalíció azonban nem lát ebben biztosítékot arra, hogy a Magyarország és Horvátország között fennálló közjogi viszony valóban rendezve lesz. A fölirati javaslat ezután állást foglal a vasutas pragmatikával szemben és Horvátország több jogserelmét sorolja föl, majd a közjogi viszony többféle megváltoztatását kívánja. Ezután Starcevic képviselő olvasta föl pártja fölirati javaslatát, melyben a királlyal szemben lojális álláspontot foglal el, mindazáltal a legnagyobb határozottsággal fejezi ki a *nagyhorvát közjogi álláspontot*.

Az országgyűlést este hat órakor újból megnyitották. A napirenden interpellációk állottak, amelyek közül egyesekre Chavrak osztályfőnök válaszolt. Válaszaik elfogadják. Akacic a bűnöz intéz interpellációt, melyben azt kérdezi, hogy Zrinyi és Frangepán horvát vértanúk földi maradványait miért nem hozzák haza. A király megengedte, hogy Rákóczi, Thököly, Zrinyi Ilona, továbbá Kossuth Lajos hamvait hazahozhassák s a magyar anyaföldben temessék el. A felség jóságá bizonyára teljesítendő a mindenkor hű horvát nemzet kérelmét is. Kérde tehát a kormányt, hajlandó-e a költségvetésbe nevezett vértanúk maradványainak hazahozatalára és megfelelő mauzóleum felállítására a kellő összeget felvenni. Az interpellációt a bán elé utalják. Pavelc Antal a helységnevekre vonatkozó törvény ügyében interpellál. Az interpellációt a kormány elé utalják. Az ülés este félkilenc órakor ért véget. A legközelebbi ülés csütörtökön lesz.

A naplóbiráló-bizottság új elnöke. A képviselőház naplóbiráló bizottsága ma d. e. 11 órakor Tagányi Sándor jegyző által összehívott ülésén a gróf Bethlen Sándor halálával megüresedett elnöki tisztségre Lónyay Géza képviselőt választotta meg a bizottság elnökévé.

EGYHÁZAK.

(A román püspökök Budapesten.)

A Gozdsu-alapítvány jövő héten tartja Budapesten évi rendes elszámoló gyűlését. Ez alkalommal Metianu János nagyszabasi román metropolita, Pap János aradi s Christea karánsebesi püspök, valamint a magyarországi románság vezetői közül számosan Budapestre jönnek. Metropolita-érsek ez alkalommal kihallgatáson jelenik meg a király előtt, hogy belső titkos tanácsosi esküjét letegye és a kitüntetést a királynak megköszönje.

(A tiszai kerületi ev. püspökválasztás.) Eperjesről jelentik: Szentiványi Árpád elnökle alatt működő bizottság ma bontotta fel a tiszakerületi ev. püspökválasztásra vonatkozó szavazatokat. Geduly Henrik nyiregyházi lelkészre 115, Terray Gyula rozsnói lelkészre 83, Gyürky Pál rimaszombati lelkészre 70, Matherny Lajos debreczeni lelkészre 40, Korbely Géza eperjesi lelkészre 31 és Thuróczy Pál ózdi lelkészre 2 szavazatot adtak le. A bizottság 26 szavazatot érvénytelennek jelentett ki. Miután egy jelölt sem kapott abszolút többsé-

get, Geduly Henrik és Terray Gyula között pótválasztás lesz, amelyre a szavazatokat márczius hó 24-ig kell beadni.

KÜLFÖLD.

A vétőtörvény sorsa. Mr. Gulland szabadalvú párti wipper tegnap Edinburghban kijelentette, hogy ő jelenleg egy listát állít össze ama személyekről, akiket esetleg ki fognak nevezni pairekké, ha a lordok háza a vétőtörvényt visszavetné.

Az angol koronázás. Miklós császár jelen lesz júniusban az angol koronázáson. A White-féle hajógyárban Cowesben megrendelt a ezári yachtot két bárkát, amelyekkel Spitheadba fog utazni és részt fog venni flottaszemlén, amelyet a koronázás alkalmából az angol haditengerészet a királyi pár tiszteletére rendezni fog.

Törökországi hírek. Még nincsenek végleges jelentések a török miniszterválságról. Az azonban nagyon valószínű, hogy az egész kormány újalakul, mert Hakki pasa nagyvezér és Sefket basa hadügyminiszter állása rendíthetetlen. Halil basa, aki Talaat basa belügyminiszter helyét foglalja el, a haladó párt elnöke. Talaat basánál azt hibáztatták, hogy tulságos erélyvel lépett föl a nemzetiségi törekvések ellen, Halil basa hajlandó azoknak több méltányos kívánságát teljesíteni. A kormány ugyanis meggyőződött arról, hogy a yemeni lázadás erőszakkal le nem verhető és többet érhet el engedelmények révén. Az ifju-török pártot a nagyvezér felszólította, hogy Talaat bég távozása alkalmából mondja meg, kívánja-e más miniszterek eltávolítását is. A párt ma fog határozni.

Egy távirat szerint az ifju-török bizottságnak több belpolitikai balsikere miatt a helyzet bonyodalmassá vált. Személyes érdekek is közrejátszanak és ennek az eredménye, hogy a bizottság pozíciója gyengült és most már komolyan számolnia kell azzal, hogy Mahmud Sefket basa hadügyminiszter csak azt a pillanatot várja, hogy a bizottság uralmának az ország veszélyeztetése nélkül véget vethessen.

A török flotta-bizottság Kruppnál tizenhetezer lóda hadiszert rendelt meg a Németországban vásárolt torpedóhajók számára.

Detronizált szultán. A Linga-szigetcsoportban levő Riouy sziget Hollandia fennhatósága alatt áll. Hollandia most egyszerűen elcsapta az eddigi szultánt s erről a detronizálásról a következő részletek érkeztek: A szultán és fia titokban áskálódtak a hollandi kormány ellen. Vonakodtak a hollandi zászlót kitűzni. Mivel ismételt figyelmeztetések nem használtak, a holland kormány két hajót csapatokkal Riouyba küldött, amelyek a szultánt letették és Singaporéba vitték. Riouyban holland kormányrendszert proklamáltak, ami azt jelenti, hogy a hollandi gyarmatok száma eggyel szaporodott. A nyugalom helyreállt.

Panamerikai kongresszus. Taft elnök tegnap megnyitotta Washingtonban a panamerikai kereskedelmi kongresszust, amely a Panama-csatorna megnyitásával kapcsolatos kereskedelmi előtanácskozások céljából gyűlt össze. A kongresszuson az amerikai kongresszus kereskedelmének mintegy ezer képviselője és Amerika összes latin köztársaságainak diplomáciai képviselői vesznek részt. Taft elnök beszédet mondott, amelyben kijelentette, hogy a Panama-csatorna nem politikai czéleknak, hanem a kereskedelem előmozdítására fog szolgálni. Az elnök továbbá emellett foglalt állást, hogy ebben az ügyben kölcsönösségi szerződést kell kötni a világ összes államaival.

A nikaraguai forradalom. Managuából jelentik: Azon a telken, ahol az elnökségi palota áll, eddig föl nem derített okból több robanás történt. — A közelben lévő municziós raktárban szintén robanások történtek, amelyek két órán át tartottak. Az elnök és családja az amerikai konzulátuson van. A városban kihirdették az ostromállapotot.

A Vatikán meghátrált.

— Az elengedett modernista eskü. —

Budapest, február 14.

Ismeretes dolog az, hogy a Vatikánban milyen nagy garral és elszánt harczi zajjal indítottak háborút a modernizmus ellen. Ennek a harcznak csak egyik fegyvere volt a nagy pert fölvert antimodernista eskü, a Vatikánból egyik rendelet a másikat érte és a pápa többször hangoztatta, hogy „vipérakkal fogja kikorbácsolni” az Egyházból azokat, akik nem adják be a derekukat s továbbra is olyan tanokat mernek hirdetni, amelyek a hivatalos dogmákkal ellenkeznek. Ezekután föltűnést kelt az a hír, hogy a német modernisták erős ellenállásával szemben a pápa loszerelt és már is engedékenyebb hurokat penget.

A modernizmus tudvalevőleg Németországban a legerősebb: a német egyetemek és teológiák tanárai egymásután szervezkedtek az antimodernista eskü ellen. Ilyen körülmények között Németországban nagy hullámokat vert föl a pápának Fischer kölni érsekhez intézett levele, melyben a pápa újra erőlyes állást foglalt az antimodernista eskü letétele mellett. Már azt lehetett hinni, hogy Németország és a Vatikán közt új kulturharc van kitörőben, amikor Mühlberg vatikáni porosz követ szinte fenyegető hangon feltárta a Vatikán politikájának veszedelmeit és a württembergi kultuszminiszter is elítélő kritikát mondott az említett levélről. E kínos helyzetben Kopp György boroszlói bíborosérek és maguk a boroszlói egyetem teológiai fakultásának tanárai léptek közbe, hogy a Vatikánt engedékenységre bírják.

Ugy látszik ez a közbelépés eredménynyel járt: a Vatikánban az utolsó másodperczben megmondolták azt, hogy egy új szakadás és egy új reformáció lehetőségét megkezdéztassák. Egy római távirat szerint a Vatikán hivatalos lapja, az *Osservatore Romano* a Kopp bíboros közbenjárásának eredményéről a következőket írja:

Kopp György bíboros, boroszlói püspök, aki a szent atyához levelet intézett, amelyben a boroszlói egyetem teológiai fakultásán működő tanárok által az antimodernista eskütételre vonatkozó nyilatkozatát közölte, Merry del Val államtitkártól a következő választ kapta:

A szent atya eminenciád által f. hó 6-iki kelettel hozzáintézett levelet, amelyben a boroszlói fakultás tanárai által tett őszinte nyilatkozatot közli, teljesen méltányolta. Az eskü semmi olyat nem tartalmaz, ami a hit régi szabályait gyöngyítő vagy tülköző, új kötelezettségeket nem tartalmaz, nem ütközik a világi hatóságok iránt való hűségbe, nem akadályozza a tudomány haladását. Miután eminenciád hozzá tette, hogy a fentnevezett fakultás kéri, hogy a szent atyának hódolatát terjeszthesse elő, őszintesége ezen érzelmükről atyai jóindulattal vett tudomást.

A levél ezután hangsúlyozza, hogy ámbár őszinteségét örömmel töltötte volna el, ha az esküt a világ összes lelkészei letennék, mégsem rosszalhatja a boroszlói egyetem azon lelkészeinek eljárását, akik, miután a fakultás tanárai, attól elállanak. A pápa által személyesen promulgált törvény nagylelkű interpretációjával így tehát mintegy saját joggal élnek, nem is adják jelét annak, hogy szívesen élnek ezzel a szabadsággal, sem nem tüntetik fel magukat kiesinyes emberi tekintetek áldozatainak, amennyiben egy messze-menő nyilatkozattal korrekt felfogásuknak adnak e kérdésben kifejezést. Ha a szent atya öket az eskütétel alól kegyelemben fel nem mentette volna, akkor is eminenciád szavai szerint nem vonakodtak volna a pápa rendelkezéseinek szívesen engedelmeskedni. A levél azzal zárul, hogy a hitnek és a szentszékhez való ragaszkodásnak e kiváló megnyilvánulása a szent atyát kellemesen érintette, aki nem kételkedik abban, hogy ez az érzelmek állandó fog maradni.

A pápa levele, amely e hónap 10-ikéről van keltező, tehát „kegyelemben” fölmenti a német modernistákat az eskü letétele alól. Mindenesetre ekes és előrelátó kegyelem, mert amennyire

voltak a német modernisták, keseredve, aligha tették volna le azt az esküt felmentés hiányában is. A Vatikán kegyelme így inkább meghátrálásnak látszik s méltán gondolkozni lehet azokat, akik a szentszék szinpadai menyörgésétől megijedve, már eddig siettek beadni a derekukat.

A Vatikán türelmetlensége ellen különben nem csak Németországban észlelhető erős áramlat, hanem más országokban is. És a Szentszék most váratlan segínyt kap egy olyan oldalról, ahonnan a legkevésbé okkal remélhetné: az orosz kormány erőlycs lépésre szánta el magát: az ellen az áramlat ellen, amely Orosz-Lengyelországban a Vatikán ellen megindult s amely olyan arányokat öltött, hogy eddigelő 400.000 katolikus lépett ki az egyház kebeléből. A kormány elmozdította állásától *Gebrovski* varsói ó-katolikus püspököt és a katolikus templomot bezáratta.

Kérdés, hogy ezzel az erőlyvel sikerül-e a közel félmillió katolikust visszacsalogtatni a római anyaszentegyházba?

Báró Rothschild Albert temetése.

— 100.000 korona Budapest szegényeinek. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, február 14.

Impozáns részvét mellett temették el ma Bécsben a pénzkirályt, ötszáz millió urát. Hiába kötötte ki a végrendeletében báró Rothschild Albert, hogy minél egyszerűbb végtiszteletben részesítsék, a megjelentek rangja és tömege ritka gyászpompává emelte az egyszerűnek indult temetést.

A temetés.

A temetésen a család barátain kívül megjelentek az udvar tagjai, az arisztokrácia, a diplomáciai kar, a nagy pénzintézetek és iparvállalatok, a jótékony intézmények képviselői és sok-sok szegény ember, akik istápolójukat vesztették el báró Rothschild Albertban, az érdemes emberbarátban.

A ravatalos terem a Heugasse palotájában a földszinten csupa virág volt, mire a gyászszertartás megkezdődött. A bécsi főrabbi, dr. Güdemann vezette a szerimóniát a zsinagóga énekkara közepette. Oly rengeteg volt a tömeg, hogy 200 gyalogos és lovasrendőr vonult ki fentartani a rendet az automobilok és kocsik rengetegében. A Heugasse szomszédos utcáit egészen elzárta a rendőrség s idetartotta a kocsikat.

A Rothschild-dinasztia külföldi ágának képviselői is eljöttek, a londoni, párisi, frankfurti Rothschild-családok több taggal képviseltették magukat az osztrák ág fejének végső tisztességén. Az egyházi szertartásra érkeztek az udvari méltóságok élükön Montenuovo herceg főudvarmesterrel, aki a királyt képviselte. Ott voltak a Bécsben székelő nagykövetek és követek teljes számmal. A városi kórházak vezetői mind eljöttek tanusítani hálájukat a nagy jötevő iránt, aki bőkezűen istápolta a kórházi intézményeket. Aztán ott voltak a hitközségek képviselői, köztük a budapesti küldöttség is és a rengeteg számu gyászoló közönség. A koldusok, inségesek ezrei zárandokoltak a Heugasseba.

Délelőtt 11 órakor kezdődött a gyászos egyházi szertartás az énekkar zsolozsmájával. Aztán a főrabbi imádkozott a koporsó fölött és máris hozzáláttak a temetkezési intézet emeltréi a koszoruk kihordásához. Hat magas díszhintó roskadásig megtelt virággal. A szerimónia után kihozták a palotából az egyszerű tügyfakoporsót s ráemelték a négylovas kocsira. Az elhunytat öt fia és kánya, a rokonok és a gyászoló közönség egy uton gyalog kísérték a koporsót, de a Ring torkolatánál mezállapodott a menet és kocsikra szállottak, akik kimentek a központi temetőbe. Csak lépésben haladhatott a belátlatlan sokaságu kocsitábor s amerre elhaladt, a közönség ezrei állottak sorfalat.

Délután 1 óra volt, mikor a gyászmenet kiért a központi temetőbe. A Rothschild-család művész mausoleumába temették el Rothschild Albert bá-

rót. A sírnál dr. Güdemann főrabbi még egy rövid imát mondott, az énekkar a halotti zsolozsmát énekelte, más bucsuztató nem volt s elhelyezték a koporsót az elhunytak atyja és nagyatyja közé.

A budapesti szegények napja.

Az elhunyt családja 100.000 koronát hagyott szétosztás végett Budapest szegényeinek. Mint már jelentettük, ötvenezer koronát kapott tegnap Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök a Magyar Általános Hitelbanktól azzal, hogy ezt az összeget az elhunyt Rothschild Albert báró kívánságához híven a temetés napján, kedden szétoszták szét Budapest székesfőváros szegényei között. Kuzár Adolf a miniszterelnökségi iroda főigazgatója ma megjelent a pénzzel dr. Bórczy István polgármesternél és az összeget befizette a központi pénztárba. A polgármester rögtön intézkedett, hogy a pénzt kiosszák a kerületi előljátság útján, ami még a délelőtti folyamán meg is történt. A nagyobb kerületeknek 6—7 ezer, a kisebbeknek 4—5 ezer, és a legkisebbeknek háromezer korona jutott. — Rothschild Albert báró a budapesti izraelita hitközségnek is hagyományozott ötvenezer koronát.

A pesti izraelita hitközség jótékonyági osztálya ma délben foglalkozott az elhunyt Rothschild Albert báró adományának szétosztása dolgával. Dr. Grauer Vilmos elnökével megjelentek az előjárók közül Kohn Arnold, Weiss Manfréd, Winterberg udvari tanácsos, a Chevra Kadisa részéről, Blüchner József, a jótékonyági ügyosztály vezetője és mások. Dr. Grauer Vilmos elnök hálás szívvel emlékezett meg az elhunyt nagylelkűségéről és lendületes beszédben méltatta báró Rothschild nagyságát, az összetartozás érzésének fokozásában példaadóan kifejtett nemeslelkűségét. Az elnök indítványára a hitközség rendelkezésére bocsátott ötvenezer korona adományt a következőképpen osztják szét: A ma jelentkező szegényeknek fejenként tíz koronát, a Chevra Kadisa állandó, u. n. házi szegényeinek egyhávi segélyüket, a szermérmes szegényeknek egyenként kétszáz koronát s tönkrement kereskedőknek és iparosoknak felszámolásuk 400—500 koronát. A tízkoronások kiosztása már a déli órákban megkezdődött a mintegy kétezernyi számban várakozó szegények közt. A többi segélyt ezükből bizottság a megfelelő puhatolódzás után ma és holnap fogja szétosztani az érdemesek között.

A kiosztás bővelkedett érdekes jelenetekben. A pesti zsidó hitközség Sip-utca 12. szám alatt levő háza előtt már reggel kilenc órakor csoportosultak az emberek. Tíz óra felé már kétezer-nél több ember szorongott a hitközség háza előtt. Tíz órakor kinyitották a kaput. A szegény emberek özönével tödultak az udvarra, amely hamarosan teljesen megtelt. Néhány percz múlva egy kis asztalnál megindult az osztogatás. Nem kérdeztek senkitől, milyen felekezethez tartozik, mi a foglalkozása? Ránéztek és szó nélkül nyomták a pénzt a markába. Rendörkordon tartotta vissza a tömeget attól, hogy csoportosan ne rohanja meg az osztogató bizottságot. Az udvaron még ezek várakoztak türelmetlenül, izgatottan. Akik megkapták a pénzüket, boldogan rohantak az utcára. Lassankint apadt a pénzhalom és meg mindig rengeteg ember leste, hogy mikor kerül reá a sor. Délután felkeltő felé elfogyott a pénz. A rendörök becsukták a kapukat, de a Sip-utca még mindig tele volt emberrel. Mikor a tömeg látta, hogy becsapódott a kincseskapu, dühösen nekirohantak s kétségbeesetten döngöttek. A hatalmas kétszárnyu kapu nem sokáig állta az ostromot. A tömeg benyomta s egymás hátán, tülekedve, veszekedve tödultak befelé. Sokan elcsúsztak s az utánuk következők bukfenyezve jutottak tovább. A rendöröknek csak nagynehezen sikerült a tömeget visszaszorítani. Már három óra felé járt az idő és még mindig tele volt a szűk Sip-utca. De a mai kiosztásnak vége volt, holnap pedig már csak azok kapnak nagyobb segélyt, akiknek szükségállapotáról a bizottság meggyőződött.

Hauptmann és Humperdink.

— Berlini levelezőnkől. —

Berlin, február elején.

Gerhardt Hauptmann hívei nem sokkal nagyobb számuak, mint azok, akik nem az ő taposta ösvényen haladnak. Kellemetlen és nehezen megközelíthető ösvény ez. A végén ott van a realizmus országa. Nagy fáradsággal érhető el ez az ország. A föld rögtől sárosan, a tiszta kék égből mitsem látva halad, véresre koptatva lábát a vándorló legény. Minél közelebb érzi magát eszomoru országához, annál igazabban érti meg a dolgokat: az emberi sors a maga való igazában bontakozik ki fáradtra homályosult szeme előtt. Magát az országot soha sem érheti el, mert az odavezető út hosszúsága egyre változik. Legalább is úgy, mint maga az élet. Az élet mai útja sokkal hosszabb, mint a tegnapi...

Hauptmann egy-egy nagyobb sikere után a hívek egyre szaporodnak, mert a kételkedők is behódolnak. A bukás a Hauptmann-ellenes pártot szaporítja. A hívek és az ellenségek száma periodikusan változik.

És a „Patkányok” meghozták az anti-hauptmannisták győzelmét.

Hauptmann tragikomédiának nevezi a „Patkányok”-at. Pedig a tragikomédia annyira szomorú, hogy bátran nevezhető tragédiának. Hogy a volt színházigazgató, Harre Hassenreuter, a tragikomédia egyetlen komikus alakja igen izléstelenül élcses, nem mérsékli a tragédiát, tragikomédiává. De egyet elár, igaz ugyan, hogy ez legkevésbé sem szándéka, hogy a hangulatok egységét zavaróan bolygatja meg. A művet átlengő komor hangulat kellemetlenül zavaródik meg a komikus szereplése által. Itt nem egy szomorú humoros történetről van szó, melyet a tragikomédiában várunk, hanem két egymással lazán összefüggő történetről. Az egyik a főtörténet, a maga kialakulásában határozottan tragédia. Egy asszony meg akarja tartani férjét. Eszközei megválogatásában nem igen óvatos, úgy, hogy a dolgok forgása teljesen megsemmisíti. E megrázó motivumhoz kapcsolódik a melléktema. Egy volt színházigazgató vékonyka mókával kontrádkodik bele mindenbe. A John-család szomorú sorsába, az idealizmus és realizmus elkeseredett harcába s Jézus Krisztus tanításaiba. Teszi pedig mindezt úgy, hogy a tragikus magot nem kezdi ki, hanem meghagyja azt eredeti megjelenésében. A darab hangulatjellemezése és meghatározása tragédia marad.

A darab Berlinben játszik, korunkban. A nagyváros minden fénye nem tud bevilágítani, abba a körbe, melyben John pallérmester él. E körben érik jól magukat a patkányok. Itt rágiésálhatnánk kényük-kedvük szerint. Senki sem törődik velük. Kikezdik a pénzében lévő selyem szinpadri ruhákat ép úgy, mint a szegény ember sorsát. Akkor veszik csak észre, hogy ők is léteznek, mire már aknamunkájukat befejezték. A szinpadri ruhákat addig-addig rágták nagy titokban, míg semmi sem maradt meg belőlük; a szegény ember lelkét alattomban oly sokáig őrölték, hogy minden jót megsemmisítették benne.

E patkányok rágták világban, a sötét Ostban két anya küzd egy gyermekért. Az egyiknek, az igazának, kellemetlen az anyaság, a másik életbelételegülését érné el vele. Az egyiket a könnyelműsége juttatta abba az állapotba, melyet a másik, asszonyi szívének minden vágyával óhajt. Ez, váratlan jövővénynek tekiati gyermekét, az pedig általa akarja újra megszerezni férje elhídegült szerelmét. A számitás egyszerű, gondolja Johnné. És becsempészi az ives bölcsőbe Piperkarka lengyel cselédleány gyermekét. A cselédleány, a rossz anya, szivesörömet engedti át szerelme áruló zálogát.

Az ellentétek nagymestere, Hauptmann, harmóniát hozott a két anya közé, de csak azért, hogy az ellentétes érzelmek különbségét még jobban kiélezz.

Időközben a cselédleányban feltámad az anyai szeretet. Visszaköveteli a gyermekét. Johnné azt

hiszi, hogy a lengyel leány eljásztotta minden igényét; a gyermek az övé. És sikraszáll érte elkeseredett erőlködéssel. Tudja, hogy az igazság nem az ő részén van — mégis győzni akar. Győzni akar a legszentebb érzésen, az anyai szereteten. Harcba viszi az ő egészen különös szeretetét a gyermek iránt. Gyöngének érzi magát ily hatalmas ellenséggel szemben. Segítségül hívja testvérét, és mindenre kapható csirkefogót. Azzal bízza meg, hogy bírja rá jómodon a leányt, hogy a gyermek nála maradhasson. Brunó ur radikális ember. A maga módja szerint, úgy amint az a patkányok kirágtá világban szokás, végez a leánnyal. Megöli.

És a gyilkos testvér orgonavírággal a kezében beállít nőnjéhez. Boesánatát kéri. A zsebéből egy rozsdás patkót vesz elő s megajándékozza vele nőnjét. Neki csak szerencsétlenséget hozott ez életben, hátha nőnjét szerencsésé fogja tenni.

Ez az a kiesi poézis, melyet a patkányok nem tudnak kiirtani a nyomorultak lelkéből.

Brunót elfogják a rendőrök... Johnné büne kitudódik... Öngyilkos lesz.

A patkányok jól végezték munkájukat.

A darabot a *Lessing-Theater* mentette meg. Csak itt tudnak úgy rendezni, hogy a kiragadott életjelenetek egységesen hatnak. Mérték és izlés az egész vonalon. Mérték a hauptmanni markáns elintétek beállításában és izlés a közönséges hatások kihasználásában.

Johnné *Else Lehmann* volt. És *Else Lehmann* non keresztül nem láttuk Hauptmann. És ez nem ártott Hauptmannnak. Lehmann csinálta meg azt, amit Hauptmannról vártunk. A költő tartozásának egy részét a művész nő fizette meg.

A mese a maga egyszerű és igénytelen köntösében hat. Olyannyira körülárkolt ez a forma, hogy bármily csekély határkitolás a műfaj neveltségessé válását eredményezi. A nép lelke esontositotta meg a határokat, a nép lelke sugárzik keresztül a mese naiv egyszerűségén. A mesét alkotó nép fantáziája annak ellenére, hogy a legkülönbözőbb modoru alkotásokat is kész felvenni, nem igen türi a mások, nem az ő lelkéből pattant ujszerűségeket. Ezt a formát már csak az örökeltű feltaláló fogja tökéletesebbé tenni. *Rosmer* a „*Királyi gyermekek*” szövegírója belekontárkodott a mese e természetes fejlődésmentébe. Modern allűröket vitt be a népmese keretébe. Nem esoda tehát, hogy szövegkönyve bántón mesészerűtlen.

A szövegkönyv stilszerűtlensége a komponistát *Humperdinket* is téves utra esalta. Ő, aki a mesopera formáját és nyelvét oly nagyszerűen megtalálta a „*Janesi és Juliská*”-ban, a „*Királyi gyermekek*”-ben a saját megalkotta és mások által is jónak talált keretből kilépett. A „*Janesi és Juliská*”-ban a német népdal kimeríthetetlen tárházában vágkált és rátalált a német népmese édestestvérére. A „*Királyi gyermekek*”-ben a Wagner-Strauss összeállította szótárban keresgél és ráakad a komplikált nyelvre, melytől elsenyved a pimitív népmese.

Szerencsére tud még emlékezni. Az első felvonás szerelmi jelenetében rátalál a régi dalra: a tavaszi nap sugar illatos közelsége mámorba ejti az utolsó felvonás hőcsését kifejező és gyönyörűsége zene kíséri. Itt a melódiák bájos világában otthon van a népmese és *Humperdink* bizalmas szorosságban van vele.

Ezek a szép pillanatok indítóan hatnak és annyira megkapók, hogy nem tudunk rá haragudni még akkor sem, ha a modern hangszerelés kiczirkalmazott bizonytalanságában tévelyeg. Ezt ez egyszer, kivételesen, nem helyénvalónak kell tartanunk, még akkor is, ha oly kedves öreg ur csinálja, mint *Humperdink*.

Faragó Andor.

TÁVIRATOK.

A Ferrer-pör aktái.

Madrid, február 14. (Saját tudósítónktól) A Ferrer-pör aktáit most nyomtatják ki. Összesen 10 kötetet töltenek meg, amelyeknek mind-

egyike 1000 oldalas. A nyomtatás márczius 3-áig készen lesz s akkor az aktákat kiadják a parlamentnek a vita anyagául, amely a Ferrer-ügy fölött készül.

A vliissingeni erődök.

Amsterdam, február 14. (Saját tudósítónktól.) A kormány elhatározta, hogy a vliissingeni erődítékekről szóló törvényjavaslatot visszavonja, nehogy nemzetközi bonyodalmak támadjanak miatta.

Egy budapesti házmaster

élete és szenvedése.

A mai napon lejárt egy terminusom. A háziuram ugyanis a mai napig adott haladékot, hogy a legujabb gutaütést, a lakásóvadékat lefizessem, ellenkező esetben röpillök a méregdrága odukból. Korán reggel meglátogattott az eddig fölfedezett világrészek legutálatosabb embere, a házmasterem. Ellenséges viszonyban vagyok vele, amióta egyszer a sarkamat oda akarta zárni a kapuhoz és én kapupézn helyett az egő szivaromtól nyomtam a markába.

A házmaster (bejön és alázatosan köszön.)

Én (nyersen): Mit akar?

A házmaster: Az óvadék miatt jöttem. Tet-szik vállalni vagy sem.

Én: Maga revetni fog: igen.

A házmaster (szomorúan): Csak nem?... Csak nem megy bele a nagyságos ur egy ilyen komisz feltételbe?

Én: belemegyek.

A házmaster: Nem tetszik talán itt maradni egy ilyen vérszipoly háziurnál? Ennek még a mája is rossz.

Én: Semmi közöm magához.

A házmaster (mind buszában): A nagyságos urat itt valósággal kirabolják. Ennyi pénzt kérni egy ilyen piszkos putriért; valóságos tolvajlás. Tessék elhinni, a fele árért sokkal különb lakást tetszik kapni.

Én: Mióta ilyen jóakaratu maga?

A házmaster (alázatosan): A nagyságos ur félre ismer engem... Ha tetszik, én még lakást is keresek...

Én: Maga?

A házmaster: Én, mert én nem szeretném, ha egy ilyen kiváló uri embert itt tovább is nyugnának és zsarolnának... Nem a nagyságos urnak való ez az odu... A kályhák rosszak...

Én: Nemsokára nyár lesz, akkor nem kell majd a kályha.

A házmaster: A fürdőkád lyukak.

Én: Majd megcsináltatom... egy koronáért megcsinálják.

A házmaster (izzadva): A lakásban fergek vannak...

Én: Az jó. Körvadászatokat szoktunk rendezni, az igen mulatságos.

A házmaster (kítőrcv): Uri ember nem lakik ilyen piszkos fizekben...

Én: Dehogyan nem.

A házmaster (ordit): Menjen ki!

Én (orditok): Nem megyek.

A házmaster (hajszékkelve): A ház össze fog dűlni... A pénzében már támogatni kell a felakat...

Én: Kitartok mindhalálig...

A házmaster (sírva): A nagyságos urnak családjá van...

Én: Hála Istennek...

A házmaster (letérdel): Nagyságos ur, menjen ki...

Én: Van eszemben... És most itt a kívánt óvadék, azután: jó napot.

A házmaster (busan leballag a második emeletre a háziurhoz és átadja az óvadékomat, azután lemegy az első emeletre és annak az asszonyságnak, aki ott várakozik és tíz forintot adott neki, ha kiugrat a lakásomból, visszaadja a tíz forintot, végül betér saját lakásába és az ajtója előtt pofon vágja a viczházmaster kis fiát. Az udvarra begördül egy verkl.)

Ray.

UJDONSÁGOK.

A gyóntatószéken át.

* * *

Sajátságosan összegabalyodott, gyönyörűnél gyönyörűbb bonyodalomban gazdag botrányról van szó. Maga az csemény, amelyben a skandalum kicsucosodik, legkevésbé érdekes. Arról van szó, hogy spanyol grandok egyikét, Montemar herceget család miatt letartóztatták és legközelebb törvény elé állítják.

Csaló főurak a sorompók előtt! Ez ugyan nem új, nem meglepő, nem is ritka dolog. Főurak csak hallomásból veszik tudomásul rendszerint, hogy van olyasvalami is a világon, amit munkának neveznek. Főurak továbbá rendszerint arra gondolnak, azon török a fejüket, hogyan lehet végig élni az életet minél nagyobb kedvtelések közt.

A kedvtelések, minél raffináltabbak, minél mámorítóbbak, annál drágábbak. S nem is kedvtelés az, amely mámorral nem járna. Egyszerűbb dolog tehát el nem képzelhető, mint az, ha a henyő grand, vagy főúr — kifogyván a pénzből — nem tanulván semmiféle tisztességes mesterséget, csalásra adja a fejét. S ha nem sikerül neki, éppen úgy rajta veszt, dutyiba kerül, mint akármilyen más csirkefogó. A botrány körülesaholja egyideig. Azután senki sem beszél róla többé.

Ez tehát nem lévén új, nem is nagyon érdekes. Különösebb módon nem volna érdemes arra, hogy az emberiség hosszú időn át emlékeztetben tartsa, ha nem vegyültek volna bele más, rendkívüli, mindenek fölött érdekes és a magok nemében példátlanul álló elemek.

A nemes grand ugyanis, elválván feleségétől, akivel milliókat érő hozományt kapott, illetéktelenül meg akarta terhelteni azokat az ingatlanokat, amelyeket válás után törvény szerint vissza kellett adnia a feleségének. Osszejátszott a felesége anyjával, akivel viszonya volt. Az egykori anyós a granddal együtt akarta elkövetni a csalást és azután a grand (anyóssal-e, vagy anyós nélkül, azt még nem állapították meg), Amerikába akart szökni.

Igen ám! De a grand jámbor, istenfélő ember volt. Az emberi törvények ellen könnyű szívvél vétkezett volna, de istennel rendő akart jönni. Nem megható vonás-e ez egy csaló részéről, ha főúr, vagy spanyol grand is? Cealni mindenáron akart, de istennel jó lábon akart maradni. Olybá tűnt föl, mintha istennek, mint legfelsőbb lénynek segítségét akarta volna igénybe venni a csaláshoz.

Legalább előzetes abszolúciót szeretett volna magának szerezni. S mint jámbor hívő, akinek azonban gonosz szándékai vannak, elment egy püspökhöz és annak rendje-módja szerint meggyónt.

Valószínű, hogy a püspök nem oldotta föl előre a bűn alól. De feloldotta, vagy nem; egy bizonyos, hogy elárulta a gyónási titkot és értesítette a családot, milyen manipulációt akar elkövetni ellene a becsületéről megfélemedezett grand.

Igy, a gyóntató széken át került nyilvánosságra a gonosz manóvér szándéka. A grandot, mint említettük, letartóztatták. A megszerzett bizonyítékok alapján törvény elé állítják és minden bizonynyal elverik rajta a port.

Es most tessék vitatkozni azon, mit követett el a püspök. Kétségtelen, hogy a gyónási titok megsértésével megakadályozta a csalást. Ő volt egyedüli tudója a készülő csalásnak. Rajta állt, hogy megakadályozza-e, vagy sem. Az is bizonyos, hogy a grand vidám életet élt volna Amerikában, akár anyóssal, akár anyós nélkül, ha a püspök respektálja a gyónás szentségét. Ilyenformán a bűn megakadályozása dolgában világi felfogás szerint érdemeket szerzett.

De az Egyház szigorú törvényeket hozott a gyónási titok megőrzésére. Egyházi felfogás szerint nagyobb bünt nem követhet el pap, mint mikor elárulja a gyónási titkot.

S a püspök mégis elkövette ezt az egyházi vétket. Jobban ragaszkodott a családhoz,

a család érdekeihez, vagy mondjuk: az igazságéhoz, mint egyházának legszigorúbb törvényeihez.

A grand sorsa el van intézve. De a világ méltán kíváncsi lehet arra, hogy mi fog történni a püspökkel?

(t.)

NAPIREND. Naptár: szerda, február 15. — Róm. kath.: Fausztin és Jov. — Bátor. — Görög-orosz: február 2. J. Kr. bemut. — Zsidó: Sab. 17. — A nap két reggel 7 óra 10 perczkor, nyugszik délután 5 óra 20 perczkor. — A hold két este 7 óra 40 perczkor, nyugszik reggel 8 óra 21 perczkor.

A pénzügyminiszter fogad délután 4 órakor, A horvát miniszter fogad délután 4 órakor, A képviselőház ülése délelőtt 10 órakor.

Délmagyarországi Magyar Kézművelődési Egyesület háziipari kiállítása a Technológiai Iparmúzeumban. Nyitva 10—1-ig és 3—6-ig. Belépődíj 30 fillér. — Petőfi-ház (Bajza-utca 21.) Nyitva 10—2-ig. Belépődíj, keddi kivétellel, 1 korona. — Háziipari Szövetség kiállítása (Kigyó-tér 1.) Nyitva egész nap. Belépődíj nincsen.

Nyitvalevő múzeumok: Nemzeti Múzeum allattára 9—2-ig. — Földtani Múzeum 10—1-ig. — Iparművészeti Múzeum a vele kapcsolatos japán kiállítással és Leonardo da Vinci szobrával 9—7-ig. — Közlekedési Múzeum 9—6-ig. — Mezőgazdasági Múzeum 10—1-ig. — Tanszermúzeum 3—7-ig. — Technológiai Múzeum 9—1-ig és 6—8-ig.

Nyitvalevő könyvtárak: Akadémiai Könyvtár 3—7 óráig. — Egyetemi Könyvtár 9—6-ig. — Iparművészeti Múzeum Könyvtára 9—2-ig és 6—8-ig. — Kereskedelmi Múzeum Könyvtára 9—2-ig. — Nemzeti Múzeum Könyvtára 9—4-ig. — Pedagógiai Könyvtár 3—7-ig. — Statisztikai Könyvtár 9—2-ig. — Technológiai Könyvtár 9—1-ig és 6—8-ig.

Nyitvalevő képtárak: Székely Bertalan-émlékiállítás a Műcsarnokban. Nyitva 9—4-ig. Belépődíj 1 korona. — Pór Bertalan gyűjteményes kiállítása a Könyves Kálmán művészeti szalonjában (Nagymező-utca 37—39.) Nyitva 9—7-ig. Belépődíj 60 fillér. — A Művészettan kiállítása (Váci-utca 9.) Nyitva 10—7 óráig. Belépődíj 1 korona. — Kővér Gyula kiállítása a Művészházban (Fasor 6.) Nyitva 9—4-ig. Belépődíj 1 korona. — A Szépművészeti Múzeum modern képtára. Nyitva 10—2-ig.

— **Hírek a váról.** A király szombaton, e hó 18-án délután hat órakor katonai udvari ebédet ad. — **Mária Annunciata** főhercegnő e hó 21-én több napos időzésre Budapestre érkezik. Február 22-én délután hat órakor a főhercegnő tiszteletére a budai királyi várpalotában udvari ebéd lesz.

— **Gróf Apponyi Albert** Amerikában. New-yorkból jelentik: Gróf Apponyi Albertet igen szívesen óvációkban részesítik. Carnegie és Roosevelt, tiszteletére ma lakomákat rendeztek.

— **A német császár** egészséges. Berlinből jelentik nekünk: A mezőgazdasági tanács mai ülésén az elnök közölte, hogy a császár értesére adatta, hogy pénteken nyilván már jól fogja magát érezni és részt vehet a tanács tárgyalásaiban. A császár a rend ünnepén hült meg, ma azonban már alig köhög.

— **Kivégzés helyett gyilkosság.** Haiti szigetről Port au Prince fővárosból jelentik, hogy minden nap tömeges kivégzések vannak. A köztársaság elnöke Jakmelba hívatta a csapatok parancsnokát és átadott neki végrehajtás czéljából 36 halálos ítéletet. Mikor a katonaság parancsnoka Jakmélból visszatért, az uton megrohanták és meggyilkolták.

— **Perzsa miniszter Temesvárott.** Temesvárról jelentik: Hossein basa, perzsa miniszter, átutazóban ma Temesvárra érkezett. A vasúti vendéglőben megvacsorázott, azután gyorsvonattal tovább folytatta útját Bécsbe.

— **Az angol király fiai megbetegedtek.** Londonból jelentik: A király két idősebb fiának állapota, kik kanyaróban betegedtek meg, veszélytelen. A betegség kielégítő lefolyású.

— **A szombathelyiek Petőfi-szobra.** Szombathely város közönsége a *Petőfi-asztaltársaság* kezdeményezésére elhatározta, hogy Szombathelyen szobrot állít Petőfinek. A szoborbizottság a tervezet elkészítésével *Markel* Ferencz szobrászt bízta meg, ki a szobor tervezetével már elkészült és nemsokára be fogja mutatni Szombathely közönségének.

— **Elhúrozott tábornok.** Varsóból jelentik nekünk: A vilnai titkos rendőrség főnökét, Aladin tábornokot a múlt éjszaka egy anarchista banda a szanatóriumban, ahol tartózkodik, kihúrozolta ágyából és magával vitte. A vilnai főkörmányzó ma iróasztalán a következő levelet találta:

Magunkkal vittük Aladint, hogy ítélkezzünk fölötté és megtöröljük rajta gázságait. A litván anarchisták.

— **Péter király utja.** Mint Belgrádból jelentik: Péter király ma reggel hét órakor különvonaton elutazott Rómába. Elutazása előtt huszonegy ülésű dördült el. A királyt a pályaudvarra kísérték a királyi hercegek, a miniszterek és az állami méltóságok. Péter király Zimonyon, Zág-rábon, Laibachon, Monfalkonen, Cervignianon és Firenzén át utazik Rómába, ahol a *Valikánt* nem fogja meglátogatni. Az olasz hatóságok azt jelentették Belgrádba, hogy *anarkisták merényletet terveznek* és hogy nagyon szigorú intézkedéseket tettek mindenütt, hogy az anarkistákat ártalmatlanná tegyék. A király elutazása előtt a székes-templomban misét hallgatott. Az uralkodó tábornoki egyenruhában utazott el, amelyet azonban már Zimonyban levett, miután Magyarországon és Ausztrián át a legszigorúbb inkognitóban utazik. A hivatalos lap királyi ukázt közölt, mely szerint Péter király külföldi tartózkodása idején a királyi hatalmat Sándor trónörökös fogja gyakorolni. A szkupstina mai ülésén a király római utazásának bejelentése kapasan az elnök útait Olaszország megszabadításának és egyesítésének ötvenéves jubileumára és kifejezte a szerb népek Olaszország iránt érzett rokonzását és szeretetét. Az elnök beszédét a ház tetszéssel fogadta.

Zágrádból jelentik nekünk: Nagy közönség gyűlt egybe az államvasut pályaudvarán, hogy lássa átutazóban Péter királyt. Ezért a király vonata nem állott meg az államvasut pályaudvarán, hanem folytatta útját a déli vasut állomásához, a mely teljesen el volt zárva a közönség elől. Csak néhány perczig vesztegelt a különvonat és azalatt Péter király nem szállott ki, sem az ablaknál nem mutatkozott.

— **A szultán és Széchenyi basa.** A konstantinápolyi utolsó nagy tüzek (a csirigán, a parlamenti palota — és a porta égése) a szultánt is elérmetették. Erre vall, hogy *Mohamed* szultán magához hívatta gróf *Széchenyi* Ödön basát, a török főváros tüzoltó főparancsnokát és megkérdezte tőle, *nem fenyeget-e* tüzveszedelem a *Dolma-Bagset*? Széchenyi basa nyugodt lélekkel nem tudott erre nemet mondani s a szultán megkérte őt, hogy tartson vizsgálatot. Gróf Széchenyi Ödön több tüzoltó tiszttel bejárta a Boszporus partján levő palotákat, amelyek szomszédosak a szultán rezidenciájával és visszaterve a Dolma-Bagsetbe, nyíltan megmondta a szultánnak, hogy ha a Boszporusnak ezen a partján tűz támadna, menthetetlenül elpusztulna a Dolma-Bagset, mert sehol sincs *tűzjelző állomás*, a sikkatorokon át nehéz fecskendőkkel a veszedelem színhelyére jutni. A szultán elrendelte, hogy Széchenyi basa belátása szerint intézkedjék a Dolma-Bagset védelmére.

— **Templom az aradi vértanúknak.** Csernoch János esanádi püspök annak idején felhívta Arad város közönségét, egy új katolikus plébániatemplom építésére. Gróf Apponyi Albert volt vallás- és közoktatásügyi miniszter az aradi új katolikus plébániatemplom építésével kapcsolatban, Csernoch János püspökkel egyetértve, a következő tervet terjesztette a király elé jóváhagyás végett: A kormány és a király hozzájárulásával építtessék Aradon egy hatalmas, a nagy városhoz méltó templom, mely templom körül felállított oszlopcsarnokban helyeztessenek el az aradi dicső szabadsághősök hamvai. A király a terv ellen kifogást nem tett. Csernoch püspök már tárgyalt is a szabadsághősök utódaival a hamvak átszállítása ügyében, mert a jelenlegi kormányban is hajlandóság mutatkozik arra, hogy a terv minél előbb megvalósuljon.

— **A gyilkos főhadnagy apja ravatalánál.** Muzsaj Ferenczet, a szegedi gyilkos honvédfőhadnagyot újabb csapás érte. Édesapja, öreg *Muzsaj* János nyugalmazott jószágigazgató az ujságból olvasván fia elítélésétéről, a hír olyan hatással volt reá, hogy holtan esett össze.

— **Jaj, Ferinek vége . . . vége . . .**

Ezek voltak az utolsó szavai. A fiáért reszkető öreget megölte az apai szív. Muzsajné gyászba öltözött besietett Szegedre és a postaiszt fiával, *Aladárral* megjelent a Békés-utcai honvédfőhadnagyban. Itt nagy könyörgésre megengedték, hogy Muzsaj János Ferencz — akit otthon Ferinek hívtak — egy százados kíséretében megjelenhessen az apja temetésén. A főhadnagy elsrta keserves könyeit és visszafordult a foházba.

— **Akik nem hódolnak a czár előtt.** Nem hait még meg Lengyelország, mert ma is el a lengyel nemzeti önértet. A varsói egyetem több tanára megtagadta annak a hódoló feliratnak aláírását, amelyet a rektor a czárnak küld. A renitens egyetemi tanárok lemondtak állásaikról.

— **Meggyilkolt huszárhadnagy.** Marosvásárhelyről jelentik: Pár nappal ezelőtt, mint már jelentettük, *Petrácsék* Zsigmond 9-ik huszárezredbeli hadnagyot szobájában holtan találták. Azt hitték, hogy a hadnagy öngyilkosságot követett el. A hatóság vizsgálatot tartott, mert több gyanúkat tápt adott annak a felfeltételnek, hogy a hadnagy nem önkézzel vetett véget életének, hanem gyilkosságnak esett áldozatul. Emellett szól az a körülmény, hogy bár a revolvert a hadnagy lissára dobva találták, konstataáltak, hogy a lövés több lépés távolságról történt. A hadnagynak a balkeze is át van löve. Minden jel arra mutat, hogy *Petrácsék* alvás közben gyilkolták meg. Az öngyilkosságra nem is lehetett oka, mert vagyos szülők gyermeke volt, rendezett anyagi viszonyok között élt és semmiféle olyan rendelkezést sem tett, amely arra engedne következtetni, hogy halálra készült. A hadnagy azonban még levelet sem hagyott hátra. Hagyatékában olyan természetű levelet találtak, amelyeket, ha öngyilkossá akar lenni, okvetlenül megsemmisített volna. A gyanu állítólag egy alantasára irányul.

— **Horvát tisztviselő áthelyezése.** A horvát választások lezajlása után a varasdi pénzügyigazgatóság tizenkét tisztviselőjét a pénzügyminiszter az ország különböző vidékeire áthelyeztette. Az ellenzéki lapok akkor ezt az áthelyezést a kormány boszúművének mondták, amelynek indító oka az volna, hogy az áthelyezett tisztviselők állítólag nem a bán jelöltjére szavaztak. A vizsgálat kiderítette, hogy ez a magyarázat teljesen alaptalan. Az áthelyezés oka az áthelyezett tisztviselők súlyos tapintatlanságában rejlik. A varasdi pénzügyigazgatóság élén ugyanis Illics tanácsos állott, akiről Wekerle Sándor volt miniszterelnök a képviselőházban egy interpellációra adott válaszában a leghízelgőbb módon nyilatkozott, de aki mindig szálfka volt a horvátok szemében. Mikor Illics meghalt, az illető tisztviselők afelett örömlükben bankettet rendeztek, mely a legvibább hangulatban folyt le. Ezért helyezettte el őket a miniszter más pénzügyigazgatóságokhoz.

— **Montamár herceg csalóbandája.** A madridi arisztokráciának elsőrangú botrány-afférje akadt. Szereplői a legrégibb spanyol arisztokrata családok tagjai. Montamár herceg áll a botrány középpontjában, akit csalások miatt letartóztattak. Ez a grand néhány év előtt, mikor már nyakára hagott örökségének, nőül vette De Los Andes grófnőt, akivel hatalmas birtokokat kapott hozományul. A házasság szerencsétlen volt és válás lett a vége. A grófnő egykori férjétől csak egy tudott szabadulni, hogy havonként háromszáz frank járadékot biztosított számára. De ez nem volt elég Montamár hercegnek és próbált jelzalogos kölcsönt szerezni a De Los Andes grófi család birtokaira. Kezére járt egykori anyósa, akinek elcsavarta fejét. Az öreg De Los Andes grófné beleegyezett nyilatkozatot irt alá, hogy Montamár herceg megterhelhesse leánya apai örökségét. Ezzel a pénzzel aztán Montamár herceg Argentínába akart menekülni, de jó keresztény létező előbb meggyón. A lelkes megterte a gyónás szentségét és jelentést tett a rendőrségnek a csalásról. Így került kézre Montamár herceg, de az öreg De Los Andes grófné ellen is letartóztatási parancsot adtak ki, azonban ő leányához utazott Franciaországba.

— **Egy lapkiadó jubileuma.** Endre Géza, az aradi „Függetlenség” című lap igazgatójának, kereskedelmi és iparkamarai tagnak szép és lelkes hangulatu jubiléris ünnepet rendeztek tegnap Aradon, amelyen képviselve voltak a hivatalos körök, a társadalom minden rétege, a sajtó és a munkásság is. Endre harminczöt éve dolgozik már a nyomdaiipar terén s jelentékeny sikereket tudott elérni. Hosszu ideig működött a fővárosban is, ahol egyéb lapvállalatai között a „Magyar Nők Lapja”-t is ő adta ki. Jubileuma alkalmából lakomát rendeztek tiszteletére a Fehér Kereszt nagytermében, amelyen mintegy kétszázan vettek részt. Dr. Nagy Sándor volt országgyűlési képviselő és Zima Tibor kereskedelmi és iparkamarai titkár, a „Függetlenség” felelős szerkesztője voltak az ünnepi szónokok. A Vidéki Hirlapírók Országos Szövetségének üdvözlését nagydoroghi Stauber József, az „Aradi Közlöny” főszerkesztője tolmácsolta. A nyomdátulajdonosok nevében pedig Kalmár Nándor, az „Arad és Vidéke” kiadótulajdonosa üdvözölte. A hirlapírók és nyomdászok értékes emléket is nyújtottak át neki.

— **A pestisveszedelem.** Rettenetes, szinte hihetetlen részleteket jelent a *Times* a pestisnek Indiában való terjedéséről. A járvány már annyira kifejlődött, hogy hetenkint *tíz-huszezer* áldozatot szed. Az indiai lapok azt írják, hogy a január 27-én lefolyt héten 20.167 ember halt meg Indiában pestisben. A járvány folyton terjed és a rettenetes egészségügyi viszonyok miatt nem tudnak neki gátat vetni. A járvány kiterjedése óta Indiában hozzávetőleges számítás szerint *tíz millió ember* esett a pestisnek áldozatul. Az oroszok orvosi főfelügyelője azt jelenti Vladivosztkából, hogy eddig a partvidéken pestis megbetegedés nem volt megállapítható. Pogramiesnalja, Nikolszk és Uzurszisk állomásokon kórházakat és az élénk kocsitak mentén orvosi megfigyelő állomásokat rendeztek be, így Chunesun, Poltava, Imam helységekben. A nagyforgalmu hajózás megnyitására a Vladivosztkai orvosi megfigyelő állomást kibővítik. Vladivosztkok koreai külvárosát, amely sűrűn lakott, szűk utcákból áll, a hatóság fel akarja gyújtani és a lakosságot másutt letelepíteni. Az esetleg előforduló első pestisgyanus eset gyors megállapítására széleskörű egészségügyi felderítő vizsgálatot szerveznek. Karbinban tegnap 19 ember halt meg pestisben.

Bécsből jelentik nekünk: A levélposta Kínából Bécsbe és vissza több nem Charbinon és Port-Arthuron át, hanem Vladivosztkon keresztül s onnan a tengeren közvetítették. Hasonlóképpen a magánosomagszállítványok is, míg az állami postacsoportokat Kelet-Indián keresztül szállítják.

— **A visszavándorló halála.** Megdöbbentő haláleset történt a fumei pályaudvaron. Heckenberger János harminczegyéves, kerényi születésű napszamos feleségével és két gyermekével tegnap a „Caronia” kivándorló gőzessel Fiuméba érkezett Amerikából, ahol négy évig dolgozott. Este szülőfalujába akart utazni, de a pályaudvaron szivgörcsöt kapott a visszavándorló és meghalt, mielőtt a szülőfaluját viszontláthatta volna.

— **Egy kalandor a XX. századból.** A müncheni rendőrség egy nagystilű nemzetközi kalandort fogott el, akit a német, osztrák, olasz és magyar ügyészségek már régen köröznének. Az iparlovag Münchenbe jött s hamisított okmányokkal a hatóságok előtt úgy igazolta magát, hogy ő *Mustafa* pasa, volt török miniszter, aki a porta megbízásából Németországban ipari vállalatoknál megrendeléseket tesz. Járt Augsburgban és Nürnbergben az egyesült mozdony- és gépgyárvállalatnál, amely czégtől 2 millió márka eszejéig lokomotivokat rendelt meg. Itt rajta vesztett. A gépgyárnál az állítólagos Mustafa pasa olyan ürügy alatt, hogy még nem érkezett meg címére a kormánytól a pénz, 50.000 márkáról szóló checket állított ki s kérte, hogy ezt az összeget előlegezzék neki. Ez gyanút keltett és a gépgyár figyelmeztette a rendőrséget. Így sikerült Mustafa pasát leleplezni. A kalandor nem más, mint *Gotti*, a hírhedt *kairói leánykereskedő*, aki mindenféle álnéven megfordult Bécsben, Berlinben, *Budapest*en és Triesztben. Megmotozásakor mindenféle bankokra szóló checkkönyveket találtak nála. A kalandor folyékonyan beszél nyolcz nyelven.

— **Karabélyos betyárlegények.** A régi betyárvilágra emlékeztető szorongatott helyzetben volt Tolnamegyének Décs községe és környéke. Betörők rémítették a lakosságot, állig felfegyverkezve bukkantak fel és veszélyeztették a közbiztonságot. Két hónap alatt *nyolcz betörést és két gyilkosságot* követtek el. Most végre 72 órai erős hajsza után Rusz Mihály és Henger István csendőrszervezők a betörőket *Tikos* János és *Ságodi* János décsi legények személyében elfogták. A rablók *revolverrel, huszárkarabéllyal és fejszékekkel* voltak fölfegyverkezve és csak nehéz küzdelem után sikerült őket ártalmatlanná tenni. A lopott holmik egy részét lakásokon megtalálták, a többi Bajszentivánon orgadánál volt elhelyezve. A rablókat átkísérték a székezárdi ügyészségre.

— **Házasság.** Stern Zsiga Budapesten eljegyezte *Steiner* Rizát Zuránról, *Willert* Rudolf e hó 19-én vezeti oltárhoz *Neumann* Terézt.

Ifjú *Cseszko* Károly Máv. mérnök eljegyezte *Keller* Margitkát.

Deutsch Zsigmond eljegyezte özvegy *Kohn* Izidorné leányát, *Jolánkát* Budapesten.

Kovács Béni eljegyezte öz. *Drahos* Imrénét, született *Pálffy* Karolinát, Budapesten.

— **Öngyilkossági kísérlet a fogházban.** Lembergől jelentik nekünk: A kémkedés miatt letartóztatott *Weber* Augustza alias *Struve* báróné a fogház ezellájában fel akarta magát akasztani, de még idejekorán észrevették és a fogházorvos eszméletre keltette. A fogoly leány napok óta nem evett s teljesen elgyengült.

— **A terémi gyilkosság.** A délvidéki büntőnyek sorozatából szenzációsan emelkedik ki a nagyterémi gyilkosság, mintegy tíz napja történt ez a rejtélyes gyilkosság, amelynek eddig feltárt részleteiről mi is megemlékeztünk. *Knab* Károly gazdag földbirtokost gyilkolták meg s rabolták ki. 4000 koronát raboltak el tőle. Fejszével és késsel darabolták össze a szerencsétlent az istállójában. Sok gyanus embert vizsgálat alá fogtak, de a czinkost nem sikerült kinyomozni közülök. Ugy, hogy a csendőrség budapesti detektívek segítségét kérte ki. Két detektív utazott le a gazdag sváb községbe, azonban a detektívek nyomozása is meddő maradt. Most azonban titkos besugás nyomán újabb fordulat állott be a rejtélyes bűnygyben. A csendőrség letartóztatott *Knab* Ede gazdálkodót, a meggyilkolt öccsét, mert alapos a gyanu, hogy ő a gyilkos. *Knab* Ede — úgy vallják a tanuk — szerelmes volt a bátyja feleségébe. Állandóan a fiatal asszony körül forgolódott. *Knab* Károlyt egyszer ki is fakadt az öccse ellen:

— *Azt a hosszú kutyát még megtáncszoltam* — mondotta, az öccsére czélozva... Állandóan vizsalyokdásban éltek. A csendőrség *Knab* Edét is gyanuba fogta és tegnap névtelen levél is érkezett a csendőrséghez. A levélben csak ennyi állott:

— *Dr* Edi wars, ka ander hats' net getan. (Az *Ede* volt, más nem tette.)

Vallatára fogták *Knab* Edét, aki tagadott, de védekezése a valótlanságokba és valószínűtlenségekbe kuszálódott össze. Tanuk akadtak, akik látták a gyilkosság idejében a gyilkosság színhelyéről elfutni. A gyilkosságot *Knab* Ede valószínűleg úgy követte el, hogy az udvarban meghúzódva várta, míg a férj eltávozik a kaszinóba kártyázni. *Knab* észrevette az öccsét, aki az istállóba menekült. A földbirtokos utánament, az öccse megtámadta, fejszével és késsel meggyilkolta. A pénz pedig *Rablógyilkosság* látszatát keltse fel. Vagy husz halálos sebet találtak a hullán. *Knab* Edét letartóztatták és a nagyikindai ügyészség fogházába kísérték.

— **Nagy vasuti szerencsétlenség.** Párisból jelentik: A délután Párisból Brestbe indult expresszvonat Courville állomáson összeütközött egy tehervonattal. Mindkét vonat kigyuladt és nagyrészt elégett. Eddig 8 halottat találtak meg. A sebesültek száma igen nagy.

— **Egy amerikai magyar leány eltűnése.** A budapesti főkapitányságot értesítették, hogy *Arnold* Dorottya, 25 éves hajadon még a múlt évi december hó 12-én Newyorkból, szüleinek 108. utca 79. sz. alatti lakásáról eltávozott és azóta eltűnt. A megtalálóját a szülők jutalomban részesítik. Személyleírása: termete közep, haja sötét-barna, szeme kekes-szürke. Fekete róka muffot viselt, melynek vége fehér színű, fekete bársony ritcule is volt nála. Azt hiszik, hogy *Arnold* Dorottya talán a honvágy hozta haza szülőföldjére vagy pedig valamelyik magyar ismerőse hazaszóktette.

— **Színpadai játékból igazi halál.** Halálos végű színpadai szerencsétlenség történt a Pekinggel szomszédos Son-Tsienben, ahol a presbyteri működvelő társaság színelőadást tartott. Drámát, adtak elő, melyben a főszerepet dr. *Yang* kreálta, akit — a szerephez híven — meggyilkolnak. A nagyszámú nézőközönség visszafajtott lélegzettel nézte a drámai jelenetet, amikor dr. *Yangot* partnere szíven szúrja a színpadon. A szúrás azonban nem a mellére értesített és piros folyadékkal megtöltött hólyagot érte, hanem félrecsuszott, úgy, hogy a tör szerencsétlen dr. *Yang* szívébe furdott és holtan terült el a színpadon. A közönség lelkesen tapsolta dr. *Yang* hatóságos haldoklását és csak később derült ki a szörnyű valóság, hogy dr. *Yangot* tényleg agyonszúrták.

— **Bányászserencsétlenség.** Monsbéli jelentik: A monceaui szénbányában az alázuhanó kötőrmelék négy bányászt eltemetett.

— **Miss le Neve nem örökölt.** A londoni polgári törvényszék előtt tegnap ment végbe az az érdekes pör, amelyet a halálraítelt amerikai fogorvos rokonai indítottak meg *Crippen* végrendelete ellen. Keresetükben azt vitatták, hogy miss *Le Neve* törvény szerint *nem lehet általános örökös*, mert ha az esküdtszék fel is mentette, az kétségtelen, hogy a gyilkosság után együtt menekült *Crippen*nel s ezt vagyoni előnyök reményében tette. A bíróság helyt adott a keresetnek és *Crippen* hugát miss *Hunn* ismerte el örökösül.

— **Eltűnt tanár.** Révai Manó, komáromi születésű 57 éves, nős, nyugdíjas tanár I. ker. Kende utca 12. szám alatti lakásáról eltávozott és azóta eltűnt. A rendőrség nyomozza az eltűnt tanárt.

— **A kenyerről megfosztott galicziak.** A galicziai és bukovinai tartománygyűlések rendelkezése következtében, amelyről annakidején megemlékeztünk, több ezer kalicziai korcsmárosról és italmérőtől vonták el az italmérséki jogot. Ezek az emberek még annyi időt sem kaptak, amennyit a halálra ítélt rablógylkosoknak megakadnak a siralomházban, meddig az utolsó döntés leérkezik. A több ezer főnyi italmérőt és családját átmeneti kegyelemidő nélkül fosztották meg kenyerről. Bármennyire kárhozatosnak ítéljük is ezt a kenyeret, ezek a családok ebből éltek és egyik napról a másikra egyéb kereset után nem nézhetnek, most a végső pusztulás fenyegeti őket. A koldússorra jutott korcsmárosoknak egy óriási nyomor-küldöttsége ma Bécsbe érkezett fel, hogy sérelmüket, ha lehet, a királynál is szóvá tegyék. Mint Bécsből jelentik, rendkívüli és részben megrendítő látványosság volt a háromezer szegény galicziai zsidó bevonulása a császárvárosba. Különvonat hozta az érkezőket husz harmadosztályú kocsiiban. A szerencsétlen emberek, kiknek jó része még sohasem ült vonaton, a legnagyobb rendben szállottak ki. *Staud, Breitner, Strauber* és *Mahler* képviselők megható beszédet intéztek a galicziaiakhoz és az ezekre menő közönség viharos tüntetéssel kísérte a képviselők szavait, melyekkel a földönfutók nyomorúságát esztelto és sorsuk megjavítását ígérte. Ma nagy küldöttség járt Weisskirchner és Zaleczky minisztereknél. A kereskedelmi minisztériumból zárt sorokban a *Burgba vonultak* fel, ahol a kabinetirodában hódoló feliratot nyújtottak át a királynak. Egy kisebb deputáció ma délelőtt Budapestre utazott, hogy az ott időző báró Binerth osztrák miniszterelnöktől kérjen segítséget. Este 7 órakor tüntető gyűlést tartottak, azután külön vonatokon visszaindultak hazájokba.

— **Orosz diáksztrájk.** Péterváron még tart a diáksztrájk, mint onnan jelentik, az egyetemen az előadásokat alig látogatják. Az előadások megtartását csak a rendőri karhatalom jelenléte teszi lehetővé. A sztrájkoló diákok hétfőn a folyosókon büzös vegyi termékeket dobáltak szét. Sok diákot a rendőrség kiszorított az egyetemről; nyolcvanöt közülük letartóztatott, a személyazonosság megállapítása után azonban szabadon bocsátotta őket, egyes czinkosok kivételével, akiket fogva tartottak. A felsőbb női tanfolyamokat is kevesen látogatják és az itteni öt másik főiskolát is egész nap a rendőrségnek kellett őriznie. Más városokban az előadások megzavarására irányuló törekvés kudarcot vallott.

Tomskból jelentik: Az itteni egyetem hallgatói elhatározták, hogy márczius elsejéig sztrájkolnak.

Pétervárról jelentik: Az itteni egyetemi hallgatók forrongása tovább tart. A tantermeket a rendőrség őrzi. A diákok zavarják az előadásokat. Több tanár vonakodik előadni tartani.

— **Letartóztatott földbirtokos.** A rendőrség ma letartóztatta Tarsoly Sándor harminczéves éves volt földbirtokost, akit a kolozsvári büntető-törvényszék magánokirathamisítás miatt köröz. Tarsoly e hónap 2-án szabadult a lipótmezei elme-gyógyintézetből, ahova a mult esztendőben vitték. A Rákóczi-ut 86. szám alá költözött, ahol a rendőrség kinyomozta és letartóztatta. Tarsoly nem emlékszik a terhére rótt váltóhamisításra. A rendőrség átadta az ügyészségnek.

— **Háborúság öt korona körül.** Az Ilka-utca 9. számú háza előtt ma este *Tóth József* huszonkétéves fiúvaros és *Tóth Mihály* harminczkétéves napszamos megtámadta *Ujváry Károly* asztalossegédet, állítólag azért, mert *Ujváry Tóth József* elvesztett öt koronáját megtalálta és magánál tartotta. *Tóth József* egy szál deszkával fejbeütötte az asztalossegédet, aki előrántotta revolverét és négyszer lött támadói felé. Az egyik lövés talált és *Tóth Józsefet* az ajkán sebesítette meg. A sérülteket a mentők kötötték be. A rendőrség kihallgatás után elbocsátotta őket.

— **Az ártatlan áldozat.** Temesvárról jelentik: A csendőrség letartóztatta Kabderás György és Radu Péter lippai cigányokat, akik Medve János lippai lakostól 1360 koronát kiestak azzal az ürügyvel, hogy háromszor annyi hamis pénzért adnak érte. Az osztozkodásnál a két cigány összeverekedett. Radu kést rántott, hogy leszúrja Kabderást. Egy cigányasszony karján egy párhuzamos eseselemővel közbevetette magát, hogy szétválassza őket. A verekedők véletlenül a gyermeket szúrták meg, még pedig oly súlyosan, hogy rövid idővel azután, hogy a lippai kórházba szállították, meghalt. A verekedőket a temesvári fogházba kísérték.

— **Elvesztett jegyzőkönyv.** Egy ismert írónak félkabátban hordott jegyzőkönyve (bernásszürke kötésű) vasárnap este 7 óra tájban a Nagykoronau-tcai Parlament-kávéházban elveszett. Aki megtalálta, sziveskedjék a Parlament-kávéház pénztárából letenni, ahol kellő jutalomban részesül.

— **Falusi boszu.** Őrsi József dunaföldvári földműves régi haragosa volt Gábor Mihálynak. Hétfőn délelőtt megtámadta Gábort az utcán és vasvillával agyonütötte. Őrsit letartóztatták.

— **Baleset.** Az éjszaka Somogyi Lajos harminczéves törvényszéki kézbesítő az Orczy-ut és Orczy-tér sarkán leugrott a kőbányai 635. számú közúti villamoskocsiról, leesett és életveszélyes zúzódásokat szenvedett. A Szent István kórházba vitték.

— **Letartóztatott váltóhamisító.** A budapesti rendőrség a nyiregyházi ügyészség megkeresésére ma délelőtt közokirathamisítás miatt letartóztatta egy *Osváth Gyula* nevű ötven éves embert, a ki írónak mondja magát. *Osváth* egy fővárosi klinikán fektett betegnek a kihallgatásakor az mondta, hogy a terhére rótt okirathamisításról nem tud semmit, szivességből irt ugyan alá egy váltót, de abban az ügyben ártatlan. A rendőrség Nyiregyházára kíséri.

— **Halálosvégű elgázolás.** Tegnap délután az óbudai hajógyár előtt Sziksz Lőrincz tizennyolcz éves vas- és rézöntősegéd felugrott a szentendrei helyiérdekű vasuttra, onnan leesett, feje a kerekek alá került és a vonat összeroncsolta. Nyomban meghalt. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

— **Eletuntak.** Apl Jánosné, műzölösegéd neje, ma délután a Kőbányai-uton levő lakásán mérget ivott. A mentők a súlyosan sérült asszonyt a Rókus-kórházba vitték. Tettének oka ismeretlen. — Az újpesti téli kikötőben állomásozó „Miklós” nevű hajón ma délután Nagy József huszonkétéves hajóslegény ismeretlen okból mellbelötte magát. A mentők életveszélyes sebével a gróf Károlyi-kórházba szállították.

— **Halálozás.** Özv. Ján Józsefné született Szabó Emma e hó 13-án, hatvan éves korában elhunyt. A nagyműveltségű, nemes szivű uriaszony elhunytáról családja a következő gyászjelentést adta ki:

Purjesz Ignác és neje Ján Julianna, valamint gyermekeik György, László, Lajos és Erzsike, továbbá özv. Beeser Endréné szül. Szabó Irma, valamint gyermekei Lenke, Jolán, Irma és Erzsike, a rónok nevében is szomorodott szivvel jelentik a legjobb anya, anyós, nagyanya, testvér és rokon özv. Ján Józsefné, szül. Szabó Emma Nyustyan, 1911. február hó 13. napján éjfélt után 1 órakor, életének 60-ik évében, rövid szenvedés után történt elhunytát. A földgolt hült tetemei f. hó 14-én d. u. 3 órakor fogtak az ág, h. ev. egyház szertartása szerint elhelyeztetni. Nyustya, 1911. évi február hó 13-án.

Tegnap, e hónap 13-án hirtelen meghalt Szabó Ferenc, a Zeneakadémia tanára, aki a hatvanas években egyike volt a magyar zenei élet legkiválóbb tagjainak. Kétféle zenész és zenei pedagógus, amellet imponáló megjelenésű férfi volt és a legragyogóbb művészi karrier állott előtte. Pompás kompozíciói révén a Zeneakadémia tanára lett. Pár évvel ezelőtt azonban Szabónak lappangó idegja teljes erővel fejlődött ki és a szerencsétlen ember többször próbált megvalni az élet-től. Legutóbb, négy héttel ezelőtt a Dunába ugrott, de kimentették. A Rókus-kórházban ápolták egy ideig, míg két héttel ezelőtt frissen, látszólag egészségesen fogott hozzá munkájához. Lázás igyekezettel dolgozott tegnapig, amikor váratlanul érte a halál. Temetése ma délután volt a farkasréti temető halottasházából.

Gróf Bethlen Géza, gróf Bethlen József országgyűlési képviselőnek és gróf Bethlen Balázs, szolnokdomboka-megyéi főispánnak édesapja ma Mezőszakálon 73 éves korában meghalt. Az elhunyt, akit igen előkelő család gyászol, úmokatestvére volt Tisza Kálmánnak. Holttestét holnap szentelik be Mezőszakálon és pénteken Kolozsvárról temetik el, ahova valószínűleg gróf Tisza István is leutazik.

A napokban halt meg Sopronban Károly Ferenc József főherceg első magyar tanítója, *Tormássy János* népiskolai tanító. A megboldogult ravatalára a főherceg hatalmas koszorút küldött ezzel a felirattal: „Hálás emlékezésül”, fiához pedig részvétlevelet intézett, amelyben ezeket mondja: „Fogadj legőszintebb részvétemet a megrendítő szerencsétlenségért, mely engem is mélyen érintett. Kérem egyúttal, hogy Bécsből elküldött koszorumat mely gyászom jeléül helyezze a megboldogult ravatalára. Isten ánnel. Károly főherceg.” Részvétáviratot küldött *Mária Jozefa* főhercegnasszony nevében gróf Salm főudvarmester is: „Mária Jozefa ő császári és királyi fensége legőszintebb részvétét fejezi ki önnek, lelkész ur és családjának.”

Molnár Fülöp államvasuti főmérnök hosszú szenvedés után tegnap meghalt Budapesten. Temetése holnap, szerdán délután három órakor lesz a rákoskeresztúri izr. temető halottasházából. Nagy és tekintélyes család gyászolja.

Moravetz Károlyné, *Valenta Etelka* 23 éves korában meghalt Budapesten.

Orsováról táviratozzák: Tegnap este 74 éves korában meghalt *Popovics Mihály* görögkeleti asperesplébános, a román tulzók egyik legharagosabb tagja a délvideken. A legutóbbi választások idején heves agitációt fejtett ki a román nemzetiségi jelöltek: *Vlad*, majd *Sirbu* érdekében. Néhány évvel ezelőtt, amikor Orsován piros-fehér-zöld szegélyű házszámokat alkalmaztak, a háza falán levő táblának a szétét bemészeltette, ami miatt a hatóságokkal is összeküzdésbe került. Fél évvel ezelőtt vonult nyugalmába. Temetése kedden lesz. A temetési szertartást a karánsebesi püspök látja el nagy segédlettel.

Friedländer Armin ékszerész 15 éves fia, *Lajos* meghalt. Temetése 15-én d. e. 10 órakor lesz.

Özv. *Poch Jánosné*, *Pausz Teréz* életének 73-ik évében rövid szenvedés után Budapesten meghalt. Temetése a Kerepesi-ut melletti temető halottasházából folyó évi február hó 15-én délután három órakor lesz.

— **Fővárosi Orfeum.** Tenka japáni varázsló-csoport egyik legszebb és legérdekesebb mutatványa az, amikor Tenka két hüvelykujját a közönség egyes tagjainak közvetlen ellenőrzése mellett összekötteti és ennek dacára, úgy fog fel egy feleje dobott karikat, mintha mindkét keze szabad volna. A közönség köréből a felhívásra eddig rendszerint férfiak szoktak felmenni a színpadra. Egy igen előkelő urihölgy levelet intézett az igazgatósághoz, megkérdezve, hogy a legközelebbi alkalommal ő maga is felmehet-e a színpadra, anélkül, hogy a közönség részéről megjegyzéseknek volna kitéve. Az igazgatóság rögtöni válaszában közölte, hogy az ilyesmi a Fővárosi Orfeum nézőterén teljesen kizártnak látszik, mert a Fővárosi Orfeumot állandóan a legdisztíngáltabb uri közönség látogatja. Valószínű ezek után, hogy a rendkívül érdekes japáni varázsló-szám közben jövőben nemcsak férfiak, hanem hölgyek is felmennek majd a színpadra, mint annak idején Bellini, a gondolatolvasó számanál.

— **Royal-Orfeum, Budapest, Erzsébet-körút 31. Színházi és variété-műsor. Kezdeté 8 órakor.**

— **Fontos újítást hozott meg az Ujlaki Béla** budapesti irógép-cég (VII., Erzsébet-körút 28. Telefon: 122-60.), mely abból áll, hogy azon főnökök ezreinek, akik eddig nehezen, nagyobb vagy csak aránylag nagyobb összegű befektetéssel juthattak irógéphez, rendkívül kényelmes, még eddig nem létezett 20 koronás havi részletfizetéssel teszi lehetővé elsörendű, látható irásu, szenzációs sikert Ujlaki-irógépének beszerzését. Ezzel hízagot pótol a hírnévked örvendő cég, mert így lehetővé válik, hogy a kereskedők, iparosok és mások, akik eddig idegenkedtek az irógéptől, ezután szivesen fognak az Ujlaki-irógépnek helyet adni iródájukban, mert ezt könnyű szerrel, megerőltetés nélkül tehetik.

— **Bob hashajtó a legkellemebb, 10 fillér.**

— **Fodor-féle vívóterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.**

— **Felhívjuk a nagyérdemű hölgyközönség b. figyelmét** Bérczi D. Sándor (Budapest, VI., Dessewffy-utca 5.) ismert női kézimunka nagyiparos most megjelent 228 negyedréti oldalon 3150 rajzokat tartalmazó nagy képes árjegyzékére, melyet a cég vidékre díjtalanul küld, a maga nemében valóban páratlan: úgy tartalom, mint kiállítás tekintetében.

Kutya és macska barátok:

— Párisi levél. —

Páris, február 12.

„Aimer les amimaux: c'est une distinction” — az állatokat szeretni: műveltségre vall, mondta valahol Victor Hugo. És tényleg megfigyelhetjük, hogy minél műveltebb egy nemzet, minél távolabbra jutott a barbárságtól, az állatiasságtól, — annál több figyelemben, annál több gondban részesíti magukat az állatokat. — Franciaország az állatok ideális hazája, ahol valódi nagyuri sorsban van részök. Nemcsak hogy szigoru törvény (a „loi Grammont”) védelmezi őket s bünteti súlyosan, bántalmazóikat — hanem, mivel a törvény maga csak elv, amely mellett a gyakorlat teljesen ellenkező tényeket mutathat fel — van egy egész légió olyan intézmény, amely éberen őrködik az állatok jóléte fölött.

A „Société protectrice des amimaux (állatvédő egyesület), vagy S. P. A., ahogy röviden hívják, nem egy öt-hat kutyakedvelő asszony társasága, hanem egyike Franciaország legfontosabb intézményeinek, amelynek milliók állanak rendelkezésére, amely paloták, kórházak, menedékhelyek, lapok, ügynökök s rendőrök felett rendelkezik — s amely ezzel a tekintélyes hatalmával — ismételjük — Franciaországot az állatok paradicsomává teszi. És hatalma nemcsak Párisban nyilvánul meg, hanem fiókjai s ügynökei révén kiterjeszkedik az egész ország területére. — A sintérek s kutyapecezők díszes állása itt ismeretlen fogalom; ha valahol — legyen az bár a legkisebb falucska — egy kóbor kutyát fognak el, azt távolról sem buncózzák agyon, sem az experimentáló orvosok bonczkése alá nem adják, hanem a rendőrség vagy az Egyesület ügynökei veszik gondjaikba s beszállítják a párisi „kutya-palotába” (Hotel des Chiens), ahol, ha beteg, előbb gyógykezelés alá veszik, majd felgyógyulásakor megbízható egyéneknek, akiknek épp kutyára van szükségük, díjtalanul kiadják. Az új tulajdonosnak azonban időről-időre jelentést kell küldenie az állat hogylétéről az Egyesületnek, amely különben alkalmazottai révén személyesen is utána néz minden évben protezséi sorsának — akár csak valami dajkaságba adott lelenczházi

gyermeknél — s ha a gazdát méltatlannak találják a kutyafartásra, az állatot visszaveszik s ráadásul a loi Grammont értelmében meg is büntetik. Ha pedig valakinek olyan állata van, amelyre többé nincs szüksége, vagy pedig ha az elvénült s már hasznavehetetlenné vált, a gazdának oszébe sem jut megölni, hanem ir az egyesületnek, amely kiküldi embereit, elszállítatja az állatot, elhelyezik azt az „Öreg állatok menedékházában“ (Asile des animaux âgés), amely valóságos állatparadicsom s amelyben a gondjaira bízott állatok csendes jólétben élnek le öregségük utolsó napjait.

Pár nappal ezelőtt szembeötölő kék táblák jelentek meg Páris falain s lámpavasain, ezzel a felirással: *Soyez bon pour les animaux*: „Legyetek jók az állatokkal.“ Ez különösen a szegény konfliktusok védelmére szolgál és hatása nem is marad el. Számtalanszor látni, hogy egy dühös kocsis, akinek fáradt gebéje nem hajlandó tovább sietni, előkapja az ostorát s ütni készül, amikor hirtelen elébe mered valamelyik lámpavasról vagy házfalról az ügyes kis kék tábla; és a kocsis, mintegy szégyenlősen visszacsusztatja az ostort a tokjába...

Azonban ha tovább haladunk az eddigi sebességgel a technikai vívmányok útján, hamarosan el fogunk érkezni ahhoz a ponthoz, hogy az állatvédő egyesület ló-oltalmazó táblái feleslegesekké fognak válni, az oltalmazandó lovak hiányában. Amilyen szédületes számmal halad az autóbilok terjedése, épp oly szédületes mértékben csökken a lovak száma Párisban. Alig látni ma már lovasjárművet az utcán, elannyira, hogy már a halottas kocsik is autóbilokká alakultak át és itt, ahol a hivatalos adatok szerint tíz évvel ezelőtt 56 ezer ló húzta az igát, mára már csak hét ezer maradt meg belőlük. Egész bizonyos, hogy egy másik tíz év múlva itt Párisban a lovaknak már csak az emléke — no meg a beefsteak-ké feldolgozott hus — fog megmaradni s el fog jönni az az idő, mikor az egyetlen állat, amely a párisiak közelében fog élni, a macska lesz.

Ugyanis a francziák legkedvencebb állata a macska: ez az ő igazi háziállatuk, amely nélkül még városi ház sem képzelhető el. Az angol kutyaszeretet semmi ahhoz a nagy szeretethez képest, amelyet a francziák „az oroszán emé megszéledült és degenerált rokona“ iránt tanúsítanak. És nemcsak az öreg nénikék oly nagy barátjai a „chat“-nak, hanem komoly emberek, kiváló művészek és államférfiak rajongtak és rajonganak érte. Így például köztudomású dolog, hogy Richelieu biboros egy perczig sem tudott elleni kedvenez „chat“-ja nélkül s XIII. Lajostól külön engedélyre volt arra, hogy az államtanácsban kedvenez macskája kíséretében jelenhessen meg. Corot, a festő, nem tudott dolgozni, ha szeretett „Minou“-ja nem volt a műteremben; hasonlóképpen voltak a Goncourtok s maga Théophil Gautier is és ki ne ismerné Beaudelaire gyönyörű ódáját: *Le Chat*, amelyet az örökké élőben doromboló angorájához írt.

A macskák legnagyobb barátja azonban *Verlaine* volt. Ez a szegény költő, aki állandóan a legfeketébb nyomorban tengette életét, képes volt saját magától megvonni az anyu is szűken mért falatot, csak hogy kedvenz állata szükségét ne szenvedjen. Nemrégiben árverezték el a költő hátrahagyott magánleveleit, s amelyek a napokban jelentek meg kötetekben. Szomorúan érdekes ebből a kollekczióból az a levél, amelyet barátjához, Julien orvoshoz írt a nyomor sötét napjainak egyikén: „Kedves Doktorom! Bocsásson meg, hogy ismét zaklatom, de higgye el, nem tenném, ha a vérső szükség nem kényszerítene rá. Vanier (Verlaine kiadója) tartozik kétszáz frankkal azért a két kötetért, amely a jövő héten fog megjelenni. De amíg a könyvek piacra nem kerülnek, nem hajlandó egy sou-t sem előlegezni. Ha teheti, küldjön addig a napig egy *Louis-t* (20 frank) vagy pedig ha magának sincs, egy inget, egy pár cipőt és két *harisnyát*. Mindenesetre jobb szeretném, ha pénzt küldene, mert szobámban egy darab száraz kenyér sincs már. Megammal ugyan még nem törődöm, de *szegény macskám nem evett már két nap óta...*“

Havas Zoltán.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

© A tengerbe zuhant aviatikus. Newyorkból jelentik, hogy végzetes katasztrófa történt tegnap a kikötőben. Diamant holland aviatikus kísérletezett monoplánjával. Minden akadály nélkül felszállt s néhány kört repült már, azután hirtelen felmondta a szolgálatot a gép és a hullámok közé zuhant. Az „Oregon“ csatahajó a segítségére akart lenni az aviatikusnak, de nem tudta megtalálni. Diamant eltűnt a tengerben. A monoplán alig sértült meg.

© Hadvezetőségünk és az Ettrich-féle repülőgépek. A hajók vízrebocsátásának nagyszerű, de immár nem szokatlan czerimóniája most egy másik czerimónia frissíti fel, az, amelyet a repülőgép levegőre bocsátása alkalmából tartanak. Ilyen volt tegnap Bécsújhelyen, mikor a hadsereg Ettrich-féle galambformájú repülőgépe hasította először a levegő hullámain, pompásan, kifogástalanul, meghatóan. A hadvezetőségnek az a terve, hogy ha ez az első Ettrich-gép beválik, még néhányat építtet.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

A kulisszák világából.

— Színházi csevegés. —

(Megugratott ugrató.)

A Nemzetiben tegnap *Szigligeti* régi jó „Liliomfi“-ja nevette a közönséget. De nemcsak a nézőtérben, a kulisszák mögött is jól mulattak... egy kettős ugratáson.

Akik a darabot ismerik, tudják, hogy táncszal végződik. Az egész személyzet tüzesen rojja a csárdást. Aki pedig újabb is látta a Nemzetiben „Liliomfi“-t, azt is tudja, hogy a táncszínen ellenállhatatlan hatása a *Rózsahegy* és a *Demjén* Mari táncza. *Rózsahegy* mint Szellemi remekel, *Demjén* Mari szolgáltatója — már maszkban is — pompás figura. Roppant kacagató, amint teljesen taktus nélkül, föl s alá bukducsolva ugrádoznak táncz közben.

Demjén Mari sokat tart erre a sikerére és a hatalmas tapsokra végkimerültség ismételné a csárdást. *Rózsahegy* tegnap meg akarta tréfálni kedves partnerét, szövetkezett *Mátrai* bácsival, aki rendezői szigorúval nagyon jól össze tudja egyeztetni az ártatlan mókázást.

A második felvonás alatt *Rózsahegy* — megbeszélésük szerint — elkérezkedett a tánczról. *Mátrai* eleinte ellenkezést szinkelt, de a kője kapacitálta:

— Hangversenyben kell közreműködnöm. Ha nem vagyok ott idejére, oda a négyszáz korona tiszteletdíjnak.

— Négyszáz korona? — komolykodott a rendező. — Ez már valami. Nem bánom, hát... mehetsz.

Demjén Mari, akinek végig kellett hallgatni ezt a párbeszédet, rögtön átlátott a szítán és scörnyü boszut forralt. Ő viszont férjével, *Kertész* Aladár sugóval, szövetkezett a partnere ellen.

A felvonás végén *Kertész* lement a portás szobába. Jól tudta, hogy ott találja *Rózsahegy*t. Ugy is volt. Csodálkozó hangon szólította meg:

— Hogyan, Kálmán, te még itt vagy?

— Persze. Hiszen jelenésem van a harmadikban!

— Jó-jó, de Mari azt mondta, hogy hangversenyed van s elkérezkedtél. Ő már lemaszkirozta magát s át is öltözött.

Nagyon megijedt *Rózsahegy*. Ő so szívesen mondott volna le a csárdás-sikerről. Esze nélkül rohant föl a színpadra, ahol — kárörvendő kacagás fogadta.

(A tévedések próbatáblája.)

Ez is a tegnapi „Liliomfi“ előadással függ össze:

A próbatáblán ki volt írva:

„Liliomfi részpróba 9 órákor Dezső V. Molnár Rózsai Fekete zongora.“

A kitűzött időben megjelent a házi színpadon *Dezső* József és V. Molnár Rózsai. De ahogy *Fekete* karmestert várták, hogy az énekszámokat kísérje, bámulva látják, hogy munkások szuszogva czipelnek egy zongorát alulról.

— Mi van ezzel a zongorával? kérdi *Mátrai* rendező.

— Hiszen ki van írva a táblán — feleli az egyik munkás — hogy aszongya: fekete zongora.

Ők persze a *Fekete*t kis f-fel olvasták.

A jeles karmester ezalatt egy másik tévedésnek esett áldozatul. A táblán, ugyanis, még egy próba volt kiírva:

„Nászinduló 9 és fél órákor részpróba

Hortense, Tábornok. Karmester jelenései.“

Fekete azért maradt el a „Liliomfi“ részpróbájáról, mert ő a „Nászinduló“-t várta. Csak utólag tudta meg, hogy a „kiirt“ karmester nem ő, hanem *Gábányi Pista*, aki a darabban előforduló karmester szerepét játssza.

(A hallgatás díja.)

A Várszínházban tegnap játszották először a „Rajongó Bolzay lány“-t, *Szomorú* Dezső darabját. Szereprátozással ment az előadás, amennyiben *Boglár-Kendynét* V. Molnár Rózsai helyett *Vizváry* Mariska játssza.

Boglár-Kendynének néhány taktusnyi nótázása is van és — tudvalevőleg — az énekért külön 20 korona fellépti díj jár. *Vizváry* Mariska azonban, amilyen kitűnő színésznő, olyan kevésbé — énekesnő. Ezért hát ilyen ajánlattal állt a direktor elé:

— Tudja-e, direktor ur, hogy *Boglár-Kendyné* énekel?

— Hogyne tudnám.

— Megkapom a husz koronát?

— Meg! — felelte savanyu arccal *Tóth* Imre.

— Adjon harmincz koronát és — nem fogok énekelni.

Az igazgató belement az alkuba, *Vizváry* Mariska pedig felsóhajtott:

— Gondoltam. Hiszen ugyanis állandóan azért fizet, hogy — hallgassak.

(*Dóczy* Lajos és *Rothschild*.)

Bécsben is jól ismerik a „Csók“ illusztris szerzőjét. Talán még több oldalról, mint idehaza. Az ő lajthántuli cizmei „*Der Poel*“, „*de Diplomat*“ és — „*der Kurmacher*.“

Báró *Dóczy* Lajos rajongó bámulója a szépemnek; ezt bizonyítja az alábbi kis történet is, melyet ő maga mondott el s mely báró *Rothschild* halálával most újból aktuálisá lett.

Sok évvel ezelőtt, amikor még az elhunyt báró *Rothschild* szépséges neje, *Bettina* bárónő, még élt, a pénzkirály palotájában estély volt, melyen *Dóczy* is részt vett. A vacsoránál a háziasszony mellé ültették és — nagyon természetes — *Bettina* bárónő szépsége és szeretetreméltósága egészen elbájolta a magyar költőt.

Hogyne! Hiszen a nagyműveltségű hölgy olyan bizalmasan nyilatkozott *Dóczy* műveiről.

— De még a legújabb könyvét nem ismerem; jegyezte meg.

— Ha megengedi bárónő — volt a mohó felelet — megküldöm egy példányát.

Másnap már ott volt a könyv, első oldalán ezzel a vallomásnak is beillő ajánlással:

„Most már tudom, milyen gazdag *Rothschild*. *Dóczy*.“

Idők múltán feketével vonták be a *Rothschild*-palotát. Meghalt *Bettina* bárónő. A temetésre előkelő, nagy gyászközönség gyülekezett. Ott volt *Dóczy* is. Amint báró *Rothschild* Albert megpillantotta, utat tört magának a sokaságban, megragadta a költő kezét és zokogástól fuldokolva mondta:

— Ugy-e most már azt is tudja, milyen szegény *Rothschild*!

(A lepisszegett taps.)

Dapsy Gizellának, akit mély érzőű költőemneiről *Nil* néven ismer az olvasóközönség, van egy kicsi huga, *Dapsy* Böske, aki azonban nem irverseket (ha igaz!).

Bözsike szinpadai babérokra vágyik és már volt is belőlük része — rózsával vegyessen. Bözsike nem járt semmiféle színésziskolába, talán ezért óvta meg a természetes hangját és ezért hisszük el neki igazán, hogy — naiva.

A mult héten Békéscsabán debütált Miklóssy Gábor társulatánál a „Csöppség“ czimszerepében. Nagyon meleg est volt: rengeteg virág és számtalan kihívás.

Különösen a csabai diákság tombolt mámoros lelkesedésében. Majd szétszedték a színházat. És annyira elfogultak, zsarnokok voltak a Böske-lázkban, hogy amikor Dapsy Gizella nyílt színen a komikának, Erdélyi Margitnak, tapsolni mert, haragosan fölpisszegték a páholyába.

— Ma este csak a Dapsyt szabad tapsolni!

W! nem haragudott e rendutasításért. Csak nevetve sugott le:

— Oh maguk — Dapsy-fülesek!

(A „Proféta“ útja.)

E napokban beállított Lengyel Menyhért a Vígsház igazgatói irodájába, ahol a Faludiak és dr. Komor titkár fogadták.

— Mondok valamit — kezdte Lengyel Menyus.

— Halljuk, halljuk!

— Szerződésünk szerint a színház köteles a „Proféta“-t február 15-ig színiére hozni.

— Éppen tizenötödikén lesz a premiére! — nyugtatta meg Faludi Miklós a szerzőt.

— De éppen azt akarom mondani, hogy — technikai okokból — jobbnak találnám, ha kitolnók a bemutató napját.

Erre dr. Komor, roppant komolyan, vette át a szót:

— Konstatálom, hogy maga a szerző állt el a szerződés rendelkezésétől!

Egy ideig évődtek e kérdés tárgyában, de csakhamar azt is konstatálták, hogy Lengyel Menyhért a legáldozatkészebb szerző: először Bródy Sándor „Medikus“-át engedte előbb előadni, most pedig a színház kevéért ő maga indítványozza az újabb halasztást.

Nem fogja megbánni ezt az előzékenységet sem ő, sem a közönség. A meglehetősen komplikált rendezésre így bőven jut idő. Mert hát a főszereplők mellett hetven-nyolcvan statisztát mozgatni a szinpadon, nem gyerekjáték.

Hát még a díszletek beállítása! Szóltam már a Berlinből jött dekorációkról, melyek Falus Elek tervei szerint készültek. Azt mondják, hogy látványosság számba mennek. Egy külön díszletmester jött velük Berlinből, hogy a felállításuk titkait megmagyarázza.

A német bácsit persze a szakmájába vágó magyar dolgok is érdekelték. Megnézte hát a „Proféta“ első felvonásának szalondiszetét is, mely idehaza készült, s melylyel éppen nem vallunk majd sérgyent.

Ebben a szalonban lesz a többiek közt, egy hatalmas kandalló, melyben igazi tűz ég. Olyan igazi tűz, hogy a földszint első soraiban szinte nekimelegednek az emberek.

A berlini díszletmester egy pillantást vetett a kandallóra és ravasz szembunyorítással mondta:

— Ah! Ezt Reinhardtól lesték el!

Mire Vig-beli kollégája sietett tiltakozni:

— Im Gegentheil!

És megmagyarázta a németnek, hogy öt év előtt, amikor Reinhardték itt vendég szerepeltek, a berlini Deutsches Theater igazgatója egy előadás-kor nagy érdeklődéssel látta a szinpadon lobogó tüzet s magával vitte a genialis magyar találmányt.

Grunner, a Vígsház fővilágosítója, az illuziót keltő szinpadai tűzek mestere. Aki például a „Tatárjárás“ frappáns hatású tábori tüzére emlékszik, bizonyára elismeréssel fogja a magyar mester nevét olvasni.

Itt említem meg Grunnernek egy másik elmés találmányát is: „Az ördög cimborája“ című darabban egy égő gyertyának pont végsőre kell sercegezve kialudni. A színházi emberek sokáig törték a fejüket, hogyan birkózzanak meg ezzel a nehéz feladattal! Mig végre Grunner kieszt egy olyan

készüléket, melylyel a gyertyát — a kulisszák mögül — lassanként lefelé lehet húzni, míg a kellő időben a gyertyatartó üregébe öntött vízben sercegezve kialszik.

— Lám — tréfálózott akkoriban Komor Gyula — ez a Grunner még az ördögnek is gyertyát gyújt!

— De el is oltja! — ríposztzott büszkén a fővilágosító.

Egy látszóves ur.

(*) A „Czigányszerelem“ századszor. Lehár Ferencz nagysikerű operetteje, a „Czigányszerelem“ ma érte el a századik előadását. A közönség, mint a darab minden eddigi előadásán, úgy most is zsufozásig megtöltötte a színház nézőterét s nem győzte eléggé ünnepelni a darab szerzőjét s az előadó művészeket.

(*) Éva. Ráth-Végh István, az Uránia tudományos színház kedvelt és sikereiben dus írója nagy tárgyi szeretettel írta meg az örök asszonyt: az Évá-t. Érdekesítő feldolgozása, a dolgok változatossága hatásosan hangzott fel az olvasó asztal mellől és a pompás képek, amelyek a vetítő vásznon megjelentek, kitűnő illusztrációkként feszült éberséggel koncentrálták a hallgatóság figyelmét. A sokszerepességben kábító asszony vonult fel szemünk előtt. Könnyelműsége, bosszúállása, hűtlensége, szerelme — mind-mind tudott, ismert szimptomák s mégis az ötletes feldolgozásban ujszerűleg hatott. — A bűnös asszony természetrajza minden oldalról megvilágítja lelkivilágát. Bemutatja a könnyelmű nőt, a boszuálló nőt, végigkísér az asszony pályáján a serdülés korától az anyaságig s mindonütt rámutat azokra a bűnökre, amelyekbe női mivolta szinte belekényszeríti az asszonyt. A hűtlen asszonyok történetében bemutatja azokat a büntetéseket, amelyekkel régen a hitvesi hűtlenséget büntették s szembeállítja ezzel a modern kor hűtlen asszonyát. Francesco de Rimini történetével fejezi be a felvonást, amelyet elsőrangú olasz művészek örökítették meg színes mozgóképekben. Igen érdekes a szerelmes asszonyról szóló fejezet. Az otthon zárt világában szerelmi élete ment volt a nagy hullámzásoktól. Mihelyt felszabadult, új veszedelmek vártak reá a szerelmi élet terén is. A szerző leírja az elhagyott leányt, a szerelmi öngyilkosokat és a kettős öngyilkosságokat. A felvonás zárójelene Pillangó kisasszony mozgóképe. Az asszony élete mozgóképekben, kellemes tenorban tartott szövegével a telt nézőtér őszinte tapsát érdemelte ki. Kétségtelen, hogy Ráth-Végh István kitűnő tolla az „Évá“-ban állandó vonzó műsordarabot szerzett az Urániának.

(*) Hangverseny. Fantasztikus, nagyképű hírek jártak Kreislert Frigyes előtt, megszülettek közömbös várakozásaink és a századik hatványra emelték igényeink szerény kitevőjét. Igen sokat vártunk és igen nagyot csalódtunk; a kielégülés művészi melegsége még a fagypontra is jóval alul maradt. Kreislert Frigyes közönséges átlag-hegedűs, bizonyos kellemetlen egyéni trükkökkel és sajtásággal megáldva. Bach preludiumát és E-dur gavotte-ját például teljesen elejtette; minden másodéves zeneakadémiai növendék több stílus-tartással, tisztább intonációval és őszintébb nobilitással játszotta el ezt a Bachot s általában Bachot. Haeneddel sem volt szerencsésebb; a D-dur szonátával teljesen csődöt mondott, dacára a közönség obligát lelkesedésének. A kis olasz nappelnél, a bájos antik csecebecséknel azonban egészen tisztába jöttünk vele és az ő művészi súlyával és dimenziójával. Ez édes, naiv ereklőklet, amelyekhez csak a legnagyobb nagyságoknak, a legszuverénebb zenei fejedelmeknek volna szabad nyulniok, keneset áhitattal markolta meg, pózok és nivótlanságok súlyestőjébe helyezte, úgy, hogy troubadour hangulat helyett egész egyszerűen komédiát csinált. Padre Martini finom andantinoja, Pugnani kellemesen felépített preludiuma és allegroja, Dittersdorf, Couperin és Tartini egy-egy poetikus opusza úgy hangzott az ő szintelen hegedűjén és szintelen felfogásában, mint egy csomó hamis és kusza hangjegy egymás mellé szórva. Az őstönös bensősége, a kiépített fiziognómiaja, az egész lelki élete hiányzik nála mindannak, ami az ő finyás,

Dr. Lambi, a varsói orvos-klinika igazgató-tanára, írja: „A természetes Ferencz József-keserűvizet az összes más hashajtószerke fölé helyezem mindazon esetekben, amikor arról van szó, hogy már kis adagokkal kell biztos hatást elérni!“ Gyógyszertárakban és fűszerkereskedésekben kapható. A szétküldési-Igazgatóság Budapestén.

meg nem érett, slendrián játékat többé és magasabb emelné, mint — pusztá játék. Az a szomorú körülmény, hogy a publikum az említett darabokat, valamint két jelentéktelen szerzeményét (Caprice viennois és Tambourin Chinois), Zarzycki mazurkáját, két elrontott alt-wien reminiscenzenciát és Paganini agyonjátzott 24. Capricét tüntető tétlenséggel fogadta, egyáltalán nem változtat azon a kétségbevonhatatlan és kétségbeeső valóságban, hogy Kreisler nem művész, nem érték és még mint primitiveskedő felújítónak sincs helye vagy jelentősége nagy szenzációk során. Annál kellemesebben tünt fel dr. Kallósné Renner Erzszi asszony, akinek mai szereplése egy komoly és szívesen látott ujságot reprezentál a mi rég megunt „közreműködőink“ siralmas listáján. Organuma iiszta és érzéki szépségű intonálása meglepően nyugodt és biztos, előadása pedig, amatőr voltát tekintve, kivételesen elegáns, fölényes és szimpátikus. Liszt Loreley-ével mutatkozott be és bármily sokszor is van alkalmá a közönségnek ezt a dalt hallania, ezáltal mégis új szépségeket fedezhetünk fel benne és egészen egyéni bájjal és diszkrét melankóliával tudta a művésznő behinteni. Minden póz és minden zökkenő nélkül élvezhetjük többi számaát is: Strauss Allerseelejét, Delibes kedves Bonjour Suzon-ját és egy elragadó bergerette-et (Maman, dites moi), amelyek mindegyikét egyforma készséggel, az átérés és feldolgozás pompás befejezéssel adta elő, a publikum forró tetszése és egy új szenzáció mámore közepette. Virág és ismétlés bőven kijárt a művésznőnek és Kreisler álvirtuozkodása után valósággal kivirágzott az ő egyszerű, nemes, kulturával telített művészte.

(k. m.)

(*) Pintér Pál hangversenye. A kiváló cimbalomművész, aki már külföldön is szép sikereket szerzett, ma délután az Urániában mutatta be pompás művészetét. Egy csomó szebbnél-szebb magyar dalt és egy pár műdalt mutatott be, sok tudással, finomsággal és energiával adván vissza minden egyes mű intím szépségeit. Taps, virág kísért minden számot, lelkes publikuma alig akart felhagyni a tetszés spontán kifejezéseivel; a közreműködők: Fehér Imre és egy névtelen urhölgy szintén igen barátságos fogadtatásban részesültek. A színház egészen megtelt.

(*) A Nemzeti Színház ujdonsága. A Nemzeti Színház legközelebbi bemutató-előadása a jövő hét péntekjén, február 24-én lesz, amikor először kerül színi Pék Gyula új történeti színműve, a „Drághy Éva“. A Nemzeti Színház fényes kiállításban és elsőrendű szereposztásban hozza színi az ujdonságot, amelynek czimszerepét P. Márkus Emilia fogja kreálni, a többi főszerepet pedig Jászai Mari, S. Fáy Szeréna, Beregi Oszkár, Szalay, Bakó, Pálfi, Hajdu József, Horváth Zoltán és Garamszeghy játszzák. Az ujdonság második előadása a jövő hét szombatján, a harmadik pedig vasárnap este lesz.

(*) A Magyar Színház ujdonságai. A Magyar Színház igazgatósága már megállapította a közel jövőben színrekerülő darabok sorrendjét, amelynek elseje a jövő hét végén színrekerülő „Anatól“, Schnitzler híres darabja, a berlini Lessing-Theater és a bécsi Volkstheater ezidei legvonzóbb műsordarabja lesz. Utána Bartha Lajos „Parasztok“ cz. négyfelvonásos színművét adják, amelyet Bracco „Tökéletes szerelem“ című vígjátéka követ. A sőt Maeterlinck híres „Kék madár“-ja zárja be, amelynek április elsején lesz a bemutató előadása.

(*) A „Babuska“ bemutatója. A „Dollárkirálynő“ és „Az elvált asszony“ kiváló komponistájának, Fall Leonak legújabb műve, A „Babuska“ jövő hét esütörtökön, február 23-án kerül először színi a Király-Színházban. A vidám meséjű és kedves muzsikájú darabban Fedák Sári, Várady Ili, Harmath Ilona, Király, Rátkay, Németh és Latabár játszzák a főszerepeket.

(*) **Népopera.** Márkus Dezső, az őszszel megnyíló Népopera igazgatója — mint a bécsi lapokban olvassuk — színháza első karmesterévé Grosskopf Jánost, a bécsi Volksoper magyar születésű kiváló karmesterét szerződtette.

(*) **„A bilincsek“ bemutatója.** Rendkívül nagy érdeklődés mutatkozik a „Bilincsek“ négyfelvonásos katonadráma szombati bemutatója iránt. Az elejétől-végig érdekfeszítő ujdonság a porosz zsidó katonatisztek helyzetét rajzolja élethűen megirt gyönyörű jelenetekben. Reichenbach-Hermann, a „Bilincsek“ szerzője, a darabjával egy csapásra a német színműírók legelső közé emelkedett s e szenzáción darabja „Ketten“ cím alatt két év óta dominálja a német és osztrák drámai színpadok műsorát. A darab hatásos főszerepeit Feld Zsigmond igazgató, Hidy Irén, Veszpréminé, Földes, Fekete, Kabok és Szalay játszzák. Vasárnap délután mérsékelt helyárakkal Kúry Klárával a női főszerepben „A halhatatlan lump“ kerül színre.

(*) **Eldölt pályázat.** Az Országos Magyar Iparművészeti Társulat bíráló-bizottsága tegnap tartott ülésén döntött a vászonból és lendamasztból szőtt abroszok, asztalkendők és törülközők min-táira kiírt pályázatról. Beérkezett 60 pályázótól összesen 66 pályamunka. A bizottság a 400 koronás első díjat *Orkényi István* és *Szendői Dezső* iparművészeknek, a 200 koronás második díjat *Schulek Ilona* rajztanárnőnek ítélte oda, továbbá megválasztotta 200 koronáért *Meyer Antal* tanár, 100—100 koronáért pedig *Lakatos Arthur* tanár, *Pesthy Margit* rajztanítónő, *Járó Imre* és *Bárany Nándor* iparművészek pályamunkáit. A bizottság örömmel állapította meg, hogy a pályázat egy a pályamunkák számát, mint művészi színvonalát tekintve teljes sikerrel járt.

(*) **Az ideji színeskönyvgyűlés.** Az Országos Színeskönyvgyűlés ideji közgyűlését márczius hó 21., 22. és 23-ik napjain tartja meg. Az egyes színeskönyvtársulatokhoz elküldötte már a központi iroda a felszólítást a közgyűlési képviselők megválasztása dolgában.

(*) **A VIII. filharmoniai est.** Szerdán, február 15-én este fél 8 órakor lesz a Vigadóban a VIII. filharmoniai hangverseny *Kerner* vezetése alatt *Charles Cahier*-né cs. és kir. udvari operabékesnő közreműködésével.

Nyilttér.

Erőteljesen költöztek nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Fülembe cseng még a hegedűszó,

a bál pompásan sikerült. De félek, hogy nagyon föl voltam hevülve, mikor elmentünk s hogy holnap meg lesznek hűlve. Anna hez-on nekem mindjárt reggel egy doboz sodeni ásványpasztillát, csakis valódi Fáy-féle legyen, nem valami hasonló nevű utánzat. A Fáy-féle nem is engedi a hurutot kiütni s azt hiszem, most sem fog cserben hagyni. Egy doboz ára csak 1 korona 25 fillér.

Főképviselő Magyarországon és Ausztrián: W. Th. Guntzert, cs. és k. udv. szállító, Wien, IV/I. Grosse Neugasse 17.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM

* **A Társadalomtudományi Társaság** ma este Yelovás-ülést tartott, amely alkalommal az eugenetika kérdéseire vonatkozó előadás-sorozat harmadik előadását nagyszámu hallgatóság előtt tartotta meg dr. Fülöp Zsigmond „Az eugenetika követelése és korunk társadalmi viszonyai“ címmel. Az előadó mindenekelőtt megállapította, hogy a kulturmennyiség testileg és szellemileg a degenerálódás útján halad. Ezután annak a nézetének adott kifejezést, hogy e cizélok a mai társadalmi rend keretén belül alig lehet megvalósítani s főbb vonásokban kijelölte, hogy mily irányokban kell e társadalmi rendnek ama cizélok érdekében átalakulnia. E szempontból röviden érintette a házasság mai formáját, a jövedelem-elosztás kérdését, az állami beavatkozás, vagy társadalmi agitáció propagálását s végül egy új etikának illetve társadalmi morálnak a szükségességét, amely necsak a kortársakra, hanem a jövő nemzedékekre is tekintettel legyen. A hallgatóság nagy tetszéssel fogadta az előadást.

Mulatságok.

*) **Képviselők piknikje.** A képviselők piknikje, amelyről már hírt adtunk, e hónap 26-án lesz. Minden képviselőnek jogában áll magát és családtagjait előjegyeztetni és még egy családot és tánczosokat meghívni. A részvételi díj személyenként 25 korona. Előjegyezni lehet Orczy Dezső képviselőházi titkárnál.

*) **A Müegyetemi Evezős Klub** zártkörű táncestélyét február 24-én, pénteken tartja meg a Mérnök- és Építész Egylet helyiségeiben (IV., Reáltanoda-u 13-15. sz.) A rendezőség a meghívókat most küldi szét. Tekintettel az eddigi nagy érdeklődésre, előjegyzéseket már nem fogad el a rendezőség. Jegyek elővélthetők naponta d. e. 11 órától 1-ig a rendezői irodában a borítékos meghívók előmutatása ellenében (Müegyetem, Központi épület, fld. 55. sz.)

*) **Szücsök bálja.** A szücsök és sapkásiparosok cizdei nagyszabásu bálja, amelyet a Lloyd-disztermében tartanak meg e hó 25-én, mesze felül fog emelkedni a rendes iparosbálók méretein és az ideji farsang nagy elite-báljai mellé fog sorakozni. Már eddig is kétszer annyian váltották meg jegyüket, mint tavaly és az ország minden részéből, valamint Bécsből is, sokan jönnek el a mulatságra. A nagysikerűnek ígérkező bált megelőző hangversenyen a Király-Színház és a m. kir. Operaház elsőrendű tagjai fognak közreműködni. Maradandó becsü meglepetés lesz a drága, valódi szörméből készült tánczrend is, amelyvel a rendezőség fog a bálon megjelenő hölgyeknek kedveskedni. A meghívókra igényt tartók a bálrodába (Rákóczi-ut 6. sz.) cizmezhetik kérésüket, ahol a hangversenyre szóló ülőhelyek a jelentkezés sorrendjében adatkak ki.

*) **A székesfővárosi vendéglősök és koresmárosok** márczius hó 6-án a Vigadó összes termében nagyszabásu vendéglős-bált rendeznek, mely iránt a fővárosban nagy az érdeklődés.

*) **A Budapesti Közművelődési Egyesület** e hó 18-án a Redlich Vigadó (Lajos-u. 99.) összes termében művészestélyt és táncmulatságot rendez.

*) **A Budapesti Székesfővárosi VIII. ker. Községi Felső Keresk. Iskola Volt Tanítványainak Szövetsége** folyó hó 12-én a Demokrata Kör disztermében nagysikerű matinéet rendezet, nagyszámu díszes közönség jelenlétében. A szereplők közül Blau Jolánka, Quittner Annuska, Pártos Ibolyka, Szirmai István, Rákos Ödön óriási tetszést arattak. A jól begyakorolt zenekar Csorvenka Károly tanár érdemei. A matinéen megjelent többek között dr. Schaack Béla kir. főigazgató is.

Báli naptár.

Február 17. Országos Kaszinó bálja.
 „ 18. Gyermekbál a tisztí kaszinóban.
 „ Vasutas jelműbál a Vigadóban.
 „ Budapesti aranyművészek táncestélye az Ugyvéló Kamarában.
 „ Az „Athenaeum dalkör“ bálja a kath. körben.

FŐVÁROS.

*) **Milliók beruházások.** A főváros nagyszabásu beruházások előtt áll. E beruházások megvitására ült ma össze dr. Bárczy István polgármester elnöklésével a főváros tanácsa. Az értekezleten az ügyosztályok vezetői előterjesztették programjaikat. Szóba került ezzel kapcsolatban a felveendő nagy kölcsön ügye is, amely legközelebb aktuálissá válik. A kölcsönprogramot a főváros még 1909-ben állapította meg s akkor kétszázhetven millió korona szükségletet mutatott ki. Azóta a programot egyes tételeit végrehajtották, mások fölöslegessé lettek, viszont új szükségletek jelentkeztek. Ezeket vitatta meg ma a tanács, mert hozzá akarnak látni az új nagy kölcsön felvételéhez, mivel a folyószámlakölcsön májusban lejár. Végleges megállapodásra nem jutottak, hanem felhívták a pénzügyi osztályt, hogy a ma bejelentett szükségletek alapján állítsa össze az új programot s terjessze a tanács elé.

*) **A közlekedés olcsóbbá tétele.** Mint ismeretes, a Magyar Élelmiszer Részvénytársaság beadványt adott be a főváros tanácsához, amelyben arra vállalkozik, hogy hűtőházának és az ekörül levő telkeinek felhasználásával az élelmiszerpiacot központosítja. A közlekedési ügyosztály azonban, amint azt velünk a legilletékesebb helyről közlik, nem szándékozik most ezzel a beadvánnyal foglalkozni. Oka ennek az, hogy az ügyosztály, illetve annak vezetője, Folkusházy Lajos tanácsos, egy programon dolgozik, amely az összes, a közlekedést érdeklő kérdéseket — így természetesen a beadványban érintett kérdéseket is — fel fogja ölelni. Majd, ha az ügyosztályi előterjesztés elkészül, fogja az ügyosztály az említett beadványra a maga észrevételeit megtenni.

*) **A Tattersall.** A Tattersall házi kezelésére kiküldött bizottság ma délelőtt *Folkusházy* Lajos tanácsos elnöklésével ülést tartott, amelynek előadója *Gruber Henrik* állatorvos volt. A napirend egyes jelentéktlenebb pontjainak letárgyalása után a bizottság az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek azzal az átiratával foglalkozott, amelyben az egyesület értesíti a fővárost, hogy amennyiben közzötte és a főváros között felmerült vitás ügyben egyezség nem jönne létre, nem lenne abban a helyzetben, hogy a luxulóvásár zsürijébe tagokat nevezzen meg. A bizottság *Luczenbacher Miklós*, *Somsich Andor*, dr. *Salgó József* és *Gál Béla*, a Tattersall igazgatójának hozzászólása után úgy határozott, hogy tekintettel a luxulóvásárok ügyének elintézetlen voltára, felkéri az egyesületet, hogy a legközelebbi vásárra a zsüri tagjait még küldje ki. Az Urlovasok Szövetkezetének májusban tartandó díjlovaglása és díjgratálására a bizottság a Tattersallnak ingyen való átengedését és a szokásos ezer korona tiszteletdíj kiadását javasolja a tanácsnak. Bejelentette az előadó, hogy a Tattersalli jégpályára a főváros tiszviselőinek a 30 százalékos kedvezménytel adtak ki jegyeket. Bejelentette továbbá, hogy a Tattersalli nagycsarnok tatarozása befejeződött. A bizottság mind a két bejelentést tudomásul vette. A márczius 27., 28. és 29-én tartandó luxulóvásárra az összes előkészületeket megtették és a bizottság ezzel kapcsolatban azt javasolta, hogy a vásár díjtárgyainak beszerzésével az ügyosztályt bízzák meg. Elhatározta a bizottság azt is, hogy e vásár céljaira a földmívelésügyi minisztertől is díjakat kérjenek és hogy felkéri a minisztert, hogy az állami ménestekből eladásra kerülő lovak árverését, mint eddig is, ez évben is a Tattersallban tartsa meg.

*) **Uj népkonyha.** Néhány emberbarát, élükön *Bárczy* Istvánné polgármester felesége és ráczalmási *Paizs* Gyulánéval mozgalmat indított, hogy a VII. kerület külső részében szegény gyermekek részére ingyenes népkonyhát állíthasson fel. A VII. kerületi Külső Közjótékonsági Egyesület február 20-án, hétfőn este 5 órakor nyitja meg ünnepélyesen a Murányi-utcazi elemi iskolában felállított népkonyháját. A népkonyhában teljesen ingyen kapnak meleg ételt azok a szegény gyermekek, akiknek szülei egész napon át dolgoznak és nem tudnak gondoskodni gyermekeikről. A népkonyha megnyitására vendégeket szivesen lát az egyesület és kéri a nagyközönséget, hogy adományait vagy *Bárczy* Istvánnéhoz, vagy ráczalmási *Paizs* Gyuláné elnökhöz (VII., Thököly-ut 67. szám) alá juttassák.

*) **Az új szénrakodó utja.** A Máv. igazgatósága tudvalevően a szénraktárakat a nyugati pályaudvarból Angyalföldre helyezte át. A tanács most elrendelte, hogy az új szénraktárakhoz vívő utakat 525.000 korona költséggel megépíti.

*) **Árlejtés.** A főváros tanácsa árlejtést hirdet a Frangepán-utcazi városi bérház, továbbá a III. ker. Kisczelli-uti és V. Pannónia-utcazi iskolák vízvezeték és esatornázási szerelő munkáira. Az ajánlatokat e hó 28-ikáig kell benyújtani dr. Wildner Ödön tanácsjegyzőnél, akinél bővebb felvilágosítás is kapható.

*) **Utezaai órák.** A tanács legutóbb tartott ülésén elhatározta, hogy a nyilvános órák fölállítását és kezelését nem végzi házi üzemen, hanem megbizsa a Telefon Hírmondó vállalatot, amelynek nyilvános órák fölállítására már miniszteri engedelmé van, hogy a fővárosi hivatalokban ötven, közterületen pedig harmincz órát állíttson föl. A harmincz óra közül tízet épületek homlokzatán, tízet kandelaberekben helyeznek el, tíz pedig toronyóra lesz.

SZÉN Koks, Briket, Antracit
 ■■■ szükségletét ■■■
 a pontos szállítás érdekében KÉSŐBBI HATAR-
 IDŐKRE, MÁR MOST feladni kérem.

RADNAY KÁROLY

Budapest, Nagymező-utca 43. I. em.
 Telefon 164, 75—26, 26—27. Szégyenyelm: ANTRACIT Budapes

TANÜGY.

A kereskedelmi szakiskolai tanárok Balogh államtitkáránál. A Kereskedelmi Szakiskolai Tanárok Országos Egyesülete Trautman Henrik vezetésével tegnap délután tisztelgett dr. Balogh Jenő államtitkáránál. A küldöttség szóoka, mint a matikárt, kinek figyelmét felhívta a felső kereskedelmi kultúra új vezérferiát üdvözölte az államtitkárt, kinek figyelmét felhívta a felső kereskedelmi oktatás és tanárképzés reformjának előzékeny hatatlan szükségességére, a fizetésrendezés sérelmeire. Kérte az államtitkárt, hogy az igazgatók és tanárok lülön státuszok osztásának be, hogy a tanári státus egyharmada kerüljön a VII. osztályba. Az államtitkár megköszönte az üdvözlést s megígérte, hogy a kereskedelmi szakoktatást s a tanárok anyagi érdekei iránt a legmagyobb érdeklődéssel és jóindulattal fog mindenkor viselkedni.

Uj főgimnázium. Szekszárd város képviselőtestülete a legutóbb tartott közgyűlésén elhatározta, hogy új főgimnáziumot és internátust építenek. A közgyűlés Szentkirályi Mihály rendőrkapitány fegyelmi ügyében hozza intézett interpellációra adott válaszában nem vették tudomásul és elhatározták az ügynek napirendre tüzését.

A temesvári oláh iskola botránya. Temesvári köznevelési bizottsági ülésén — mint Temesvárról jelentik — a tanfelügyelő beszámolt a temesvári községi iskolánál észlelt botrányos állapotokról. A tantestület itt teljesen elhanyagolja kötelességét, az iskola növendékei túlnyomólag mint *analfabéták* kerülnek ki az iskolából és nemcsak hogy magyarul, de oláh anyanyelvükön se tudnak írni, olvasni. A tanítóknak hiányos az előképzettségük, az iskolán kívül lealacsonyítják a tanító tekintélyét, hogy korcsmáznak és a parasztokkal kártyáznak. Molnár József tanfelügyelő nyugdíjba kényszerítette az iskola igazgatóját, s most indítványára a bizottság Petku Traján, Jonezku János és Boronka Lukácsia tanítók ellen elrendelte a fegyelmi eljárást.

Felhívás. A debreczeni felsőkereskedelmi iskola igazgatója felkéri mindazokat, akik ebben az iskolában tettek értséget, hogy jelenlegi foglalkozásukról, állásukról öt mielőbb értesítsék. Akik időközben nevüket megmagyarosították, mostani nevükkel együtt eredeti nevüket is megírni sziveskedjenek.

KÖZIGAZGATÁS.

Az agyondolgoztatott jegyző.

Ismét van egy országra szóló jegyzői botrány.

Pár hete végigjárta a lapokat, hogy Zieger Ferencz, somogy megyei görgetegi körjegyző elhagyta hivatalát, ismeretlen helyre távozott, sőt valószínűleg öngyilkosságot követett el, mert, amint hozzátették: megvizsgálták a hivatalát és ott sok szabálytalanságnak jöttek a nyomára.

Most aztán kiderült, hogy Zieger Ferencz nem bűnös, hanem áldozat, áldozata a közigazgatás fenyegető esődjének.

Zieger ugyanis 15 év óta jegyzője Rinyaszentkirály, Görgeteg és Kuntelep községeknek. Három éve beteg lett és a Lukácsfürdő iszapija hozott neki némi gyógyulást. De azóta mindegyre fokozódott eszaki bántalmából származó idegessége. Rendszerezített segédjegyzői állást a községében nincs. Csak silányan díjazott kisegítő munkáját adnak a községek. Az utóbbi időben azonban mindig züllött egyéneket kapott irodájába. Ily körülmények közt utóbb már közel volt a kétségbeeséshez, mert irodáját nem tarthatta rendben. Már foglalkozott a gondolatokkal, hogy nyugdíjaztatja magát és városba megy, — hol szép és tisztá irodai dolgozataival talál majd foglalkozást, — melynek jövedelme kiegészíteni fogja majd nyugdíját. Csak a májust akarta bevárni, hogy még egy korpólékkal szaporodjon nyugdíj ésszege. De jött az irodavizsgálat, mely hanyagságot, mulasztásokat talált. Ez annyira fokozta idegességét, hogy fejét vesztve, szó nélkül elhagyta hivatalát. Miálta előidézte hivatalától való fölfüggesztését, ami csak azért történt, mert hivatalából bejelentés nélkül távozott. E fölfüggesztés volt a zaklatott életü ember kálváriájának betetőzése, amiből szerencsétlen öngyil-

kossági kísérlete és az ezt követő hamis hírek egész áradata fakadt. Szóval Zieger soha életében nem követett el semmi kifogásolni valót, hanem egyszerűen agyondolgozta magát, félig beleörült a munkába s mikor már nem bírta — akkor megszökött — nem a büntetés elől, melyről szó sem lehetett, hanem általában az emberek elől. Most már, hogy tul van a veszélyen, csak idő kérdése, hogy visszahelyezik hivatalába, kérdés azonban, kibírja-e újból az idegölő munkát?

Sopron vármegye törvényhatósági bizottsága dr. Baán Eadre főispán elnöklésével ma tartott ülésén a győr—sopron—ebenfurti vasut államostásának kérdése került szóba. Az államostásnál nagyobb súlyt fektetnek arra, hogy a személykocsikat szaporítsák. A megye 50.000 K-val hajlandó hozzájárulni a Pálhegyen létesítendő bazaltbányához. A vármegye a lovassági laktanya mellett elterülő üres telkeket átengedi a városnak közútlakokra. — Végre elhatározta a közgyűlés, hogy fejr az országgyűléshez, hogy a 10.000 lakosságon aluli rendezett tanácsú városok polgármesterei ne legyenek képesítéshez kötve. A közgyűlés tiltakozott a Lajta folyónak osztrák részről való elvezetése, valamint a soproni kereskedelmi és iparkamra kettő választatása ellen.

Menekülés a gyámság alól. Több vármegye módjára Szüts Jenő alispán felhívta Fejérmegye községeit, hogy költségelirányzatukba vegyenek fel bizonyos összeget tartalék-alapul, nehogy minden csekélységért a miniszteriumhoz kelljen fordulni.

Kétmillió meddő befektetés. Marosvásárhelyen nagy felháborodást keltett, hogy a város törvényhatósági bizottsága újra két millió kölcsön felvételét határozta el, amit nagyobb részben olyan dolgokra fogna fordítani, melyből Marosvásárhely városának kevés haszna lesz. A városi tanács ház építési költsége 200.000 korona tulkiadást mutat, azonkívül tartalékalapot kellett teremteni. A javaslat szerint a kölcsön szükségai: 1. Huszárlaktanya építésére. 2. Utáslaktanya építésére. 3. Rendőrlaktanya építésére. 4. Téglyagyár építésére. 5. A katonai gyakorlóter (Mészáros-rét) megváltására. 6. Az új tanásház építési többlet költségeinek fedezésére — és végül 7. Egy 400.000 koronás tartalékalap létesítésére.

Marostordai állapotok. Marosvásárhelyről jelentik: Dr. Vargha Lajos rendőrfőkapitány, akit a városi törvényhatóság még decemberben fölfüggesztett állásától s ellene fegyelmi megelőző vizsgálatot rendelt el, főlebbezással élt és a belügyminiszterhez intézett terjedelmes beadványában többek közt azt mondta, hogy azért függesztette föl az Erődy-ellenes törvényhatóság, mert a volt főispán rendeleteit végrehajtotta és nem vett részt a városi tisztikarnak Erődy ellen irányuló állásfoglalásában. A törvényhatóság tegnapi közgyűlésén felolvasták egész terjedelmében Vargha főlebbezését és ellene a főlebbezésben foglalt rágalmaknak minősítet állítások miatt titkos szavazással újabb fegyelmi vizsgálatot rendeltek el.

EGYESÜLETEK.

(—) **Béke-est.** A Magyar Békeegyesület a béke eszméje és a békeozgalom ismertetése és terjesztése céljából vasárnap, február hó 19-án, este fél 6 órakor béke-estélyt rendez. Az est műsora a következő: 1. Elnöki megnyitó, tartja Giesswein Sándor kanonok orsz. képviselő, a Békeegyesület elnöke. 2. A külföldi békeozgalmakról, angolul előadja: Cooper Oakley. 3. Költemények, elmondja Beregi Oszkár, a Nemzeti Színház tagja. 4. A béke a szívekben és az elmékben, elmondja: dr. Kemény Ferencz igazgató. 5. Dalok, énekl: Ch. Révi Aurélie. Az előadás az Egyesület Szentkirályi-uteza 28-a. szám alatti dísztermében lesz megtartva. Belépődij nincsen. Vendégeket szivesen látnak. Az előadást a Vadászkiirt-szálló fehértermében társasvácsora követi.

KULCSÁR SÁNDOR

Bronzáru- és csillárgyár

világító testek légszusz., aczetylen- és vlamos világításra.

Budapest, VI., Dessozffy-utca 9-11.

Olcsó gyári árak. Telefon 25-44.

TÖRVÉNYSZÉK!

§ **Porzolt Kálmán sajtópöre.** A „Pesti Futár” egyik számában Porzolt Kálmán írt azzal vádolta meg, hogy 1904-ben, mint a Fővárosi Múzeum és Könyvtár-Egyesület volt előadó titkára, három takarékkönyvet, összesen 8000 korona értékben elsikkasztott. Erre a vádra Porzolt Kálmán egy esti levélben felelt és ebben sértésekkel illette Nadas Sándor és Jób Danielt. Nadas Sándor és Jób Danielt erre rágalmazásért pört indított Porzolt Kálmán ellen. Ezt a pört ma tárgyalta a budapesti büntető törvényszék Füzesséry bíró elnöklésével. A vádlottat dr. Hets Béla ügyvéd védte, a panaszosokat dr. Fuchs Jenő és dr. Zboray Miklós képviselték. A tárgyalás elején az egyik felolvasta az inkriminált cikket s megkérdezte a vádlottat, hogy fenntartja-e a benne foglalt érő kifejezéseket. A vádlott kijelentette, hogy mindaddig fenntartja, amíg elégtételt nem kap azokért a támadásokért, melyek őt a „Pesti Futár” részéről érték. Dr. Zboray Jób képviselője kijelentette, hogy felének azokhoz a cikkekhez, melyek a Pesti Futárban megjelentek, semmi köze sincs s így nincs is módjában elégtételt adni a támadásokért.

Az elnök: Bizonyos összeköttetés van a két magánvádló közt, ennek az iratok közt nyoma van.

Porzolt: Jób ur kijelentette egy cikkben, hogy nincs semmi összeköttetésben a Pesti Futárral. De tanuim igazolni fogják, hogy igenis van összeköttetés. Most azonban kijelenti, hogy nem azonosítja magát a Pesti Futárban megjelent cikkekkel. Ha így áll a dolog, akkor magától értődők, hogy az én állásponatom velem szemben is megváltozik. Ha nem teszi magáévá a vádakot, akkor egyetlen egy szavam sem vonatkozik rá.

Jób: En azért jöttem ide, hogy a becsületesmet keressem. Előzetes nyilatkozatot tehát nem tehetek.

Dr. Hets Béla, a vádlott védője bizonyítani kívánja, hogy a „Pesti Futár” számos kifogástalan előéletű embert megrágalmazott s hogy ebből az ügyből kifolyólag fölkereste Porzoltné, hogy bizonyítékot szolgáltatson férje ellen. Dr. Zboray Miklós ezzel szemben kifejtette, hogy Jób nem azonosította magát a megjelent cikkekkel. Nem ellenzi a védő által betervezett tanuk kihallgatását.

Dr. Fuchs Jenő beleegyezik a bizonyításba. A bíróság elrendelte a valódiság bizonyítását. Elrendelte a „Pesti Hírlap” 1909. október 31-iki számában megjelent „Esti levél” fölolvását, valamint a „Pesti Futár” 1909. november 6-iki és 1909. november 13-án megjelent számaiban Porzoltól megjelent cikkek fölolvását. Elrendelte továbbá Porzoltné Gazi Mariska, Lengyel Menyhért és Raskay Ferencz kihallgatását.

Porzoltné előadja, hogy a „Taifun” egyik előadása alatt a kulisszák mögött beszélgetett Lengyel Menyhérrel és Jób Daniellel. Ez alkalommal Jób azt mondta neki, hogy Porzolttól ugyancsak kapott a „Pesti Hírlap” kritikájában. Azt mondta, hogy ő ugyan nem tördök vele, de Nadas nem fogja annyiban hagyni a dolgot. Elmondta azt is, hogy Nadas azt kérdezte tőle, hogy jó viszonyban van-e a férjével, mert ő adhatna a férje ellen adatokat.

Lengyel Menyhért azt vallja, hogy ez a beszélgetés tréfás hangon folyt. Arra nem emlékezik, hogy Jób mondotta volna a vádlott feleségének, hogy Nadas adatokat kér tőle a férje ellen. Raskay Ferencz arról tesz vallomást, hogy békülési kísérletek folytak a felek között.

Ezután a perbeszédre került a sor. A főmagánvádlók képviselői a vádlott szigorú megbüntetését, a védő fölmentését kér.

Porzolt maga is felszólalt s szenvedélyes hangon szolt arról, hogy az a vád nem igaz, amit Nadas róla állított a „Pesti Futár”-ban, hogy ő sikkasztott volna. Kéri a bíróságot, hogy ne ítélje el őt.

Ezután a bíróság meghozta az ítéletet, mely Porzolt Kálmánt a vád alól fölmentette. A megokolás szerint a bíróság ugy találta, hogy cikket jogos fölháborodásában írta meg a vádlott.

A főmagánvádlók az ítélet ellen főlebbezték.

§ **Ruthén diákok monstre pöre.** Óriási igaztottsági közepette kezdődött meg ma délelőtt a lembergi törvényszéken a végtárgyalás ama ruthén egyetemi hallgatók és egyéb diákok ellen, akik tavaly július 1-én a véres zavargásokot rendezték a lembergi egyetemen, mikor egy ruthén diák meghalt, két egyetemi hallgató súlyosan és tizenegyen könnyebben sebesültek meg. A végtárgyalás előreláthatólag hat hétig is el fog tartani. A 101 vádlott közül 37 egyetemi hallgató, 33 gimnáziumi tanuló, 20 volt egyetemi diák, 7 ipariskolai növendék, a többiek mindenféle hivatusuk. Az esküdtzéki termet rendezték be erre a monstre tárgyalásra és mivel a rendőrség zavargásoktól félt,

megszállotta a törvényszéki épületének környékét. Hetvenkét tanút idéztek be a tárgyalásra. A vádirat felolvasása után a vádlottak és a védők tüntetés granátát kivonultak a teremből, mert lengyel nyelven olvasták föl a vádiratot. A vádirat felolvasása után a törvényszék elhatározta, hogy a pör tárgyalását egyelőre a vádlottak távollétében folytatja. Amidőn a jegyző a vádirat ruthén nyelvű részéhez érkezett, a vádlottak és védők ismét megjelentek a teremben. Azonkívül két eddig meg nem jelent vádlott is jelentkezett. Délután 4 órakor a vádirat felolvasása véget ért. Tekintettel a holnapi görög katolikus ünnepre, a törvényszék az ukrániai diákok pörének folytatálagos tárgyalását csütörtökre halasztotta.

§ **Párbaajrás miatt körözött mérnök.** Ujlaki Nagy Árpád mérnök és Fiedler Kálmán joghallgató négy év előtt kardpárbaajt vvtak az Arlow-féle vívóteremben. A budapesti büntetőtörvényszék már több ízben kitűzte ennek a párbaajrásnak a főtárgyalását, de azt sohasem tarthatta meg, mert Ujlaki Nagy Árpád sohasem jelent meg. Mára is ki volt tűzve ez az ügy tárgyalásra, de dr. Madarassy elnök konstata, hogy Nagy Árpád jelenleg Brémában tartózkodik. A bíróság erre úgy határozott, hogy a mérnököt még egyszer megidézi a tárgyalásra, ha pedig nem jelenne meg, úgy szeméyleírásának körözését fogja elrendelni.

§ **Bünpártolás.** A „Neue Freie Presse“ annak idején sokat foglalkozott a magyarországi választójogi viszonyokkal és három évvel ezelőtt *Krisztoffy József* cikksorozatát irt a választói jog kiterjesztésének szükségességéről. Erre a cikksorozatra választott 1909. év őszén gróf *Esterházy Miklós* Mór, kifejtve, hogy az általános választói jog nagy veszelmeket rejt magában. A gróf cikkére azután reflektált a Népszava 1909. október havában „Öngyilkos gondolatok“ cím alatt. A cikk mélyen sértő támadásokat foglalt magában s ezekért gróf Esterházy rágalmazási sajtópört indított a Népszava ellen. A Népszava *Lőrinczy János* asztalossegédet nevezte meg a cikk szerzőjéül. Két hónappal ezelőtt *Lőrinczy* megjelent dr. *Zboray Miklósnál*, az Esterházy jogi képviselőjénél s kijelentette, hogy nem ő a cikk szerzője, őt a szocialdemokrata párt titkárságánál *Buchinger Manó* beszélte rá, hogy vállalja el a szerzőséget. Mára volt kitűzve ez ügyben a főtárgyalás a budapesti büntetőtörvényszék előtt *Mikovich* bíró elnöklete alatt. A tárgyalás megnyitása után *Zboray Miklós* felolvasta a vádlott nyilatkozatát és kijelentette, hogy *Lőrinczy* szemben áll a panasztól. Az ügyesség most *Buchinger* ellen fogja megindítani az eljárást bünpártolás miatt.

SPORT.

( ) **A Sirály Evezőegylet** tegnap tartotta meg téli helyiségében az évi rendes közgyűlést, melynek során az új tisztikart a következőképpen alakították meg: Elnök dr. *Oppler Emil*, alelnök *Wilsonian Zoltán*, titkár dr. *Jacoby Olivér*, művezető *Iványi Emil*, művezetőhelyettes dr. *Fuchs Jenő*, pénztáros *Kann Zsigmond*, ellenőr dr. *Schreyer Jenő*, gazda *Hertzka Rezső*, szertáros *Oppler Pál*, jegyző dr. *Mangold József*; a választmány tagjai lettek: dr. *Fodor István*, *Gellért Lajos*, dr. *Horát Lipót*, *Kánitz Géza*, dr. *Kann Sándor*, *Mauthner Alfréd*, dr. *Péher Ernő*, dr. *Péher Rezső*, dr. *Schön Nándor*, dr. *Schwartz Tibor*; az intézőbizottság tagjai: *Iványi Emil*, dr. *Fuchs Jenő*, dr. *Jacoby Olivér*. Szövetségi kiküldöttek: dr. *Oppler Emil*, *Wilsonian Zoltán*; számvizsgálók: *Kunstedter Andor*, *Strauss Pál*, *Tolnai Gyula*. A közgyűlést társasvacsora követte, amelyen a nagyszámban egybegyűlt tagok üdvözölték az újonnan megválasztott elnököt.

( ) **Vivás a MTK-ben.** A Magyar Testgyakorlók Köre vívószakosztálya február hónap 22-23-án tartja második házi versenyét a következő versenyszámokkal: 1. Minősítővívás kezdők számára. 2. Kard-handicap. 3. Tőrhandicap. Különös érdeklődésre a kardhandicap tarthat számot, melyben előreláthatólag 15-20 résztvevő lesz, akik közül főképp e verseny alapján lesz kiválasztva az a nyolcz vívó, aki a klub színeit a klubközi csapatversenyeken képviselni fogják.

( ) **Nemzetközi match a Millenárison.** Az idei szezon rendkívül sokat ígérően kezdődik. Elmult vasárnap FTC-MTC match volt a nap szenzációja s most vasárnap már egy nemzetközi mérkőzésben lesz sportközönségünknek része, amikor Bécsből a I. Vienna Football Club jőneví csapatát jön Budapestre, hogy erejét a Budapesti Torna Club csapatával összemérje.

( ) **Mezei futóbajnokság.** A Magyar Athletikai Szövetség 1911 márczius 25-én, szombaton délután 4 órakor, a versenyt egy héttel megelőzőleg közzétendő helyen rendezi Magyarország mezei futóbajnokságát a góf *Széchenyi Imre-vándordíjért*. Távoltság 12 kilométer.

KÖZGAZDASÁG.

A szivattyú-gyár reformja. Megirtuk már, hogy a *Budapesti Szivattyú- és Gépgyár R.-T.* igazgatósága a legutóbbi évek kedvezőtlen üzleti évein okulva, a gyár alapos reorganizálását és az ügyvezetés reformját határozta el. E célból az igazgatóság — amint megirtuk — *Kovács Miksa* ügyvezető igazgatónak és *Kardos Márk* cégvezetőnek fel is mondott s ezek már ki is váltak a gyár kötelékéből. Helyettük az igazgatóság új erők szerződtetését határozta el, akire nézve azonban még nem állapodtak meg véglegesen. Az utóbbi napokban erre vonatkozólag az a hír terjedt el, hogy az igazgatóság *Kaszab Aladárt*, a *Kaszab és Breuer* csavargyári cég belfagját hívta meg *vezérigazgatóul* és hogy ő fogja a társaság reformját keresztülni. Ez a hír azonban téves, *Kaszab Aladár* nem lesz a *szivattyú-gyár* vezérigazgatója, annál kevésbbé, mert hiszen saját nagy ipartelepének vezetése egész idejét leköti. Mindössze az igaz, hogy a legközelebbi közgyűlésen *Kaszab Aladárt* beválasztják a *Budapesti Szivattyú- és Gépgyár* igazgatóságába, ahol mint egyszerű igazgatósági tag a magaműszaki képzettségével bizonyára hasznos utmutatásokat fog nyújthatni a gyár reorganizálására. A gyár egyébként kedvező kilátásokkal néz a reformok elé, mert rendelkezkel jól el van látva, úgy hogy ha vezetése is megfelelő kezekbe kerül, csakhamar kiheverheti az utóbbi évek veszteségeit.

A gazdák és az örökösödési illeték reformja. A Magyar Gazdaszövetség *Daranyi Ignác* elnöklete alatt tartott igazgató-választmányi ülésének határozatából felterjesztést intézett *Lukács László* pénzügyminiszterhez a miniszternek az örökösödési illeték reformját illető törvényjavaslata tárgyában. A felterjesztés mindenekelőtt kimutatja, hogy az örökösödési és ezzel kapcsolatos átiratási illetékek kiszabásánál csakis a jelenleg alkalmazott kulus tartardó fenn a törvényszerű legkisebb érték megállapítása végett. E mellett a Gazdaszövetség a gazdasági politikai és társadalmi érdekek figyelembevételével, különösen szem előtt tartva, a törvényhozás szocialis irányzatát, arra kéri a minisztert, hogy ezen javaslat keretében állapítsa meg és iktassa törvénybe az illetékmentes minimumot, olyan esetekre, amidőn az örökösök egyenesági leszármazók, vagy a házastárs az örökös és a hagyaték tárgya 12 kat. holdon aluli mezőgazdasági ingatlan és a hozzá tartozó felszerelés, vagy házostályadó alá tartozó családi ház a háztartás továbbviteléhez szükséges ingóságokkal együtt.

Az Országos Iparbank tőkeemelése. Az Országos Iparbank Részvénytársaság ma tartotta *Nedeczky János* alelnök elnöklete alatt rendkívüli közgyűlést, amelyen egyhangulag elhatározták, hogy tekintettel az intézet ügykörének állandó s kiváló fejlődésére, a társaság 2 millió koronás alap-tőkéjét 5 millió koronára emelik fel. A közgyűlés a tőkeemelés keresztülvitelét a társaság igazgatóságára bízta, amely — mint értesülünk — már teljesen el is helyezte az új részvényeket. A közgyűlés azután, beválasztotta az igazgatóságba *Schönborn-Buchheim* grófot, akit a közgyűlést követő igazgatósági ülésen — amint mi azt már régebben jeleztük — a társaság elnökévé választották meg. A felügyelő-bizottságba pedig beválasztották *Rubner Adolf* főfelügyelőt.

A vegyészeti gyárosok és a Máv. A Magyar Vegyészeti Gyárosok Országos Egyesülete tegnap dr. *Helvey Tivadar* elnöklésével választmányi ülést tartott, amelyen szóba hozták azokat az illetékes helyen megnyilvánult kívánásokat, amelyek az áruhátszabások további felemelésének szükségét hangoztatják. *Bencs József* vezérigazgató, az egyesület alelnöke elismeri, hogy az államvasutak mostani pénzügyi helyzete nem éppen kedvező. Nézete szerint azonban az orvoslás módját nem a bevétel fokozásában kell keresni, mert ez jórészt a hazai ipari termelés versenyképességének megbénítására vezetne, hanem elsősorban a kiadások csökkentésére kellene komolyan gondolni. Midőn a jelenlegi kereskedelemügyi miniszter az *Oszták-Magyar Államvasut Társaság* magyarországi vonalait igazgatta, a vasut Közép-Európa egyik legjobban, mondhatni igazán kereskedelmi szellemben adminisztrált vasutja volt. Jelenleg pedig a máv. nem üzleti váladat módjára vezetetik. A magyar ipari testületek méltó feladatuknak tartják, hogy oly pozitív ja-

vaslatokkal járuljanak a kereskedelemügyi kormány elé, amelyek megvalósítása a máv. szervezétének egyszerűsítését és a kiadások csökkentését eredményezhetnék. Végül dr. *Kovold Emil* indítványára elhatározták, hogy az idei közgyűlést, amelynek napirendjére az elnökség és a választmány választását is kitűzték, márczius végén fogják megtartani.

A Leszámitoló Bank tőkezsaporítása. Pozitív fermát ölt végre a hír, hogy a Magyar Leszámitoló és Pénzváltóbank sem marad el a többi pénzintézetől a tőkezsaporítás terén. Egyik osztrák pénzintézet, a *Laenderbank*, mely a Leszámitolóbanknál bír nagyobb érdekelttséggel, most publikált üzleti jelentésében jelzi, hogy a Leszámitolóbanknál az alaptőkeemelés elkerülhetetlen a banküzlet folytonos fejlődésénél fogva, s a bank ipari vállalatai is megkivánják a tőkezsaporitást.

Az Oszták-Magyar Bank főtanácsának ülése. Az Oszták-Magyar Bank főtanácsa holnap, szerdán d. e. Budapesten ülést tart, melyen tárgyalni fogják a jegybank szabádmalmának ideiglenes meghosszabbításának kérdését is — és természetesen — örömmel tudomásul veszik azt. Itt jegyezzük meg, hogy a király megerősítette *Hatvany-Deutsch Béla* bárónak, a bank főtanácsosának négy évre szóló megválasztását.

Nines kamatlábleszállítás. A mult hét végén erősen tartotta magát a hit, hogy a német jegybank 4 és fél százalékról leszállítja rátáját 4 százalékra. A pénzpiacz helyzete azonban nem adott okot arra, hogy a német jegybank vezetősége mérsékelje a hivatalos kamatlábat. Ma a pénzpiacz sokkal feszültebb és Bécsben olyan drága a pénz, mint a mult hét elején. A magánkamatláb *Berlinben* és *Budapestben* is emelkedett, eőt a bécsi érdekeltségek a pesti piaczon keresik a pénz, ahol szintén nincs elegendő rendelkezésre, mert a médiócellátás is, s a folytonos alaptőke-felemelések tetemes összegű pénzt vonnak el a pénzpiaczról.

Az István-téglagyár közgyűlése. Az István-téglagyár r.-t. folyó hó 14-én tartotta meg *Székely Ferenc* elnöklete alatt 18-ik rendes közgyűlést. A közgyűlés az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentését jóváhagyta és elhatározta, hogy az értékesítési alapra fordított 24.000 K leírása után fennmaradt 106.011 K 54 fill. tiszta nyereségből az alapszabályszerű dotációk levonása után a 18. számú szelvényeknek egyenként 22 koronával (7½ százalék) leendő beváltására 88.000 korona fordítassék, 915 K 57 fill. pedig az új üzletvet számlájára vezetessék elő. A szelvényeket folyó hó 15-től kezdve a *Belvárosi Takarékpénztár r.-t.* (IV., Kigyó-tér 1.) váltja be. Ezután megejtette a közgyűlés az igazgatóság és felügyelő-bizottság megválasztását. Az alapszabályok értelmében lelépő igazgatók helyébe megválasztották igazgatósági tagokul: *Székely Ferenc*, *Roheim Samu*, *Sándor János*, dr. *Réthy Mór*, dr. *Leitner Adolf*, *mucsinyi dr. Wohl Lajos*, *Pártos Gyula*, ifj. *Székely Ignác*, *Békeffy Géza*, dr. *Héder Lajos* (új). Felügyelő-bizottsági tagokul dr. *Unger Bernát* elnök, *Szende Dávid*, *Vadnai Géza*, dr. *Sacher Lipót* választották meg.

Az Általános Bank közgyűlése. Agilisabb kisbankjaink egyike, az Általános Bank R.-T. ma tartotta meg XVI-ik rendes közgyűlést dr. *Fülöp Károly* elnöklete alatt. A közgyűlésen 39 részvényes 2851 részvény képviselőben jelent meg, akik az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentéseit tudomásul vették és elhatározták, hogy a 306.605 K 58 f-nyi nyereségből az alapszabályszerű levonások után 50.000 K a tartalékalap javára, 180.000 K 6 százalékos osztalékra (részvényenként 12 K), 5000 K a hivatalnoki segélyalapra fordítassék és a fennmaradó 18.578 K 24 fillér új számlára irassék elő. A felmentvény megadása után az alapszabályok 29. szakasza módosított és a felügyelő-bizottság tagjai újból megválasztották. Végül 30 választmányi tag választott meg és elhatározott, hogy a szelvények folyó hó 15-étől kezdve váltatnak be.

A Pesti Könyvnyomda Részvénytársaság ma délután tartotta évi rendes közgyűlést *Iovag Falk Zsigmond* udvari tanácsos elnöklésével. Elnök konstataja a közgyűlés határozatképességét, a jegyzőkönyv hitelesítésére *Löwenstein Béla* és dr. *Bródy Samu* részvényeseket kérte fel. Az évi jelentés felemliti, hogy az elmult esztendőben a nyomdaipar terén némi fellendülés volt tapasztalható. Ennek kedvező hatása mutatkozik az üzleteredményben. Az évi mérleg az üzleti költségek, leírások és adók levonása után 108.315 korona 80 fillér tiszta nyereséggel zárul. Az igazgatóság indítványozza, hogy a

jutalékok levonása és a tartalékalap gyarapítása után részvényenként 60 korona, mint 6 százalékos kamat és 100 korona, mint felülosztalék összesen 160 korona fizetessék, 18.601 korona 74 fillér új számlára irassék elő. A szelvényeket e hó 15-től lehet a Társaság pénztáránál beváltani. A közgyűlés a jelentést egyhangúlag elfogadta, a felmentvényt megadta, mire a közgyűlés véget ért.

Petroleum-kartel. Hetek óta tanácskoznak Bécsben a petróleumfinomítók, s a végleges megállapodás még mindig nem jött létre közöttük. Az ellentétek már majdnem elsimultak, s a héten már meg lesz az egységes ár. Eredetileg 1917-ig terveztek a kartelt, a végleges megállapodásban azonban tíz évre tolták ki a kartel érvényének hatályát. Annai szent igaz, hogy a kartel — a kiszivárgott hírek szerint — lényegesen drágítja a jelenlegi árakat. Minthogy azonban tíz évig maradnak az árak érvényben, az esetleges drágulás miatt emeltek a mostani árakat.

A magyar ipartörténet fejlesztése. A magyar ipartörténet tudományos irodalmának fejlesztésére az Országos Iparegyletben egy külön szakosztályt alapítottak. A szakosztály célja az ipartörténet művelése és az idevonatkozó tanulmányok értékesítése. Ebből a célból felkutatják a meglévő anyagot és azt összegyűjti. A már feldolgozott materiát könyvtárba gyűjti és erről bibliographiát állít össze; a még fel nem dolgozott nyers történeti anyagot megőrzi és állandóan nyilvántartja. Szervezi azt a munkát, amelynek feladata lesz egyes kismélt és fontos gazdaságtörténeti részletek kidolgozása, a szakosztály elnöke báró Kornfeld Móricz lett, míg előadókká Gelléri Mór és Sztudinka Ferenc választották meg.

Kinevezések az Országos Központi Takarékpénztárnál. A Magyar Országos Központi Takarékpénztár igazgatóságának ma tartott ülésén Kalliwoda Ferenc igazgató-helyettes igazgatóvá, Beck Lajos az értékpapírosztály főnöke, dr. Metzler Jenő a levelezési osztály főnöke, Soltész József a könyvelési osztály főnöke, dr. Török József jogtanácsos igazgató-helyettesekké, Appel Aurél az Erzsébet-Józsefvárosi fiók főnöke és dr. Vilsen Rudolf és Strassnitz Gyula főtisztviselők cégvezetőkké neveztettek ki.

Elmaradó kiállítás. A Magyar Vasművek és Gépgyárak Országos Egyesülete az ez évi március 11—12-ére tervezett országos tenyészállatvásárral kapcsolatosan a Tattersall-telepen gazdasági gépkiállítását szándékolta. Minthogy az Országos Magyar Gazdasági Egyesület a folyton terjedő száj- és körömfájás és különösen az e betegség folytán a legnagyobb mértékben gátolt állatforgalom miatt az idei tenyészállatvásár megtartásáról lemondott, a Magyar Vasművek és Gépgyárak Országos Egyesülete által tervezett mezőgazdasági gépkiállítás is elmarad, amiről a jelentkezőket külön is értesítették.

Kitüntetések a Kisbirtokosok Földhitelintézeténél. A király a közgazdaság terén, különösen pedig a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetének érdekében kifejtett sokévi sikeres működésük elismeréséért Uhl Sándornak, a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete igazgatóságának tagjának s az Első magyar iparbank nyugalmazott vezérigazgatójának a magyar királyi udvari tanácsosi címet, Foltin Pongrácznak, a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete igazgató-helyettesének a harmadosztályú vaskorona-rendet, dr. Bolváry Illésnek, ugyanez intézet főtítkárnak a királyi tanácsosi címet, mindhármuknak díjmentesen, végül Róck Györgynek, az említett intézet főpénztárnokának a Ferenc József-rend lovagkeresztjét adományozta.

Állami automobiljárat. Déváról jelentik: Ma érkezett le Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter leirata, melyben arról értesíti az államépítészeti hivatalt, hogy 1912-ben Déva—Brád—Abrudbánya vonalon személy- és postaszállító automobiljáratot létesít. A leirat nagy örömet keltett megyeszerte, mert Brád a megye központjából eddig csak kocsival volt megközelíthető.

A Viktória-gőzmalom közgyűlése. A Pesti Viktória-Gőzmalom ma délután tartotta évi rendes közgyűlést báró Herzog Péter elnöke alatt. Az évi jelentés szerint a lefolyt év sem volt minden tekintetben kedvező a malomiparra. Mindamellett a mérleg szép eredménnyel zárult. A tiszta haszon 719.868 korona 35 fillér. Az igazgatóság indítványozta a közgyűlésnek, hogy bő tartalékolások után részvényenként 40 koronát fizessenek osztalékul, amit a közgyűlés el is fogadott.

Orosz kölesön és berlini piacz. Az orosz kormány 500 millió rubel összegű kölcsönt akar felvenni s első sorban is 300 millió rubelt a berlini piaczon akart elhelyezni. Ez egyszer azonban Berlinben nem mutattak hajlandóságot az új orosz kölcsön felvételére, sőt újabb a külföldi papírokat nem szívesen látják a berlini tőzsdén. Legutóbb is, mikor egy tekintélyes amerikai vasut-papír berlini kottirozásáról volt szó, valóságos hírlapi esata indult meg a papír kiszorítására. Azzal indokolták magatartásukat a német piaczon, hogy ott olyan papírosok is kedvező fogadtatásra találhatnak, melyek otthon kevésbé keresettek. S míg a külföldi papírok körül mindig megfelelő üzlet fejlődik ott, addig saját értékeiket elhanyagolják. Azért előzte meg az új orosz államkölcsön elhelyezését ilyen szokatlan ellenséges hangulat, melyre az oroszok egyáltalában nem számítottak. Ez a kudarc, mely ily módon az oroszokat érte a berlini piacz részéről, korántsem kisebb, mint amelyben nekünk volt részünk annak idején a nagy kölcsön felvételekor a francia piacz miatt. Az orosz most valószínűleg párisi pénzt íránt fog érdeklődni, ahol mutatnak is hajlandóságot állampapírjaik befogadására.

Az idei tavaszi vásár. A Budapesti Árumintavásárok ügyvezetősége tegnap tartott ülésén örömmel vette tudomásul az igazgatóság jelentését, mely szerint a kereskedelemügyi miniszter az intézmény állandósítását méltányolva, az Iparcsarnok helyiségeit három egymásután következő év április havára boosította rendelkezésre, kikötvé, hogy a külföldi származású cikkek közül csak a hazánkban elő nem állított cikkek kerülhetnek bemutatásra, ezek is azonban csak magyar képviselő útján. Tudomásul vették, hogy az idei vásárra máris 400-nál több cég jelentkezett s hogy a vásár iránti érdeklődés egyre fokozódik s hogy az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés ezidei évi közgyűlését a vásár napjaiban tartja. Elhatározták, hogy több országos ipari és kereskedelmi szakegyületet felkérnek, hogy ezidei közgyűlésüket április hó 1—6-ika között, tehát a vásár tartama alatt tartassák és így remélhető, hogy e napok a magyar kereskedők gyülekező napjai lesznek a fővárosban.

Egybehívott közgyűlések.

(A zárjelben levő kelet azt jelenti, hogy a részvények deponálására ez az utolsó nap.)

Február 18. Hazai Bank rt. (r. k.) d. e. 12 óra (febr. 8.)

Pesti Magyar Kereskedelmi Bank (r. k.) d. u. 5 (február 15.)

Magyar Bank és Kereskedelmi r. t. (r. k.) d. u. 5 óra (február 10.)

Magyar Országos Közp. takp. (r. k.) d. u. 4 óra (február 15.)

Február 20. Salgótarjáni kőszénbánya r. t. (r. k.) d. e. 11 óra (február 11.)

Február 26. Magyar Villamossági r. t. (r. k.) d. e. 11 óra.

Március 18. Magyar Általános Hitelbank (tőkeemelés.)

ÜGYELJÜNK A VALÓDI PALMA KAUCSUK CIPOŠAROK VÉDJEGYÉRE.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonátőzsde.

Budapest, február 14.

A készáru-piaczon kifejezetten szilárd volt ma az irányzat. Csekély kínálattal szemben a malmok elég jó vételkedvet mutattak és mérsékeltlen jobb árakat is szívesen fizettek, az árubirtokosok azonban nagyon tartózkodók voltak, ami miatt aztán korlátolt maradt a forgalom. Mindössze mintegy 7000 q buza kelt el a tegnapiaknál 5—10 fillérral drágább árakon. A legdrágább eladási ár 12—12 és fél korona volt 79 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 11.60 korona 76 kilós felsőmagyarországi búzáért. Egyéb gabonaneműek közül a rozs 5 fillérral drágább, a tengeri tartott, a zab változatlan, az árpa szilárd. Forgalmomba került: 1400 q rozs 7.95—8.00 koronás árakon, 300 q zab 8.50—8.90 koronás árakon és 200 q tengeri 6 koronás áron. A határidőpiaczon a mai üzlet mindjárt megnyitáskor szilárdan és a tegnapi zárlatnál némileg magasabb jegyzésekkel indult meg. Kezdetben igen élénk vételkedvet mutatkozott, amely később átmenetileg gyöngült kissé, végre azonban újra rendkívül sürgős kereslet mutatkozott, minek folytán aztán igen élénk forgalom és izgatott hangulat mellett lényegesen emelkedtek az árfolyamok. Zárlatkor is igen szilárd maradt az irányzat. Az áprilisi buza 3 fillérral a tegnapi zárlaton fölüli 11.55 koronán indult, nyomban 11.57-ig emelkedett, aztán 11.54-ig gyöngült, majd ismét 11.71-re szökött föl és zárlatkor 11.70 koronán maradt. A tegnapi zárlatához viszonyítva, végeredményképpen ma az áprilisi buza 18 fillérral, a májusi buza 14 fillérral, az októberi buza 8 fillérral, az áprilisi rozs 10 fillérral, az áprilisi zab 2 fillérral, a májusi tengeri 1 fillérral emelkedett.

A készáru-üzlet jegyzéke a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilos	ára 100 kg.	kilos	ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	—	79	23.55—23.80
"	76	22.95—23.30	80	23.65—24.—
"	77	23.2—23.60	81	—
"	78	23.40—23.80	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	23.40—23.70
"	76	22.80—23.10	80	23.45—23.80
"	77	23.05—23.40	81	—
"	78	23.20—23.50	82	—
Pestvidéki	75	—	79	23.45—23.—
"	76	22.90—23.10	80	23.50—23.90
"	77	23.05—23.50	81	—
"	78	23.25—23.60	82	—
Bánsági	75	—	79	23.40—23.85
"	76	22.80—23.10	80	—
"	77	23.—23.35	81	—
"	78	23.25—23.50	82	—
Bácskai	75	—	79	—
"	76	22.90—23.25	80	—
"	77	23.15—23.50	81	—
"	78	23.40—23.70	82	—
Rozs I-rendű új	—	—	—	16.20—16.30
középmínőségű új	—	—	—	16.05—16.15
Árpa takarmány I-rendű	—	—	—	16.50—17.—
" II-rendű	—	—	—	15.90—16.40
Zab I-rendű	—	—	—	17.50—18.—
" II-rendű	—	—	—	17.10—17.40
Tengeri belföldi ó	—	—	—	—
" új	—	—	—	11.60—12.—

Kötetett:

Buza. Tiszavidéki: 100 q 80 k 24.15 K, 100 q 80 k 23.70 K, 750 q 79 k 24.25 K, 100 q 79 k 24.10 K, 200 q 79 k 24.20 K, 600 q 79 k 24.15 K, 100 q 79 k 24.10 K, 100 q 78.5 k 23.90 K, 150 q 78 k 24.10 K, 150 q 78 k 24.— K, 100 q 78 k 23.60 K felső, 400 q 78.5 k 23.85 K, 100 q 76.5 k 23.85 K, 225 q 77.5 k 23.70 K felső.

Fejérmegyei: 1200 q 79.2 k 24.20 K, 100 q 77.5 k 23.70 K.

Pestvidéki: 300 q 79 k 24.10 K, 150 q 79 k 24.10 K, 150 q 78.5 k 23.80 K, 100 q 78 k 24.10 K, 100 q 79 k 24.10 K, 100 q 78 k 24.— K, 100 q 78 k 23.70 K, 100 q 77.5 k 23.70 K, 500 q 77 k 23.75 K, 200 q 77 k 23.60 K, 100 q 76 k 23.40 K, 200 q 75 k 23.2 K.

Felsőmagyarországi: 200 q 76 k 23.30 K, 100 q 76 k 23.20 K.

Rozs: 550 q 16.— K, 100 q 16.— K, 200 q 16.— K, 100 q 15.95 K, 300 q 15.95 K kpf. pp., 100 q 15.90 K kpf. pp.

Zab: 100 q 17.80 K, 100 q 17.70 K, 100 q 17.— K kpf.
Tengeri: 200 q 12.— K.
Az árak 100 kilogrammonként, koronaértékben értendők.

A határidőpiacon kötöttet:

Délelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint) 1911-re:

Buza áprilisra	11.55—57—54—71—70
Buza májusra	11.35—36—34—46
Buza októberre	10.93—91—89—98
Rozs áprilisra	8.26—27—24—30
Tengeri májusra	5.79—77—81—79
Tengeri júliusra	6.00—00
Zab áprilisra	8.69—71—70

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Buza áprilisra	11.70—11.71
Buza májusra	11.46—11.47
Buza októberre	10.98—10.99
Rozs április	8.30—8.31
Tengeri májusra 1911-re	5.79—5.80
Zab áprilisra	8.70—8.71

Budapesti gabonaforgalom.

1911. február 12-től 1911. február 13-ig.

Érkezett Elszállított

m é t e r m á z s a

Buza	12836	—
Rozs	1014	—
Arpa	3745	—
Zab	698	101
Tengeri	2147	—
Liszt	10	8787
Korpa	—	2357

Értéktőzsde.

A mai előtőzsde buzdítás hiányában üzletelen, gyöngye volt. Nemcsak a nemzetközi, hanem a helyi értékek ára is lemorzsolódott. A rimamurányi részvény volt az egyedüli, amely bécsi vásárlás nyomán 1—2 koronával drágábban kelt el. A készáru-piacon a salgótarjáni részvény és az osztály-sorsjegy-részvény kissé drágábban, a többi változatlanul kelt el. A zárlat nyugodt volt. A déli tőzsde, bár Berlinből szilárd jelentés érkezett, helyi eladás nyomán lankadt. A nemzetközi piac értékeinek ára lemorzsolódott. A helyi piacon csak árengedménnyel lehetett eladni. A készáru-piac árnívója változatlan. A Ganz-féle részvény 30—40 koronával emelkedett. A járadékpiac gyöngye volt. A valuta és ércváltó változatlan. A sorsjegypiac üzletelen. A zárlat nyomott volt.

As előtőzsdén kötöttet: Magyar hitelrészvény 865.25—866.25, Osztrák hitel 675—675.75, Közúti vasút 772—772.50, Városi villamos 399—399.25, Államvasút 746.50, Jelzőlogbank 503—502.75, Salgótarjáni 675—677, Rimamurányi 675—677, Magyar bank 758.75—757.75, Budapesti takarékpénztár 456.50—457.25, Osztrák sorsjegy 1770—1785, Északmagyarországi kőszénbánya 383.50—385, Danubius 467, Magyar fegyvergyár 351—352, Spódiumgyár 183—184.

A déli tőzsdén kötöttet: Magyar hitelrészvény 865—865.25, Osztrák hitel 674.75—675, Osztrák és magyar államvasút 745, Városi villamos 398.50—399, Budapesti közúti 770.50—772, 4 százalékos koronajáradék 91.70—91.80, Jelzőlogbank 501—502, Magyar bank 756.50—758.50, Hazai bank 312.50, Leszámitóbank 600, Rimamurányi 685.50—686.50, Kereskedelmi bank 4058—4060, Ganz-féle vasöntő 4110—4140, Spódiumgyár 182.50—184.

As utőtőzsde üzletelen volt. Kötés csak elvettve jött létre. Kötöttet: Osztrák hitel, 674.25, Magyar bank 757.75—757.25.

Bécsi gabonátőzsde.

Bécs, február 14. (Saját tudósítónktól.) A hidegebb időjárás és a csekély forgalom következtében az irányzat némileg megszilárdult, és csak rozs volt 5—10 fillérrel drágább, egyéb cikkekben az árak változatlanok. Eladatott 77½ klg. buza 11.45 K Szerdahelyről.

Jegyzettett buza: Tiszavidéki 12.35—12.85, bánáti 12.05—12.50, székesfehérvári 12.05—12.45, mosoni és győri 11.65—12, felsőmagyarországi 11.65—12, déli vasúti 11.80—12, márcsföldi 11.30—11.65.

Rozs: Felsőmagyarországi 8.60—8.80, csepeli 8.55—8.75, pestmegyei 8.75—8.95, déli vasúti 8.60—8.85, különböző magyarországi 8.55—8.80, ausztriai 8.35—8.70.

Arpa: Morvaországi 10.15—10.60, márcsföldi 8.70—9.50, bécsvidéki 8.60—9.00, felsőmagyarországi 9—10, csepeli 8.75—9.50, győri 8.50—9.50, déli vasúti 8.70—9.25, északmagyarországi 8.80—9.50, maláta 8.40—8.75, takarmány 7.55—7.90.

Magyar tengeri 6.35—6.65, Cinquantin 7.95—8.50, Magyar zab 9.10—9.60, válogatott 9.50—9.90, románai 8.90—9.40.

Páratlan gyógyhatású

tüdőhurut, étvágytalanság és gyomorégés esetén a

Málnási Mária forrás.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, február 14. Tekintet nélkül a szilárd külföldi árjegyzésekre, az előtőzsde kedvetlen irányzattal nyílt meg, a forgalom csekély volt, az árfolyamok hanyatlottak, csak éppen salgótarjáni részvények emelkedtek némileg. Korlátok közt is alig volt üzlet a tegnapi árfolyamok mellett. Alpesi értékek helyi realizációk következtében jelentősen kevesebb árvesztést szenvedtek. A déli tőzsde megnyitásokor Skoda-részvények ismét javultak, egyébként a piac nyugodt és az árfolyamok változatlanok. A forgalom későbbi során Skoda-értékekben élénkség mutatkozott, de más értékekben üzlettelenség volt. Galicizai Kárpát-petroleum értékek hanyatlottak. Berlin szilárd irányzatot jelentett.

10 óra 45 perczkor: Osztrák hitel 675.25, Magyar hitel 867, Laenderbank 538.50, Union 62%, Államvasút 746.25, Déli vasút 113.75, Alpesi 783, Rimamurányi 676.25, Skoda 497.50, Török sorsjegy 257, Salgótarjáni 677, Galicizai Kárpát-petroleum 836.

1 óra 30 perczkor: Osztrák hitel 675, Magyar hitel 866, Anglo 328.25, Bankverein 564, Laenderbank 538, Union 638, Államvasút 745, Déli vasút 113.75, Buschtiehradi B. 1050, Dunagőzhajózás 1145, Alpesi 783.50, Rimamurányi 676, Orosz járadék 103.80, Török sorsjegy 257.56, Skoda 502.50, Galicizai Kárpát-petroleum 826.

Bécs, febr.14. (Magyar értékek zárlata), 4 százalékos aranyjáradék 111.45, Tiszai és szegedi kölcsön, sorsjegy 156.50, Magyar hitelbank részvény 865.20, Magyar leszámító és váltó részvény 600.—, Rimamurányi 675.45, Magyar ezukoripar 22.75, Adria hajózási részvénytársaság 504.—, Magyar koronajáradék 91.65, 4 százalékos magyar földteherm. kötvény 92.25, Magy. nyereim-köles. sorsjegy 221.25, Kassa-Oderbergi Vasútrészv. —, Magyar jelzálogbank 502.—, Magy. kereskedelmi bank 4050.—.

Bécs, febr.14. (Osztrák értékek zárlata), 4.2 százalékos papírjáradék 93.—, 4 százalékos osztrák arany járadék 115.60, 1860-as sorsjegy 162.75, Osztrák hitel sorsjegy —, Angol-osztrák bankrészvény 327.50, Bécsi Bankverein 563.40, Osztrák-magyar bank 1916.—, Déli vasút 113.50, Dunagőzhajózási r.t. 1147, Dohány részv. 366.50, Cs. k. arany (vert) 11.36, Német bankv. 117.32, Osztr. Lloyd 596.—, 4.2 szaz. ezüst jár. 93.00—97.05, Osztr. koronajáradék 92.93, 1864-es sorsj.306.—, Osztrák hitelintézeti részvény 674.—, Union-Band 637.—, Osztrák Laenderbank 537.25, Osztrák magyar államvasút 744.60, Elbevölgyi vasút —, Alpesi részvény 782.75, 20 frankos 19.02, Londoni váltóár 240.10, Lipótkohó 595.—, Török sorsjegy 257.35

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, február 14. (Értéktőzsde.) Az első üzletóra folyamán az itteni tőzsde változatlanul szilárd volt. Bánya- és bankértékeken kívül — utóbbiak közül a Deutsche Bank részvényei mintegy 1 százalékot nyertek — ma villamossági értékek is nagyobb figyelemben részesültek. Kanada-részvények iránt is, tekintettel a kedvező felévi kimutatásra, éhrem maradt az érdeklődés, míg orosz értékek folytatták csökkenő mozgalmukat. Gyöngébbek voltak továbbá a varsó-bécsi vasút részvényei realizációkra és gyémántértékek a Délnyugat-Afrikában fenyegető felkelés miatt. A további folyamatban realizációk általános gyöngülést vontak maguk után, amely alól csak Kanada-részvények tudták magukat kivonni s árfolyamukat megtartani. A harmadik üzletórán bányáértékek ismét csökkentek. Ettől tekintve az irányzat a magánkamatláb csökkenésére állandóbb volt. A készáru-piac ipari értékei egyenletlenek voltak. Napi pénz 3½ százalék és alább, magánkamatláb 27½ százalék.

Berlin, február 14. Zárlat. (Saját tudósítónktól) Zárlatkor jegyeztetik: 4.2 százalékos papírjáradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.80 osztrák hitelrészvény —, Déli vasút 20.30 orosz bankjegyek 216.70, 4 százalékos új orosz kölcsön 94.60, Discontó Commandit 196.60, Dinamittraszt 187.30, Harpeni 182.20 Unifikált török járadék 94.20, 4.2 százalékos ezüst jár. 93.10, 4 százalékos magyar aranyjáradék 93.90, Magyar kpronajáradék 92.—, Osztrák-magyar államvasút 157.40 Bécsi váltóár 851.50, Olasz járadék —, Ált. villamossági Edison 269.50, Golsenkircheni 203.10, Laurakohó 174.70.

Frankfurt, febr.14. Zárlat. 4.2 szaz.-os papírjáradék —, 4 szaz.-os osztr. ar.-jár. 98.90, Magy. ar.-jár. 99.10 Osztr. hitelint. részv. 213.—, Osztrák-magyar államvasút 157.28, Északnyugati vasút —, Bustiehradi vasút —, Londoni váltóár 204.37, Bécsi Bank-

verein 142.10, Villamos részvény —, 3 százalékos magyar aranykölcsön 77.50, 4.2 százalékos ezüstjáradék 97.25, Osztrák koronajáradék 93.45, Magyar koronajáradék 92.—, Osztrák-magyar bank 136.75, Déli vasút részvény 204.37, Elbevölgyi vasút —, Bécsi váltóár 851.65, Párisi váltóár 809.50, Union bankrészv. 160.—.

Hamburg, febr. 14. (Zárlat.) 4.2 százalékos ezüst járadék 96.80, 1860. sorsjegy 177.—, Déli vasút 20.30 4 százalékos aranyjáradék 98.30, Osztrák hitelrészvény 213.—, Osztrák-magyar államvasút 157.25, Olasz járadék 103.50, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 94.25.

London, febr. 14. Angol consol —.—.

Páris, febr. 14. (Zárlat.) 3 százalékos francia járadék 97.50, Osztr. aranyjáradék 101.—, Magyar arany járadék 96.30, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. evről 505.503¼ százalékos Olasz járadék 103.40, Déli vasút elsőbbségi kötv. 284.—, 5 százalékos marokkói járadék —, 4 százalékos 1890. román kötes. 98.60, 4 százalékos amort. románjár. 1905.—, 5 százalékos orosz járadék 105.50, 4 és fél százalékos 1909. orosz járadék 101.25, 4 százalékos spanyol jár. 95.30, 4 százalékos unifikált török jár. 94.25, Török sorsjegy 219.50, Török dohányrészvény 405.—, Osztrák földhitelintézet 1426, Osztrák Laenderbank 592.—, Magyar jelzálogbank 540.—, Banque de Paris 18.36, Banque Ottomane 705.—, Osztrák-magyar államvasút —, Déli vasút —, Meridionalvasút 673.—, Hartman gépgyár —, Rio Tinto 17.27, Sucerie d'Égypte 90.—, Tula 444.—, Uríkányi köszén 187.—, Chartered 46.75, De Beers 482.—, East Rand 125.—, Jagersfontein 214.—, Trans. Land Comp. 62.50, Váltó Amsterdamra (rövid) 209.12, Váltó német piacokra (rövid) 123.47, Váltó Bécsre (rövid) 105.—, Váltó Belgiumra (rövid) 1/2, Olasz arany-váltó rövid 1/16, Váltó Svájcra (rövid) —, Csekk Londonra 252.85, Magánkamatláb 2.25.

Üzleti tudósítások.

Budapesti szeszjegyzés.

Milyen időre?	Nyers	Finomított
Azonnali szállításra	51.—	56.—
Február—májusra	51.50	56.50
Február—augusztusra	52.—	57.—

Irányzat: Jobb csehországi hírekre barátságosabb; vevők részéről későbbi szállításra némi érdeklődés mutatkozik.

Bécsi nyersszeszjegyzés	46.—	46.50
Prágai "	47.—	—
Lembergi "	40.75	43.25
Trieszti exportszesz (finom)	20.—	21.—

Budapesti szurómarhavásár.

Február 14. Felhajtott 272 drb első borju, (közte 17 rugott), 91 drb leölt borju. Árjegyzések: Elsőrendű első borjukért 116—126 fillérig, kivételesen 130 fillér, középminőségű első borjukért 100—114 fillérig, leölt borjukért 116—142 fillér, silány és rugott borjukért 60—76 fillérig kilogrammonként (levonás nélkül.) Az irányzat lanyha volt, az árak 12—16 fillérrel klgként csökkentek.

Kőbányai sertéspiacz.

Február 14. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 165—169 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 170 fillér. Közép (páronként 240—280 klg.) 170—173 fillérig.

Sertéslétszám: Február hó 12. napján volt készlet 15979 drb. — 1911. február hó 13-án felhajtott 80 drb. — 1911. február hó 13-án elszállított 120 drb. — 1911. február hó 14. napjára maradt készletben 15939 drb. A hizott sertésüzlet irányzata: csendes.

Sertéskonzumvásári jelentés.

(A székesfehérvári állatvásár és közbiztonsági igazgatóságától.) Február 14. Előző napi eladatlan maradvány 222 drb sertés. Pótfelhajtás 125 drb sertés. Mai felhajtás 740 drb sertés, 16 drb süldő. Összesen 1607 drb sertés, 16 drb süldő. Eladatott 864 drb sertés, 16 drb süldő. Mai maradvány 203 drb sertés.

Árjegyzés. Zsirsertés. Öreg I. rendű 350 klg. felül elsősúlyban 156—160 fillér. Öreg II. rendű életsúlylevonással 153—164 fillér. Fialat nehéz 300 klg. felül elsősúlyban 162—168 fillér. Fialat közép 220—230 klg.-ig életsúlylevonással 162—176 fillér. Fialat könnyű 120 klg.-ig életsúlylevonással 166—180 fillér. Hussertés könnyű 140—300 klg.-ig életsúlylevonással 168—178 fillér. A vásár irányzata közepes. Az árak változatlanok.

Bécsi sertésvásár.

Február 14. A mai sertésvásárra 12,019 darabot jelentettek be, melyből a vásár kezdetéig felhajtott 7286 fialat és 4200 hizott sertés.

Árak: elsőrendű 146—149 fillér; középnéhez 138—144; idős 134—140 fillér; könnyű hizott 120—134 fillér; fiatal sertés 100—124 fillér kilogrammonként, elsősúlyban, levonás nélkül.

Felolós szerkesztő:

FURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság

Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

KÜLÖNFÉLÉK.

Erzem...

Erzem, erzem, hogy nem soká' szeretsz,
Hogy nemsokára vége lesz a nyárnak,
Elsárgul minden, s te majd kinevetsz.
Ha nyárutójan várlak, egyre várlak...

A esőköd mindig, mindig hidegebb lesz,
Erzem, szerelmed nem sokáig él,
A láng kialszik, csuful elfelejtés.
Csőködből erzem: közeleg a tél.

Erzem, erzem, hogy nemsokára vége
És nem találok majd az ajkadat.
Erzem, erzem, hogy benn fagyok a téliben
S akkor, tudom, te sem élsz több nyarat...

Janovitz István.

(A világ aranytermelése.) A pénzügyi helyzet és a világ piaci árainak tanulmányozói érdeklődéssel, mondhatni aggodalommal figyelik egy idő óta a világ aranytermelésének a szaporodását. Olyan tekintélyek, akiknek nevét ismerik a pénzpiacokon, állítják, hogy aranynak a művelt nemzetek bankjaiban való föltorlódása veszedelmes ártalmakhoz vezethet, sőt nem egy pénzügyi kapacitás szerint ennek az aranyföltorlódásnak hatása már veszedelmezett az ipart és a kereskedelmet. Az utóbbi években mindegyik év túlszárnyalta az előttevalót aranytermelés dolgában. Ha valamely országban esőkként állott be, mindig kiegyenlített a hiányt a világ más részében termelt arany mennyisége. Különösen az angol-bur háború befejezése s a délafrikai béke helyreállítása óta emelkedik minden évben a világ aranytermelése.

Jelenleg ebben a tekintetben megállás tapasztalható, amelynek tartóssága azonban nagyon kétes. Ez az első eset az évtized legnagyobb részében, hogy az előleges jelentések azt mutatják, hogy nem volt figyelemreméltó emelkedés az eddigi legnagyobb évi termelés fölül.

Délafrika a világ legkiválóbb aranytermő helye még mindig emelkedést mutat az aranytermelés terén, de ez az emelkedés nem vehető észre a világ aranytermelésének összegén az Ausztráliában s az Egyesült-Államokban beállott hanyatlás folytán. Az Egyesült-Államok tudvalevően második, Ausztrália pedig harmadik helyen áll a világ aranytermő vidékei között.

Ha a világ összes országainak összes aranytermését tekintjük, nagyon csekély, alig egy százaléka különbséget tapasztalunk közte és az 1909-ik év rikordja között. Ez természetesen azt jelenti, hogy az aranytermelés még mindig felsőbb fokon van, mint bármikor a múltban, vagyis a világ összes aranykészlete nagyobb, mint bármikor. Ugyanezt mondhatjuk el arról az aranykészletről, amelyet pénznek használnak, vagy mint állampapírok és bankjegyek tartalmát őrznek.

Az Egyesült-Államokban Kalifornia vezet, az aranytermelés terén. Nevadában szintén nem esőként az aranytermés, míg Alaska már kevesebbet termel, mint 1909-ben. Ha nem földöznek föl újabb aranymezőket, az Egyesült-Államok képtelen lesz megtartani az 1909-ben elért rikordot.

Igen sok aranyat bányásznak Mexikóban és Indiában is. Oroszországban is egyre emelkedik az aranytermelés, jóllehet a kormány nem nagy gondot fordít az aranybányák művelésére. Kanadában hanyatlóban van az aranytermelés. Klondike aranymezőit kiaknázták és nem földöztek föl hasonló gazdagságu aranytelepet. Mindezek ellenére elmondhatjuk, hogy a világ aranytermelése hosszú ideig nagyobb lesz, mint a múlt években volt.

(A „gondviselő” adósság.) Ha a szerencse és a gondviselés valakinek tizenöt milliónyi adósságot dob az ölébe, az ilyen „vagyon” jobban megvédi az illetőt a balesetektől, mint a legkörülményesebb balesetbiztosítás. Mert egy ember, akinek tizenöt millió adóssága van, olyan „drágaság”, amely kevés van a föld kereségén. Ennyi adóssággal ugyanis vele jár egy olyan hitelező-sereg, amelynek minden egyes tagja remeg az emberiség legdrágább példányának az életéért. Vigyáznak rá és őrzik, mint a legértékesebb virágot. Az egészsége és a jóléte számtalan embert érdekel. Még csak nem is párbajozhatik nyugodtan az ilyen negatív Krózus. Megvigyázzák, minden lépésére lesnek, az éget-földet megmozgatják, a rendőrséget fellármázzák, csak hogy egy hajszála se görbüljön meg. Az ilyen ember a hitelezők szívéhez van övé. Ha rossz kedvű, ez a hitelezőknek álmatlan éjszakákat okoz, ha náthás, a hitelezők nyugalmát rabolja el. Egy ostoba pisztolygolyó olyan igényeket olthatna ki, amilyeneket más senki sem elégítene ki. Egyenesen örültség volna ilyen embert a párvialdal kockázata elé engedni. Mert egy ügyetlen czellőző az ilyen emberléttel megvetéseket semmisíthet meg és ilyen esetekben az ugynevezett istenitélet valóságos vábank-játék. Ezért az elővigyázatos hitelezők idejekorán értesítik a rendőrséget, mert ha az

adóst lecsukják, akkor az ellenfele egyedül lövöldözhet a zöld erdőben és ha valami baj történik, legalább nem éri a baj a hitelező világ leghíresebb kedvenceit. Így akadályozták meg a német „adósság-Krózusnak”, Thissen-nek is a párbaját, amint arról a lapok bőven beszámoltak.

(Csodálatos gyógyulás.) Londoni lapok írják meg ezt az érdekes esetet. William Stone, egy hetvenéves, mind a két szemére vak aggyastyán a napokban kora reggel a lakásától nem messze fekvő vízmedencében megmosta szemét. Egyszerre csak úgy tűnt föl előtte, mintha a kezét látta. Először azt hitte, hogy ez csak ózékai csalódás, azonban néhány pillanat múlva legnagyobb boldogságára meggyőződött, hogy — lát. Újjongva kiáltott föl és rohanni kezdett az utcán és az elője kerülő, a munkájukba siető munkáslányokat megölelte, megölelte. Ezek eleinte nem ismerték föl az öreget; de amikor megtudták, mi történt, kitörő örömmel az egész kis helységet felverték a csodás gyógyulás hírével. Stone fiatal korában ácslegény volt, egy alkalommal munka közben egy szálka pattant a szemébe, amelytől mind a két szemére megvakult. És annyi év után ismét visszanyerte látóképességét. A hír hamar elterjedt és az orvosok tudultak Stonenak Londonhoz közel fekvő lakására, hogy a csodás esetet tanulmányozzák. A hír mindenesetre igen érdekes, már, hogy azután minden így történt-e, mint az angol lapok írják, az már más kérdés.

(Három hétig egy lakatlan szigeten.) A Parisianna nevű, angol gőzhajó október 29-én indult el Newyorkból Ausztráliába, Melbourne-ba. December 17-én tűz ütött ki a hajón, nyílt tengeren. Négy napon át küzdött a hajószemélyzet a tűzzel, végre iszonyu kínok és nélkülözések közt, hét esőnapon napokig bolyongva, tökéletesen kimerülve, elértek Szent Pál szigetét, egy teljesen lakatlan szigetet. Itt először is eltemették két társukat, aki a hidegtől és kimerültségtől meghaltak, aztán kétségbeeséssel gondoltak arra, hogy mi lesz velük. Ekkor a matrózok egy kis kőházat fedeztek föl a szigeten. Kitért, hogy az Eure nevű francia hadihajó 18 évvel ezelőtt építette ezt a házat s megrakta élelmiszertel és ruhával s mindennel, ami szükséges. A jól elraktározott élelmiszerek, meleg ruhák, italok helyrehozták a kétségbeesett hajótöröttöket. Az ott talált gyufával tüzet csináltak, s a tüzet éjjel-nappal táplálták, a lövőfegyverekkel madarakat is vadásztak. Éjjel-nappal vigyáztak arra, hogy hajót lássanak valahol; végre január 11-én egy angol hajó észrevette jelzésüket s megszabadította őket a puszta szigettől.

GÁRDHUSZÁROK

— REGÉNY. —

Írta: E. SCYRBN.

105

Nyelve akadozott, hangja kellemetlenül recsegett, — legalább úgy hallotta, — feje kábult, zavaros volt, s úgy érezte, mintha minden forogna körülötte. Aztán meg úgy fojtogatta a torkát valami. Sirni szeretett volna, mert úgy érezte, hogy akkor megszakadulna attól a rettenetes teherrel, mely lelke-re ült, mely kinezta, fojtogatja. Aztán mélyet lélegzett s egyre csak azt hajtogatta: — „Miért tette ezt velem?”

Gondolatai nem tudtak ennél a kérdésnél tovább jutni, pedig szeretett volna kérdezni sokat. El szeretne volna mondani szenvedéseit, de aztán mindig csak ezen a kérdésen akadt fenn.

A nő meg volt lepelve. Azt hitte, hogy ha majd találkoznak, Viktor, az ő szelíd, szerelmes Viktorja minden eddigiről megfélemlézve fogja karjai közé szorítani s a jövő boldogság reményében megbocsájtja mindazt a fájdalmat, amit bosszu időn keresztül okozott neki. Az elhagyatottság kínos éjszakáin s az unalmas, szürke napokon nem így festette ki álmaiban ezt a találkozást, s most fájdalmas volt az óbredés.

— Már nem szeret, — gondolta magában s ártatlan kék szeméi megteltek könnyel, amint nézte a mozdulatlan, fehér kúrraszirt, ki inkább hasonlított egy szobrász remekművéhez, mint ahhoz, akinek megérkezését, lelkének minden melegével várta. Zseb-kendőjét ajkai közé szorította, hogy zokogását visszafojtsa.

Jó darabig hallgatagon ültek egymás mellett. Mindkettőjük a saját fájdalma s reménytelen küzdelme foglalkoztatta. Minden csendes volt körülöttük, mintha eltávo-

zott volna az élet ebből az ódon stíli szobából, mely csak a multról beszélt. Néha-néha felhangzott a nő esukló zokogása, de aztán ismét csönd lett, kínos, merev csönd, mely megdermeszti a vért s megfagyasztja a könyveket.

Először Mary szólalt meg hosszas hallgatás után.

— Ugy-e, már nem szeret, — mondotta könyeit törülgetve. Szavában volt valami bánatos rezgés. A kapitány nagyot lélegzett s halkán, szinte félénken szólalt meg.

— Hagyjuk ezt, beszéljünk valami másról.

Mary a szívéhez kapott. Ez sok volt, több, mint amennyit elbírt. Végighanyatiott a díványon, mintha elszállott volna belőle a lélek.

„A kapitány felugrott.

— Hé, valaki. Hamar... hamar... Ó nagysága rosszul érzi magát!...

A közelben semmi neszt nem hallott.

Egy ugrással a folyosóra vezető ajtónál termett, felrántotta a nehéz tölgyfaajtót.

— Hé, Morán őrmester! — kiáltott esengő hangon.

A folyosó végéről nehéz sarkantyupengés hangzott, majd siető léptek zaja verte fel a kastély méla csendjét.

— Parancsol, kapitány ur?

— Ó nagysága rosszul lett. Keritsen azonnal orvost valahonnan. Az őrmester sietve távozott.

Viktor még izgatottan benyitott egy-két szobába, majd visszatért ismét Maryhez ki még mindig eszméletlenül feküdt a pamlagon.

— Átkozott hely, — gondolta magában. — Sehol sincs egy teremtet lélek se.

Tehetetlenül állott az elalélt nő mellett. Majd idegesen kezdett fel-alájárni a szobában.

Tekintete a nő halvány arcára esett.

Megállott. Szíve hevesen kezdett dobogni, mert egy pillanatra az ötlött eszébe: Hátha meghalt.

Lassan, bátortalanul közeledett hozzá s aztán gyöngöden megfogta a pamlagról élettelenül lelógó kezét. Úgy találta, hogy szegény Mary nagyon kényelmetlenül fekszik. Átkarolta, ráfektette a díványra s párnát tett feje alá. Szívét szánalom szállotta meg. Lekapcsolta köpönyegét s betakarta vele a mozdulatlan testet.

— Szegény Mary, — sóhajtott a csendesen.

A folyosó felől siető lépések zaját hallotta. Nyugodtságot erőltetett magára, Morán őrmester lépett be.

— Jelentem alássan a kapitány urnak.

— Csendesen... csendesen! — szólott Viktor majdnem susogva.

— ... a doktor azonnal itt lesz, — folytatta az őrmester alig hallhatóan.

A kapitány intett neki, hogy elmehet.

A medveteraneti kúrraszirt tisztelgott s lábujjhegyen igyekezett kijutni a szobából.

Néhány pillanat múlva egy öreg tögörödött emberke dugta be fejét az ajtón.

— No, mi baj, mi baj? — kérdezte, mikor a félig nyitott ajtón beprézelte magát.

Viktor csak szavakat értett meg a német beszédből, de körülbelül tudta, hogy mit akar az öreg. A dívány felé mutatott.

Az öreg odalépett a pamlaghoz, szakértelemmel megtapogatta a nő pulzusát s aztán derűs arczezal nézett körül a szobában, mintha keresne valamit. Morgott is valamit, de Viktor nem értette meg, csak annyit sejtett, hogy itt szükség volna valamire. Kikiáltott a folyosóra.

— Hé, Morán!

— Parancsol, százados ur!

— Keritsen valahonnan kastélybeli embert.

(Folyt. köv.)

SZINHÁZAK.

Szerda, 1911. február 15-én.

NEMZETI SZINHÁZ

A nászinduló.

Színmű 4 felvon. Irtá: Batalle
Henry, Fordította Császár Imre.

Személyek:
Lechotier Roger Odry
Suzanne, neje Kiss A.
Nolly, leányok Riss A.
De Plessans Grace Márkus E.
Cioziérés Bónis
Cioziérésné K. Gerő L.
Marilol Claude Dező
De Plessansné Helvey L.
Hortense Vizváry M.
Mariette Mátray a. n.

Kezdeté 1/8 órákor.

KIRÁLY SZINHÁZ

Fedák Sari vendégfelleptével.

Czigányszerzem
Operette 3 felvonásban. Szöveg-
pet írták: Bodánszky Robert
és Willner A. M. Zenejét írta:
Lehár Ferencz.

Személyek:
Dragutin Péter Papir
Zorika, leánya Bendiner
Jolan, huga Baogb E.
Körösházi Ilona Fedák S.
Jósi Raskó
Belesku Jonel Tóth
Kereszmáros Németh
Dimitreanu Csicsa
Julesa Erdel B.
Nosa Sáfány

Kezdeté 1/8 órákor.

URÁNIA SZINHÁZ.

Éva.
Irtá: Ráth-Végh István.

Kezdeté 1/8 órákor.

M. KIR. OPERAHÁZ

A Nemzeti Színház előadása az
Aita ános Közökegyeségi Egyo-
sület javára

Oedipus király.
Tragédia két részben. Irtá:
Sophokles Fordította: Csiky Ger-
gely. Zenejét szerzelte: Mimbree
Eduard

Személyek:
Oedipus Ivánfi
Jokaste Jászai M.
Kreón Odry
Tiresias Gyenes
Zeusz főpapja Horváth Z.
Kóvet Pethes
Laios Hajó
Hirmondó Mihályfi
1. agasztán Partos
2. agasztán Abonyi
3. agasztán Gyöngy I.
Thebai leány Városi A.
Thebai asszony Demjén M.

Kezdeté 1/8 órákor.

Fővárosi Városliget Színház

Kürty Klára felleptével

A halhatatlan lump.
Irtá: Dörman Felix Zenejét szer-
zelte: Eysler Edmund. Fordí-
totta: Hervey Frigyes.

Személyek:
Treylay Lujza Kürty K.
Ritter János Sziklai K.
Anna Hüdacsok
Jankel Róza I. Ányó E.
Rumpelmayer Kabók
Flórian Szalay
Mimi Hód I.
Baumgartner Lubinszky
Reiseltner Bihary
Reiseltner Veszpréminé

Kezdeté 1/8 órákor.

Fővárosi Orfeum

VI., Nagymező-utca 17. sz. Waldmann Imre igazg.

Ma és minden este
Tenka
japáni varázslócsoport.
MERIAN
kutyaszínháza és további
14 attrakció.

Az előadás kezdete 8 órákor.
Jegyelővétel 10-1 és 3-6
óraig a nappali pénztárnál.

TÖRLEY

TALISMAN-CASINO-RÉSERVÉ

Royal Cabaret

A Royal Orfeum épületében. (VII., Erzsébet-körút 31.)
Budapest legelőkelőbb éjféltáni szórakozó helye.

40 női szépség lép föl ének- és táncz számokkal. Az előadás
kezdete éjjel 12 órákor. Többek között fellépnek: Farfalla,
Zelnesch quintett; Miss Darlington; Izrid Peters; Susi Lucca;
Miss Zen Door; Major Mariska; Toto Ruffat Bey; Mlle Ferra-
siris; Molly Perlyt; Carola Wolter; Lilly Harrison; Maud
Delaunay; Brothers Carr; Maritta Itolowa; Margaret duo;
Telesi Évi; Atta Veron; Ligeti Mariska; Antal Irén; Várdi
Adél; Mimi Corintha; Perényi Nussi; Annie Neumann; Lulu
Kaskal. — Belépődíj 1 korona. — Egy óra után szabad
bemenet. — Keringő verseny. — Parsangi tánczok. — Reggel
5 óráig cigányzene. — Kukó Vincze és zenekara.

TOST és MOLNÁR

kereskedelmi-, díszítő- és tájkertészete
BUDAPEST, VII. ISTVÁN-UT 50.
Elvállal ablak és erkélydíszítéseket,
Kertek, parkok tervezését, alakítását,
fentartását. Alkalmi és állandó díszí-
téseket. Téli kertek berendezését, min-
den e szakba vágó munkát. ■ ■ ■ ■
Telefon: 88-75. Telefon: 88-75.
Külső telep: Gyarmat-utca 25.

ROYAL ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRÚT 31. TELEFON 117

Minden este 8 órákor
a kolosszális februári műsor.
General Edward la Vine
a világ legjobb komikus szönglőre.
Kornai Berta az Isteni éj
ezimű operettben mint Amor.
Brothers Carr Farfalla
kreat. tánczospár. parisi excentrique.
Sinon et Paris A primadonna
ókori köklerek. bohózat.
ZELINESCU, román tánczospár, Solti Hermin új
szólókkal, UJ CIRKUSZ és még 8 elsőrendű attrakció.
Minden esztőtörték, vasár- és ünnepnap délután 3/4 órákor
mérsékelt helyáru nagy gyermek előadás, az összes
attrakciók felleptével.

Lipcsei elővásár

mintaraktár és minta-
gyűjteményekben

porcellán és keramikai árukból, üveg, fém, bőr,
fa, kosár, papír, japán és kínai árukból, bab- és
játékszerekből, hangszerekből, ékszerekből, szap-
pan, illatszert, fényűzési cikkek, házi és gazda-
sági eszközökből, valamint minden rokonfajta ipari
termékekből kezdődik **hétfőn 1911. márczius 6.**
és végződik szombaton márczius 18.
A főforgalom csak az első héten tart.
Vásári lakásukat közvetít a forgalmi egylet
üzleti irodája, kereskedelmi udvar, Naschmarkt
Laden 27/28.
Lipcse, 1911. január 14.
Lipcse város tanácsa.

Kiváltunk

ZÁLOGBAN
levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegye-
ket s azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.
MANNHEIM SIMON ÉS FIA
Budapest, IV., Párisi-u. 5.
(Főpostával szemben.)

STEINHARDT MULATÓ

Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54-23.

Szenzációs ujdonság!
FEGYVERGYAKORLAT.
A lomniczi csucs tetején

Bohózatok. Irták Glinger és Taussig, ford. és átírd. Steinhardt.
Steinhardt, Hunyadi, Szóke Szakáll és
elsősorú külföldi számok. — Éjféltől reggel 5
óraig cabarett, belépődíj nélkül. — Vasár- és ün-
nepnapokon délutáni előadás fél helyárrakkal kez-
dete fél négy órákor. — Jegyek: d. e. 10-1-ig és
d. u. 3-6-ig a mulatóban és egész nap a Hirsch-
féle nagytőzsdében Andrássy-ut 19. és a Hungária-
fürdőben.
Vasár- és ünnepnap délutáni előadás fél hely-
árrakkal. Kezdeté fél 4 órákor.

WERTHEIMER-ORFEUM

VI., Szerecsen-utca 35. szám.
Igazgató: Wertheimer Lajos. Telefonszám: 4-49.

Kezdeté este 8 órákor.
Csupa sláger! Csupa ujdonság!
A szenzációs februári műsor.
Családi kavargás Das jüdische Kind
bohózat. operett.
**A lengyel bibliai operett-társulat állandó
vendégjátéka.**
Uj szólók, mesés attrakciók!
Az emeleti tállkerinek csodás, új műsora van.
Harmincz szépség fellepte.
Vasár- és ünnepnapokon délutáni előadás, mérsékelt hely-
árrakkal. Kezdeté délután 1/4 órákor. — Jegyek kaphatók az
orfeum pénztárnál és a Hun Ária fürdőben.

Legszebb Legjobb Legelőcsőbb

Paplan Paplan Paplan

Kárpitosáru-, réz- és vasbutorgyáros, fabutor, nád- és
kertibutor, ernyő és sátor, minden méretben megrendelés
szerint is. Gyógykezelő fehérréz és szürkeporócok, gyapjú- és
flanelltakarók, szőnyegek minden nagyságban, storrok, sző-
vet- és csipkefüggönyök, ágyceritők, butorszövetek és min-
dentféle kellékek nagy választékban. Gyermekszékek és ke-
resztelőkészleteket a leggyorszerűbbtől a legfinomabb kivitelig

Szálloda-, intézet-, fürdő- és kórház-berendezési gyár
GICHNER JÁNOS
Budapest, VII., Erzsébet-körút 20.
Gyár: VII., Kertész-u. 7., 9. és 20. sz.
Arjogyzék bárkinek kívánatra ingyen és bérmentve küldetik

Réz- és vaságyak minden
kivitelben.

Betegtolókoszlik.

Sodronyos készítésű min-
den méretben 20.- kor.

Összeosztható vaságy kivé-
hető 8 matracal 22.- kor.

Sodrony-ágybetétek bár-
mely nagyságban.

Reletták, Jalonszok és
nádrolettek minden mé-
retben készíttetnek.

Szén és kocsz nagyban és kicsinyben Salamon Jakab és Társaság
Budapest, V., Erzsébet-tér 5. sz.
Telefonszámok: 73-96, 73-97, 73-98.

GUMMI-HALHÓLYAG ÓVSZER Valódi angol és francia különlegességek. tucatonként 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14 K. 3 tucatonál 20% engedmény.

NAKIRA törv. védett, valódi indiai paragummi férfikülönlegesség tucata 12. — korona. 3 tucatonál 20% engedmény.

UTERUS-SPRAI feltétlen megbízható női fecskendő különlegesség 14 kor.

PESSAR-OCL. orvosiag rendelve 3, 5, 6, 8, 11 kor. darabja — 3 darabnál 20% engedmény.

IRRIGATOR 3 K és felejt. Képes árjegyzéket rendkívül érdekes tartalommal kbl. 1000 ábrával ingyen bérmentve és diszkrétan küldünk.

BIDET 10, 16, 20, 24 Kor.

VII., RÁKÓCZI-UT 32. A Rókussal szemben. MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR VII., RÁKÓCZI-UT 32. A Rókussal szemben.

Pontos címre és a vörös keresztre ügyeljünk.

Meghívó.
A Ceglédi Népbank Részvénytársaság évi rendes közgyűlése

1911. évi február hó 25-ik napján délután 2 1/2 órakor az intézet üzleti helyiségében fog megtartatni, melyre a t. részvényesek tisztelettel meghívotnak.

TÁRGYSOROZAT:

1. A közgyűlési jegyzőkönyvet hitelesítő két részvényes megválasztása.
  2. Az igazgatóság és felügyelőbizottság évi jelentésének, az 1910. évi zárszámadásnak előterjesztése, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása iránti határozathozatal és a felmentvény megadása.
  3. Netáni írásbeli indítványok tárgyalása.
- Az igazgatóság.

Ki a közgyűlésen szavazatát gyakorolni kívánja, tartozik részvényeit a gyűlést megelőző két napon az anyaintézetnél Cegléden, vagy a fióknál (Ábony és Vecsés) bemutatni. Nem helyben lakók a közgyűlés napján is bemutatthatják részvényeiket, de csak az anyaintézetnél és a közgyűlés megnyitásátig. Csak az így tényleg bemutatott s a közgyűlést megelőzőleg legalább 60 nap alatt nevükre irt részvény után és esetleg kellő meghatalmazás alapján fog részükre a szavazási igazolvány kiszolgáltatni.

A legrégebb magyar gyermekkönyv
FLÓRI KÖNYVE
Írta BEZERÉDY AMÁLIA.
Husadik kiadás.

A Flóri Könyve 1840-ben jelent meg először, azóta nemzedékről-nemzedékre megőrizte kedveltségét; nagyanyaink, anyáink, magunk, s gyermekeink egyformán szeretik okos kis versikéit, kedves játékeit, szép képeit. A husadik kiadás — mellőzve a közben készült átdolgozást — az eredeti Flóri Könyvet állítja vissza úgy, a hogy négy nemszedék óta szerette mindonki.

Ára fűzve 1 K, kötve 2 K.
Kiadja a Franklin-Társulat.
Kapható LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-k.-nál Budapest, Andrásy-út 21 és minden könyvkereskedésben.

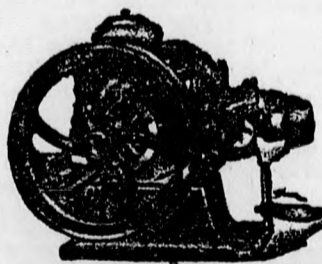
HOLLANDI
életbiztosító részvénytársaság
(Allgemeene Maatschappij van Levensverzekering en Lijfrente)
AMSTERDAM.

Magyarországi igazgatóság az intézet saját palotájában
Budapesten, Kálvin-tér, Baross-u. 1. Üllői-út 2-4. sz.
Bejárat az Üllői-út 4. sz. kapun.

Legelőszőbb díjak:
Az 1909-ik év végén 358 millió koronát a biztosítások összege meghaladta
A tartalékok összege: 107 millió 216.324 kor. 96 fill.
Eddigi kifizetések: 96 millió 370.016 kor. 33 fill.

Szabó Emil és Társa
Budapest, VI., Teréz-körút 46. sz.

(Bejárat Gyár-utca 21.)
Telefon 76—48. — Sürgőnycím: Szabók, Budapest.
Szállítunk BOLINDER nyersolajmotorokat, DOBRY-féle benzínmotorokat és cséplőgépeket, szivő-gázmotorokat és malomberendezéseket.

Árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk.
Viszontelárusítók kerestetnek.

MINDENKI aki irodákban, hivatalokban, üzletekben s gyárakban a tisztaságot, kényelmet és czélszerűséget szem előtt tartja : : :
AZ „A. B. C.”-NÉL
hygien. tisztított kölesöntőrukközöknök, portöröknök, padlórukknak bevezetését, nagyon olcsó kölesöntő mellett hozz szállítva és hetenként pontosan cserélve, okvetlen meg-
KEZDI.
„A. B. C.” Egyesült Fehérnemű Kölesöntő Vállalat,
Eötvös-utca 30. szám, Telefon 46—86.
Külön osztály vendéglők részére.

?
Minden szobának díszbe.
Szőnyegujdonság!
300/200 cm. nagyságu nyírott Jaquard-szőnyeg elpusztíthatatlan minőségben
6 frt 20 kr.-ért kapható
Szőnyeg-udvar
Király-u. 32. (az udvarban.)
Videki rendelések pontosan eszközöltekn.

Titkos betegségek
gyógyítására legjobban ajánlható 30 évon át szerzett kórházi tapasztalatai alapján
Dr. KAJDACSY
v. cs. és kir. orv. orvos és kórházi főorvos.
Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgycsőfolyást, hólyagbajt, sebeket, bajakört (syphilit), bőrbajokat, elyngült férőert, idősebbeknél is, onfortózt és annak utóba-jait, ideg- és háterincsbajt, valasint minden női bajokat.
RENDEL: 10—4-ig és este 7—8-ig.
Budapest, VIII., József-körút 2. szám.
Levél útján is biztos gyógyulást találunk azok, kik személyesen meg nem jelenhettek, vagy távol a fővárostól laknak. Gyógyszerek utasítással kívánatra küldetnek.

Specziálista
Gummi
és halhólyag óvszer-különlegességekben.
Valódi francia és amerikai gyártmány, eredeti csomagolásban. Orvosiag ajánlja! Feltétlen biz.os. Óvakodjunk silány utánzatoktól. Ára tucatonken: 2—16 korona. „Auto Vaginal Spray” a legmodernebb és legkényelmesebb női óvőkülönlegesség. Ára 15 kor. Szétküldés titkeltartás mellett. Kérje ingyen és bérmentve 3000-nél több ábrával ellátott legújabb képes árjegyzékemet.
KELETI J. orvos-sebészeti műszer- és gummiaruk gyára
Budapest, Koronaherczeg-u. 17.
ALPITTATOTT 1876. TELEFON 13—76.

HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE!
JEGYÜRÜK
NÁSZAJÁNDÉK-TÁRGYAK
A LEDELNYŐSEBBEN
POLGÁR KÁLMÁN
ÉKSZERESZ-ES MŰVÉSZ
üzletében szereshetők de
BUDAPEST, Erzsébet körút 29.
VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLDÖNÖS GONDOT FORDÍTOK.
ÁRJEJYZÉK 2000 RAJZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE

E hirdetési rovatban minden szö... egyszerű beiktatása közönséges... postai betűkből 4 fillérrel, kompakt... betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szö... egyszerű beiktatása közönséges... postai betűkből 4 fillérrel, kompakt... betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Pénzszekrények,
okmányszekrények, használják és újak, rendkívül olcsó árakon kaphatók a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V., Bálvány-utca 6—C.

Házasságokat
diszkrétan közvetít Faragó Jenő, Rákóczi-ut 80. (Vagyos férjhezmenendők állandóan előjegyezve.)

3 fiatal orosz kisasszony mindgyike 100.000 koronával, 40 év körüli gyermektelen özvegy 150.000 koronával; 33 éves keresztény hölgy 125.000 koronával; teljesen független úri nő 120.000 kor. vagyonnal stb. stb. azonnal férjhez ohajtának menni. Gyors elhatározású jellemes urak ha vagyontalanok is, irjanak e címre: L. Schlesinger, Berlin 18. 10277

?! Akar ön szellemes lenni? Akar a társaságban tekintélyhez jutna? Akarja, hogy kellemes társalgónak tartassák? Olvassa el a "Társalgás Művészete", "Ellenállhatatlanság titka", "Szélemzsidrák" rendkívül érdekes könyvet. Megtudja ebből, mint viselkedjek, hogy férfit, nőt, alattvalót, felelősséget egyaránt megpróbáltatson. Korrekt utmutatója lesz az élet minden helyzetében! — Tartalomjegyzékét ingyen küldi Deak Budapest, Rákóczi-ut 80.

Butorvásárlók
figyelmebe! Szállítunk mindennemű butorberendezést helyben és vidékre. Készpenzért vagy rendkívül előnyös fizetési feltételekkel. Bezéredy-utca 10. Modern lakberendezési vállalat. — Nagy díszes butoralbum 1 korona. 10345

Legjobb likörök
és rum készíthetők kivonattal. Egy üveg ára 60 fillér. 10 üveget 6 koronáért küldök bérmentve. Árjegyzékét kívánatra. Réthy Béla gyógyszerész Békésesaba.

Pénzszekrényeket
tűz- és betörésmenteseket ajánl olcsó árakon Budapesti pénzszekrénygyár, Rákos-u. 4/h.

Papirhéju diót,
mézédes téli szőlőt postakosaránként 3.60, nemes bírsalmát, téli esemegalmát 2.60, mázsánként 88.—, ecetes ugorkát, paprikát 2.60, házilag főzött mézédese szilvalekvárnak kilóját 1.90, különleges barack lekvárnak 2.60, valódi barackkonyak 5 kgos üveggel 20.— koronáért. Gyümölcskivittel Csongrádról.

Fajborokat
lefojtva kölesönhorodban hektóliterenként 44 koronáért, papirhéju diót postakosaránként 3.50. Gyümölcskivittel Csongrádról.

Marónit, narancsot,
eszitromot, datolyát, papirhéju diót, fűgét, orosz teát, vegyesen postakosaránként 2.60 koronáért szállítja Gyümölcskivittel Csongrád.

Hurutos
bántalmak hatásos és kellemes gyógyszere a Réthy-féle cukorka, melyet permetefülből készít Réthy Béla gyógyszerész Békés-Csabán. Gyógyszertárban kapható.

Ki akar egyéves önkéntes lenni?
erőtségi nélkül. Felvilágosítást, prospectust ingyen küld Járóssy Lajos tanintézte (Lichtblau-féle) Debreczen. Állami felügyelet! Átlag 80% sikerrel vizsgázik. 10296

Harisnyakötőgép,
Mühlhausen 10-es, vas-állvánnyal és teljes felszereléssel eladó. Megtekinthető 2—3-ig, klinikai ápolónőnél, Szentkirály-utca 46., I. em. 4.

MAGANTANULOKAT
polgári iskolai, gimnáziumi, kereskedelmi-iskolai magánvizsgákra, érettségire felkészítéssel előkészít.
Magyar Tanügyi Intézet
Kottenbiller-utca 5/a. sz.

Kézimunka
hímzésekhez, butorhoz függönyökhöz, lakásberendezéshez, zsinórok, rojtok, bojtok, képes nagy árjegyzékét kívánatra ingyen küldi: Budapesti Paszománnygyár, Nagymező-u. 46. szám.

Asztalosok
aj jövedelmi forrását letró képes nagy árjegyzékét kívánatra ingyen küldi a "Kegelet" szerkesztősége Budapest, Nagymező-utca 46.

Pénzt
akar Ön azonnal butorra, zongorára, varrógépekre, kerékpárokra és mindenemű kereskedelmi árukra, akkor forduljon bizalommal csak a régi Tauber céghez, Baross-ter 15. sz. Fióküzlet: Klauzál-ter 2. Telefon 149—00. 29387

Kárpitos nyergesek
részeire mindennemű kellekék képes nagy árjegyzékét kívánatra ingyen küldi a Budapesti Paszománnygyár Részv.-tára. Nagymező-utca E. 46.

Amerikai óra,
mutató és számlap nélkül.

Az óra két számsorpoportból áll. A felső számsor az órát, az alsó pedig a perczet mutatja. Részletfizetésre is szállítjuk. Ára 78 korona. — Kérje legújabb amerikai újdonságaink árjegyzékét!

Szent László Intézet
BUDAPEST 27.
Veress Pálné-utca 16. sz.

Rayonképviselő
ügynökök és reprezentatívusok. Kiknek nagy ösmerettségük van jobb izr. körökben, egy szabadalmazott kezeletű újdonosság értékesítéséhez kerestetnek. Csakis jó megjelenésű kauzálóképes acquisiteurök lesznek figyelembevéve. Havonta 1000—1200 kor. jövedelem. Molnár M. Lajos szerkesztő Budapest, Rottenbiller-utca 10 Mo. — Prospektusok ingyen.

A szezon legújabb slágerei
most jelentek meg RIADÓ lemez. Egy lemez ára 4 K. 611.

Messze a nagy erdőn Hej cigány hallod-e? 612. Volt nincs fenébánya. Nem siratlak már én Sorrentói levél 691. Zeñr J. Mór Régen volt 613. Erdő, erdő sűrű erdő

Kapható egyedül utánvét mellett

Szent László Intézetnél
BUDAPEST,
Veress Pálné-utca 16. sz.

A gyakorló
gyorsírók Társasága gyorsírási (Gabelberger-Markovits rendszerű) és gépirási magyar és német tanfolyamaira, különféle rendszerű. látható írású írógépekre beiratkozhatni naponként. Beiratási díj nincs. Tandíj igen mérsékelt. Végzett növendékeinket díjtalanul állásba segítjük. Telefon 18—09. GLOGOWSKY és TÁRSA, Andrassy-ut 12. és Révay-utca 6. szám.

Zálogcédulákat
veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszerket 100.000 kor. költségmentesen kiváltok és teljes értékét kifizetem. 736
SCHILLER IZIDOR
ékszerkereskedő
Budapest,
Sip-utca 8. sz.

BUTOR
30% megtakarítás!
Régi Butorszalon
Budapest, Ferenciek-tere 3 felemélet. Vétel és eladás használt és új polgári, urasági lakberendezéseknek, mahagoui és palisander butorok, úri szobák, angol börgarnitúrák és teljesen berendezett mintaszobák, keleti szőnyegek, csillárok. — Telefon 82—13. 28589

Zálogcédulákat
veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszerket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltok és teljes értékét kifizetem.
Singer Jakab
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. sz.
Isabella-utca sarkán 27653

Soha nem létezett.
Rendkívül kedvező fizetési feltételek mellett szállítunk teljes lakásberendezéseket, valamint egyes butorparabokot helyben és vidékre 3 évi részletfizetésre. Nagy díszes butoralbum 1.— korona. Kroh lakásberendező, Budapest, Bezéredy-utca 10. 10345

INGYEN TANULHAT
november 1-től két hónapra át kerendkedelmi szakárgyakat, gépirást, gyorsírást, helyesírást, szépírást, német nyelvet. Magyar Tanügyi Intézet, Kottenbiller-utca 5/a. sz. Tanítás napi három óráig át. Nappali és esti tanfolyamok.

Parlamenti
gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar-német levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 kor. Kereskedelmi akadémiai tanárok által oktatott szakintárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület miniszteri jóváhagyással szervezett tanfolyama. Alapította Markovics Iván 1863-ban. Biztos állás közvetítés. Közérvényű egyesületi oklevelek. Nyitva szept. 1-től jul. 1-ig. Havonként új tanfolyamok. Tájékoztatót küld a Gabelberger szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-ter 10. sz.) Címre vigyázzunk! — Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépcégektől s más hirdetésünket utánzó újabb tanfolyamoktól független. — Telefon 64—68.

Tankönyveket és Segédkönyveket
vegyen
Magyarország legrégebb és legnagyobb tankönyvkereskedésében
LAMPEL R.
könyvkereskedése
(Wodaner P. és Fia) részvénytársaság
Budapest, VI., Andrassy-ut 24.
Itt kapható
az elemi-, polgári-, közép-, felsőbb leány-, kereskedelmi- és magániskolákban s a szakiskolákban használtban levő minden tankönyv és segédkönyv a legújabb kiadásban
Postai megrendelések a beérkezés napján szonnal elintéztetnek.
A kiadásunkban megjelent összes tankönyvek jegyzékét kívánatra készséggel megküldjük.
LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodaner P. és Fia) r.-s.
Budapest, VI., Andrassy-ut 24.

25 koronáért
készülnek saját műhelyemben mérték után remek szabásban, finom kivitelben divatos férföltönyök vagy felöltők finom szövetből. Lichtman Sandor férfiszabómester, Budapest Rottenbiller-utca 4/A. sz. Vidékre postátómták bérmentve, helyben szabásmunkát kívánatra házhoz küldöm. 28592

Jó cselédeket,
ugymint szakácsnókat, szobalányokat, urasági inast stb. stb. közvetít egy helybeli, mint vidéki urasági házakba Váradi Márton „Szabó”-féle elhelyező intézete, Budapest, Belváros, Múzeum-körút 35. szám, az udvarban. 10325

Nevelőnőket
német, francia, angolokat zene nyelvismerettel, bonneokat azonnali belépésre ajánlok, magyar okleveles nevelőnőket zene és nyelvismerettel sürgősen keresek. Szegeheóné S. Lujza intézete Budapest, VI., Dessewffy-utca 22. 29324

A t. cz. gazdaközönség
az iparvállalatok figyelmébe ajánlom 1884. óta lenálló gazdasági és iparszemélyzeteket elhelyező irodámat. Gazdatisztek, gépészek, kovácscsok, molnarak, szeszfőzők, kertészek, kezesek és felelősséggel, főnököknek díjmentesen elhelyeztetnek. — Krakauer Armin, VI., O-utca 39. sz. 29891

Alkalmi vásár
az összes hangszerekből. Milyen lesz állított áruk.
MARNITZ FRIGYES
Budapest, VIII., 4.
József-körút 37—39 sz.
Óriási raktár gramofon és lemezekben. Kérjen árjegyzékét külön kúlon.

+ Soványság +
Az egyedüli eredménytől kísért háziszere a dr. William Hartley tanár amerikai erőtap-pora. Soványak tartós, szép felt testidomokat nyernek. — Hölgyek remek keblet. Hat hét alatt 20 kilo gyarapodásért jót állást. Verszegényesség, gyengesség, idegesség ellen és gyomorbetegségeknak nélkülözhetetlen tápszere. Kitértetve: Chicago, Berlin, London Hamburgban. Köszönő levelek minden országból. Dobozonként 1 írt 10 kr. Használati utasítással. Főraktár Balázs Mór E. Budapest, VII., István-ut 11. 11/1. Telefon 156—80.

Veres áfonya
befőtt, szépségségi, 5 kilós postakosár K 7. Barta József konzervgyára Felka (Szepesmegye). 29317

Koporsó asztalosok
részeire mindennemű koporsók díszítését, összes temetkezési cikkek képez árjegyzékét kívánatra ingyen küldi a Budapesti Ravatalgyár Részvénytára, Nagymező-utca E. 46. sz.

Juniperus
(nemes borovicska) 4 literes posta-tartály bérmentve K 10.50 Barta József konzervgyára Felka (Szepesmegye). 29315

Tisztviselői kölesönt
köztszviselőknél és katonatiszteknek előjegyzéssel és előjegyzés nélkül. Jelzálogkölesönt 60 évre. Vaitokölesönt kereskedők, iparosok és magántisztviselőknél gyorsan és előnyösen folyósított.
Rigócz és Hartmann bank
iroda, Bóza-utca 29. sz. Telefon 94—66. 29100

Magyar harzi kanari-tenyésztés Debreczenben.

Ki a madár dalát meg tudja érteni és annak énekét föl tudja beszélni, kanári tenyésztés megkeress az fel s tiszteljen meg engem rendelményeivel. Minden mit egy madár előadni képes, legyen az lágy, mely hang, avagy csengő éres. Ami csak madárban, kiválsan jó, tenyésztésben mindez föl-alálható. A rendelt madarat mielőtt elküldöm, tudásról előbb magam meggyőződom és ha hibás hangú vagy rosszul énekel, nem létezik nálam, hogy én azt küldjem el. A tisztelt rendelő nyugodt lehet tehát, hogyha nálam rendel, tudom nem szenved kárt. A lakás legkedvesebb dísz a szépen éneklő kanári madár. Kanári madarakat eddig sok pénzért adtak a külföldnek. Ma már nincs szükség erre, mert a szakaszerű vezetés alatt álló Ágoston magyar harzi kanari-tenyésztő telep Debreczen Murgó-utca 9. sz., gyönyörűen fuvalló, nemes fajú kanári madarakat szállít darabonként 7, 8, 10 és 12 forintért. Tenyésztésre alkalmas remek szép nőstények darabját 2 forintért. A szállítás a legnagyobb hidegben is gondosan csomagolva, szavatosság mellett történik. Árjegyzék és aponlasi utasítás ingyen. Számos elismerő- és köszönőirat birtokában. A legnagyobb tenyésztőtelep és szerkúldési intézet.

BUTOR
üzletünk felosztatása
folytán minden elfogadható áron kiárulsuk egy a raktáron, valamint a még munkában levő asztalos- és kárpitos-butorokat, búferszöveteket, különféle függönyöket és anyagokat és az üzlethez tartozó tárgyakat.
Patyi Testvérek
BUDAPEST,
VIII., Rákóczy-ut 7. sz.
Pannonia-szálloda mellett